

WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

*informacje
polityczno-
gospodarcze*

ROK V

- 4. XII. -

1954

Nr. 44/175/

Nr egz.

Wiadomości nie są przeznaczone do publikacji

S P I S R Z E C Z Y

I. POLITYKA GOSPODARCZA

	<u>Str</u>
Związek Socjalistycznych Republik Rad	1
Przemysł węglowy	3
Przemysł maszynowy	5
Albańska Republika Ludowa	8
Osiągnięcia Państwowych Gospodarstw Rolnych	7
Bułgarska Republika Ludowa	8
Rozwój gospodarki narodowej w III kw. 1954 r.	9
Mechanizacja w przemyśle węglowym	8
Czechosłowacja	8
Stosunki handlowe z Kanadą	9
Rozwój rolnictwa	9
Niemiecka Republika Demokr.	10
Wykonanie planu na III kw.	11
Umowa z Indianami	13
Wzrost znaczenia melasy jako surowca chemicznego	15
Węgierska Republika Ludowa	17
Wykonanie planu w III kw. 1954 r.	19
Rozwój gospodarki państw.	15
Nowe maszyny rolnicze	17
Europejska Unia Płatnicza	19
Rozliczenie październikowe	35
Francja	47
Sytuacja gospodarcza	48
Wielka Brytania	50
Sytuacja gospodarcza	52
Burma	57
Wiadomości ogólne	61
Historia	63
Historia i rozwój ruchu wolnościowego i obecne walki powst. w Burmie	64
Handel zagraniczny	66
Finanse	69
Transport	77
Rolnictwo	84
Lasy	69
Górnictwo	77
Przemysł	84
Marokko Francuskie	69
Sytuacja gospodarcza	77
Peru	84
Sytuacja gospodarcza	84
Sudan Anglo-Egiptowski	84

POLITYKA GOSPODARCZA KRAJE OBOZU POKOJU

ZWIAZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD

Przemysł węglowy

W Rosji carskiej, w roku 1913, wydobyto 20 milionów ton węgla. W Związku Radzieckim, w roku 1953, wydobyte węgla wyniosło 320 milionów ton, czyli przeszło 11 razy więcej.

W ciągu ubiegłych lat piątej pięciolatki ZSRR wydobyte węgla wzrosło o 23,2%, wydajność pracy - o 15,3%, koszty własne wydobywania obniżyły się o 9,6%. W tym samym okresie zbudowano i oddano do eksploatacji 136 nowych kopalń węgla.

W kopalniach ZSRR pracuje około 1.400 kombajnów węglowych, około 10 tys. elektrowozów, duża ilość wrębiarek, przenośników zgrzebłowych i innych maszyn górniczych.

Radzieccy konstruktorzy i pracownicy przemysłu budowy maszyn górniczych stworzyli nowy kombajn węglowy "K-14", przeznaczony do eksploatacji pokładów o grubości 2,5 - 3,2 metra. Kombajn ten w którego konstrukcji zastosowano urządzenia hydrauliczne, umożliwia wydobywanie 120 ton węgla na godzinę.

W kopalniach ZSRR pracuje na przodkach około 2.700 ładowarek, dzięki czemu stopień mechanizacji załadunku wynosi dziś prawie 45%. Zastosowano też w kopalniach szereg przyrządów, które pozwoliły przestawić około 10 tys. maszyn i urządzeń na sterowanie zdalne.

X

Zagłębie Kuźnieckie należy do najbardziej zmechanizowanych zagłębi węglowych ZSRR. W wielu kopalniach kuźnieckich cały węgiel wydobywa się przy pomocy kombajnów, których przeciętna wydajność w skali całego zagłębia wynosi 8.200 ton miesięcznie. Przodujący maszyniści przy współudziale personelu inżynieryjno-technicznego, podnieśli wydajność kombajnu "Donbas" do 25 tys. ton miesięcznie.

2

Wydobycie węgla w kopalniach odkrywkowych ZSRR jest obecnie 8-krotnie wyższe, niż w roku 1940. Stało się to możliwe dzięki zastosowaniu tak wydajnych maszyn, jak koparka SE-3, krocząca czerpaka linowa ES zal, wagony-wywrotki o ładowności do 50 ton, potężne elektrowozy itd.

x

W kopalni " Tyrgańskie Uklony " / Zagłębie Kuźnieckie / na coraz szerszą skalę wprowadza się hydromechanizację, t.zn. urobek węgla przy pomocy potężnego strumienia wody. W kopalni tej na odcinku Nr 5 wydobyto już systemem hydromechanizacji 17 tys. ton węgla.

Na odcinku tym przypada miesięcznie na każdego górnika 350 ton węgla, co wielokrotnie przekracza przeciętny wskaźnik wydobywania dla całej kopalni.

x

W nowo-uzłowskich zakładach wzbogacania węgla / Zagłębie Donieckie / stosuje się t.zw. separatory - maszyny oczyszczające węgiel z kamieni przy pomocy sprężonego powietrza. Pneumatyczny sposób wzbogacania węgla jest niezwykle ekonomiczny; w ciągu godziny oczyszcza się z kamieni ponad 200 ton węgla.

x

Ponad 50 tys. wykwalifikowanych młodych robotników opuszcza co roku mury 350 radzieckich szkół górniczych. W ostatnich latach skierowano do przemysłu węglowego znaczną ilość fachowców z wyższym i średnim wykształceniem. Liczba inżynierów w kopalniach wzrosła w porównaniu z 1940 rokiem 2,3 raza, a techników - przeszło 6-krotnie.

Na kursach i w szkołach górniczo-mechanicznych Ministerstwa Przemysłu Węglowego ZSRR przeszkoli się w roku bieżącym 42 tys. mechanizatorów spośród górników zatrudnionych w kopalniach i na budowie nowych kopalń. W szkołach ministerstwa pogłębi też swą wiedzę i zdobędzie drugą specjalność 70% ogółu maszynistów kombajnów, wrębiarek, ładowarek, koparek, elektrowozów oraz maszynistów innych maszyn i urządzeń kopalnianych.

W latach 1946-1953 robotnicy i pracownicy inżynieryjno-techniczni przemysłu węglowego ZSRR otrzymali mieszkania o łącznej powierzchni 10,5 miliona m.kw. Powierzchnia mieszkalna, z której korzystają obecnie górnicy, jest dwukrotnie większa niż przed wojną. W pierwszej połowie br. zbudowano dla górników mieszkania o łącznej powierzchni ponad 500 tys.m.kw. oraz 113 budynków przeznaczonych na cele specjalno-bytowe.

Ze szczególnym rozmachem prowadzone jest budownictwo mieszkaniowe we wschodnich rejonach ZSRR. Tak np. na budowę domów mieszkalnych i placówek kulturalno-bytowych dla górników Prokopjewska / Zagłębie Kuźnieckie / wyasygnowano w b.r. 60 milionów rubli. W Zagłębiu Karagandyjskim oddano do użytku w okresie powojennym ponad pół miliona m.kw. powierzchni mieszkalnej oraz wielu budynków dla instytucji kulturalno-

bytowych. Coraz więcej górników Karagandy buduje przy pomocy kredytów państwowych, domki jednorodzinne. W roku bieżącym zbuduje się w Zagłębiu tyle domków jednorodzinnych, ile wybudowanych zostało w ciągu dwóch poprzednich lat. Rozbudo-
wują się też miasta i osiedla Zagłębia Donieckiego.

X

W ciągu ostatnich trzech lat górnicy radzieccy otrzymali 110 nowych domów kultury i klubów robotniczych, 50 szpitali, 60 poliklinik, 60 ambulatoriów, 323 poradni dla matki i dziecka. Przy górniczych klubach i domach kultury zaangażowane ponad 530 lektorów i grup prelegenckich. W latach 1951-53 w okręgach węglowych ZSRR ogłoszono ponad 230 tys. odczytów i wykładów, których wysłuchało przeszło 34 miliony osób.

Przemysł maszynowy

Radziecki przemysł budowy maszyn przeżył w ciągu ubiegłych 37 lat wspaniałą drogę rozwoju. Podczas, gdy globalna produkcja przemysłowa ZSRR wzrosła w r. 1940 w porównaniu z r. 1913 - 8,5 raza, to produkcja przemysłu budowy maszyn wzrosła 50-krotnie.

Udział produkcji przemysłu budowy maszyn w globalnej produkcji przemysłowej ZSRR stanowił w 1940 roku 36,3%, dzięki czemu przemysł ten zajął pierwsze miejsce wśród innych gałęzi produkcji.

W r. 1953 wyprodukowano w ZSRR 3,8 raza więcej maszyn i urządzeń niż w r. 1940.

W r. 1955 produkcja różnego rodzaju maszyn ma być 230 razy wyższa niż w r. 1913.

W ciągu trzech lat piątej pięciolatki / 1951-1953 / radzieccy konstruktorzy maszyn stworzyli 1.000 nowych typów i marek maszyn i mechanizmów.

W Rosji przedrewolucyjnej produkowano prymitywne obrabiarki i to w bardzo nieznacznej ilości. Tak np. w r. 1913 wyprodukowano w Rosji zaledwie 1.490 obrabiarek. W ZSRR już w r. 1939 wyprodukowano 55 tys. obrabiarek.

Zwiększenie produkcji obrabiarek idzie w parze z doskonaleniem ich konstrukcji. Fabryki radzieckie budują coraz bardziej skomplikowane i udoskonalone typy obrabiarek: frezarki, rewolwerówki, szlifierki, obrabiarki wielonożowe, obrabiarki półautomatyczne i automatyczne oraz serie obrabiarek automatycznych, tworzących linie potokowe.

W ciągu trzech lat - 1951-1953 - opracowano produkcję około 250 nowych typów obrabiarek do metali, ponad 1.000 typów obrabiarek specjalnych i zespołowych, 23 typy obrabiarek półautomatycznych i automatycznych.

W r. 1955 produkcja wielkich obrabiarek do metali ma się zwiększyć w porównaniu z 1950r. w przybliżeniu 2,6 raza. Mniej więcej dwukrotnie zwiększy się produkcja obrabiarek precyzyjnych, ośmiokrotnie - produkcja ciężkich pras

kowalskich, a w przybliżeniu 2,7 raza - automatycznych i telemechanicznych urządzeń do sterowania i kontroli.

Radzieccy budowniczowie maszyn stworzyli w ostatnich czasach szereg nowych specjalnych maszyn i obrabiarek, świadczących o wysokim poziomie techniki radzieckiej. Spośród nich wymienić należy zbudowaną w Riazańskiej Fabryce Obrabiarek tokarnię - gwinciarke. Obrabiarka ta przeznaczona jest do obróbki dużych części o średnicy do 1.300 milimetrów, długości do 6 metrów i wagi do 15 ton; można na niej wykonywać wszelkie rodzaje robót tokarskich. Moc obrabiarki pozwala na stosowanie szybkościowych metod obróbki. Dzięki zautomatyzowaniu kierowania pracą obrabiarki wysiłek tokarza jest minimalny.

Zespół konstruktorów i załoga Gorkowskiej Fabryki Frezarek wykonała ciężką 4-wrzecionową frezarkę wzdłużną przeznaczoną do obróbki części o wadze do 120 ton. Na obrabiarce tej można obrabiać części długości do 12 metrów, szerokości zaś i wysokości - ponad 3,5 metra. O ogromnych rozmiarach obrabiarki świadczą następujące cyfry: długość jej wynosi 28 m., szerokość - ponad 11,5 m., wysokość - 9 m., waga - 330 ton. Kierowanie pracą obrabiarki jest całkowicie zautomatyzowane; dokonywane jest ono z centralnego pulpitu kierowniczego. Gigantyczną obrabiarkę obsługuje tylko 2 robotników.

Kołomieńska Fabryka Ciężkich Obrabiarek rozpoczęła w ostatnich latach produkcję kilku typów tokarni karuzelowych. W r. 1953 zakończono próby techniczne jedynej w swoim rodzaju karuzelówki, na której mogą być obrabiane części o średnicy 9-13 m. Obrabiarka ta składa się z przeszło 20 tys. części, waży przeszło 200 ton, zajmuje przestrzeń około 260 m.kw., a wysokość jej równa jest wysokości dwupiętrowego domu. Obrabiarka ta przeznaczona jest do obróbki części turbin i innych maszyn o wadze do 170 ton. Mechanizmy obrabiarki wprawiane są w ruch przez 42 silniki elektryczne, z których naj mniejszy posiada moc 0,25 kilowata, a największy - 150 kilowatów. Kierowanie pracą mechanizmów odbywa się przy pomocy wyłączników skoncentrowanych na głównym pulpicie sterowniczym.

W Rosji carskiej w ogóle nie produkowano traktorów natomiast Związek Radziecki już przy końcu drugiej pięciolatki / 1937r. / zajął pierwsze miejsce na świecie pod względem produkcji traktorów. Miejsce to zajmuje on niezmiennie do dnia dzisiejszego.

Rozpoczęcie masowej produkcji kombajnów w ZSRR przypada na lata 1929-1930 przy końcu pierwszej pięciolatki / 1933r. / produkowano 10 tys. kombajnów rocznie, a przy końcu drugiej pięciolatki / 1937r. / - 50 tysięcy.

W r. 1950 rozpoczęto masową produkcję ponad 150 nowych wysokowydajnych typów maszyn rolniczych.

Podczas gdy w r. 1928 na polach ZSRR pracowało tylko 26,7 tys. traktorów, to na początku r. 1954 rolnictwo

radzieckie miało już do dyspozycji 1.260 tys. traktorów / w przeliczeniu na traktory o mocy 15 KM /, 326 tys. kombajnów zbożowych i wiele innych nowoczesnych maszyn. W latach powojennych kolchozy i sowchozy otrzymały ponad 5 milionów maszyn i narzędzi rolniczych.

W okresie od początku r. 1954 do 1 maja r. 1957 rolnictwo radzieckie ma otrzymać 250 tys. traktorów do uprawy międzyrodowej i 600 tys. traktorów uniwersalnych / w przeliczeniu na traktory o mocy 15 KM /. W latach 1954-1955 ma być wyprodukowanych 45 tys. sadzarek do sadzenia ziemniaków sposobem kwadratowo-gniezdowym, 40 tys. kombajnów do sprzętu ziemniaków, 16,5 tys. maszyn do sadzenia rozsady itd.

Wydańność potężnej elektrycznej koparki pompowej typu " Stalingradzka 1000-80 " wynosi ponad 1000 m³ ziemi na godzinę, przy czym koparka podnosi wydobytą przez siebie ziemię na wysokość 80 m. Maszyna ta wykonuje pracę 30 tys. kopaczy; obsługuje ją zaledwie 10 osób. Koparka pompowa typu " Stalingradzka 1000-80 " jest jednym z największych na świecie mechanizmów hydrotechnicznych. W konstruowaniu maszyn brało udział 30 radzieckich przedsiębiorstw i kilka instytutów naukowo-badawczych ZSRR.

W r. 1953 zakłady Uralskiej Fabryki Ciężkich Maszyn zbudowała koparkę kroczącą " ESz-20/65 ". Ta gigantyczna maszyna zaopatrzona jest w wysięgnice 65-metrowej długości i w czerpak o pojemności 20 m³. Maszyna ta wydobywa w ciągu doby około 15 tys. m³ ziemi.

Aby przewieźć tę koparkę kroczącą na miejsce pracy, potrzeba przeszło 100 platform kolejowych.

Konstruktorzy Mińskiej Fabryki Samochodów skonstruowali i nadal udoskonalają 40-tonową samochodową przyczepę-wywrotkę, przeznaczoną dla wielkich budów.

Wkrótce mają się rozpocząć próby techniczne prototypu skonstruowanej przez fabrykę udoskonalonej 50-tonowej przyczepy oraz ciągnika do zgarnierki o pojemności 15 m³.

Fabryka przystąpi wkrótce do produkcji 9 nowych typów przyczep wywrotek, które znajdą szerokie zastosowanie przy transporcie bawełny, siana, ziemniaków i buraków.

ALBAŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Osiągnięcia Państwowych Gospodarstw Rolnych

Jak donosi prasa albańska, Państwowe Gospodarstwa Rolne znacznie powiększyły swój obszar ziem uprawnych dzięki pracom melioracyjnym, przystosowaniu nowych ziem pod uprawę i t.d. Jeżeli obszar ziem uprawnych PGR-ów w 1947r. przyjął za 100, to w latach następnych wyrażał się on w następujących cyfrach w 1948r. - 146, w 1949r. - 133, w 1950r. - 204, w 1951r. - 253, w 1952r. - 267, w 1953r. - 393, w 1954r. / plan / - 456.

W Państwowych Gospodarstwach Rolnych wzrasta stale mecha-
nizacja robót. Decydującą rolę w zaopatrzeniu albańskiego
rolnictwa w traktory, kombajny oraz inne maszyny rolnicze
odgrywa Związek Radziecki.

Ilość traktorów i kombajnów w P.G.R.-ach rośnie
z roku na rok, ilustruje to poniższe zestawienie / 1947=100/:

	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954 /plan/
traktory	102	245	245	228	328	515	631
kombajny	-	-	-	100	100	433	900

Państwowe Gospodarstwa Rolne zaopatrują Spółdzielnie
produkcyjne oraz gospodarstwa indywidualne w ziarno siewne,
sązonki, bydło zarodowe itd. W ciągu czterech lat zaledwie
/ 1950-1953 / sprzedano chłopom 32.100 cetnarów pszenicy
siewnej, 5.970 cetnarów nasion buraka cukrowego, 1.068 tys.
sązonek owocowych, 740 rasowych świń i 60 bawołów.
Dzięki rozwojowi Państwowych Gospodarstw Rolnych polepszyło
się zaopatrzenie miast w mleko i warzywa.

Produkcja mleka i warzyw w PGR-ach przedstawiała
się następująco / 1947=100 /:

	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954 /plan/
warzywa	300	312	329	353	396	812	812
mleko	167	448	651	718	653	756	-

Rozwój hodowli bydła, ptactwa domowego oraz pszcze-
larstwa ilustrują następujące dane / 1947=100 /:

	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954 /plan/
jednokopytne	235	361	406	746	783	794	563
wielkie bydło							
rogate	120	150	230	191	213	241	232
bydło drobne	2428	2673	2990	3112	2986	3137	3581
świnie	399	961	1350	1025	591	588	278
ptactwo	368	1640	1648	2218	2256	7518	3524
pszczelarstwo	340	408	430	416	532	1193	1633

W okresie władzy ludowej polepszyła się w Albanii
sytuacja na odcinku kadr. Obecnie Państwowe Gospodarstwa
Rolne rozporządzają wykwalifikowanymi kadrami kierowniczych
pracowników, mechaników i agronomów.

Jeżeli liczbę zatrudnionych w Państwowych Gospo-
darstwach Rolnych w 1948r. przyjąć za 100, to w 1949r.
wynosiła ona 163, w 1952 - 355, w 1954 / plan / - 482.

Polepszają się również materialne i bytowe warunki pracowników PGR-ów. Zbudowano 61,8 tys. m² przestrzeni mieszkalnej, 7 szkół, 3 kluby, 26 stołówek, 14 kąpni itd.

Głównym zadaniem Państwowych Gospodarstw Rolnych jest podnoszenie w dalszym ciągu jakości poszczególnych kultur oraz zwiększenie pogłowia. Pomyślne wykonanie tych zadań pozwoliłoby się stać PGR-om wzorem dla spółdzielczości produkcyjnej oraz gospodarstw indywidualnych.

/ za /

BULGARSKA REPUBLIKA LUDOWA

Rozwój gospodarki narodowej w III kwartale 1954r.

Centralny Urząd Statystyczny przy Bułgarskiej Radzie Ministrów podsumował wyniki wykonania planu rozwoju gospodarki narodowej w III kwartale 1954r.

Ogólny plan produkcji wykonany został w 105%, w tym przemysł państwowy wykonał plan w 106%, miejscowy w 93%, spółdzielczy w 114%.

Globalna produkcja przemysłowa wzrosła w III kwartale br. w porównaniu z analogicznym okresem 1953r. o 9,3%. W III kwartale br. przekroczony został plan wydobywania węgla kamiennego, rudy miedzi, plan produkcji nawozów azotowych, kwasu siarkowego, sody kaustycznej, barwników anilinowych, cementu, opon samochodowych, elektrycznych przyrządów pomiarowych, tkanin wełnianych i bawełnianych, wyrobów trykotarskich, obuwia, konserw oraz wielu innych wyrobów.

Państwowe Gospodarstwa Rolne i spółdzielnie produkcyjne zastosowały w roku bieżącym nowe metody architektoniczne i osiągnęły dużo lepsze wyniki niż gospodarstwa indywidualne. Park maszynowo-traktorowy zwiększył się w III kwartale br. o 455 traktorów, 34 importowane kombajny i 142 kombajny rodzimej produkcji.

Podorywki przedzimowe zostały w październiku br. przeprowadzone na obszarze o 39% większym niż w r.ub.

W dalszym ciągu rozwijała się hodowla bydła zarówno w Państwowych Gospodarstwach Rolnych, jak i w Spółdzielniach produkcyjnych. Pogłowie wielkiego bydła rogatego w Spółdzielniach produkcyjnych zwiększyło się pod koniec III kwartału br. w porównaniu z tym samym okresem 1953r. o 6,3%.

Transport kolejowy wykonał w omawianym okresie plan przewozów towarowych w 108,5%, zaś w zakresie tano-kilometrów w 101,2%.

Wolumen robót budownictwa inwestycyjnego zwiększył się w III kwartale br. w porównaniu z r.ub. o 18,7%, w tym w sektorze państwowym o 30,4%.

Plan obrotów handlu detalicznego w III kwartale br. wykonany został w 101%. W porównaniu z 1953r. wzrosły zakupy ludności / w %% /: ryżu o 51,5, mięsa o 26,6, produktów

mięsnych łącznie z konserwami mięsnymi o 14,7, wyrobów cukierniczych o 24,3, jaj o 20,4, sera i bryndzy o 9,1, tkanin bawełnianych o 36,4, tkanin wełnianych o 15,1, obuwia o 31,6 itd.

/ za /

Mechanizacja w przemyśle węglowym

Mechanizacja w przemyśle węglowym Bułgarii z roku na rok wzrasta. Obecnie w kopalniach stosuje się kombajny górnicze, transportery, zgarniarki i ładowarki. W wyniku zastosowania nowej techniki podnosi się wydajność pracy i zwiększa ilość wydobytego węgla. W ubiegłym roku przemysł węglowy Bułgarii wydobł dwa razy więcej węgla niż w roku 1948, a 3,8 raza więcej niż w 1939r. Komunistyczna Partia Bułgarii i rząd Bułgarskiej Republiki Ludowej powzięły uchwałę o całkowitym zmechanizowaniu wydobycia węgla, co nastąpi do końca drugiej pięcioletki, tj. do roku 1958.

/ za /

CZECHOSŁOWACJA

Stosunki handlowe z Kanadą

Czechosłowacja usiłuje obecnie w coraz większej mierze zdobyć rynek kanadyjski. Obroty handlowe między obydwu krajami znacznie zmniejszyły się w ostatnich latach w wyniku dyskryminacyjnej polityki kanadyjskiej. Kanadyjskie cła antidumpingowe w wysokości 50% wartości importu, które wprowadzono w listopadzie 1952r. w stosunku do dużej ilości towarów czechosłowackich zostały zniesione z dniem 1 września br.

Czechosłowacja spodziewa się, że zwiększy swój eksport do Kanady do co najmniej \$ 7 mln rocznie, zamierza ona dostarczyć przede wszystkim szkło i wyroby zdobnicze, tekstylia, maszyny, samochody i motocykle. Równocześnie ma być zwiększony przywóz z Kanady - przede wszystkim zbóż i rudy. Obecnie odbywają się rokowania, dotyczące zawarcia długoterminowych kontraktów w sprawie dostaw rudy żelaza i miedzi. Istnieje duże zainteresowanie ze strony Czechosłowacji odnośnie ołowiu, niklu i aluminium, jak również środków żywnościowych / masło, mięso wieprzowe i wołowe /, skór i farmaceutyków. Czechosłowacja będzie musiała uzyskać w handlu z Kanadą znaczną nadwyżkę eksportową dla uregulowania pewnych zobowiązań finansowych. Celem rozwinięcia eksportu, Czechosłowacja weźmie w nadchodzącym roku ponownie udział - po raz pierwszy od 1950r. - w Międzynarodowych Targach Handlowych w Toronto.

/ J /

Rozwój rolnictwa

Na rozwój mechanizacji prac rolnych państwo czechosłowackie asygnuje wielkie środki. W latach 1949-55 rolnictwo czechosłowackie otrzymało 14.363 nowych traktorów, 1.175 różnego rodzaju kombajnów, 13.577 różnych maszyn do sprzętu zbóż, tysiące samochodów ciężarowych itp. W 1953r. na polach Czechosłowacji pracowało 15,2 raza więcej traktorów, 22,3 raza więcej snopowiązałek i 13,3 raza więcej kombajnów niż w r. 1948. W 1949r. zaorano za pomocą traktorów 753 tysiące hektarów, zaś w 1953 roku już 6 milionów 680 tysięcy ha. Obecnie każdy powiat w Czechosłowacji posiada własny ośrodek maszynowo-traktorowy.

Coraz więcej chłopów czechosłowackich przekazuje się o wyższości gospodarki zespołowej nad indywidualną. Przy końcu 1953r. obszar gruntów w spółdzielniach produkcyjnych oraz państwowych gospodarstwach rolnych stanowił około 44% ogółu ziemi ornej w kraju. Udział gospodarstw socjalistycznych w dostawach zboża dla państwa stanowił w 1953r. 56%.

Dzięki mechanizacji pracy i rozwojowi gospodarki zespołowej znacznie wzrosły plony. W latach 1948-1953 produkcja zboża w Czechosłowacji zwiększyła się o 5%, ziemniaków - o 30%, roślin strączkowych o 33%, buraka cukrowego - 27%, lnu - o 154%, konopi - o 97%, tytoniu - o 53%, chmielu - o 174%. Pogłowie bydła rogatego wzrosło w tym samym czasie o 11%, trzody chlewnej - o 29%, owiec - o 12,2%. Pogłowie zwierząt gospodarskich było w 1953r. ogółem o 10,1% większe niż w ostatnim roku przedwojennym.

W latach 1953-1954 Komunistyczna Partia Czechosłowacji i rząd czechosłowacki opierając się na osiągniętych już sukcesach podjęły dalsze kroki, mające na celu dalsze podniesienie produkcji rolnej.

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Wykonanie planu na III kwartał

" Plan produkcji przemysłowej brutto na III kwartał 1954r. został wykonany w 101,6%". Za tym suchym stwierdzeniem Państwowego Urzędu Statystyki NRD kryje się wysiłek mas pracujących, które wykonały ten plan, mimo wyjątkowych trudności zaistniałych w tym okresie.

Szkody wyrządzone wielką powodzią latem br. mogły być przezwyciężone jedynie drogą solidarnej akcji społeczeństwa NRD. Tak jak wobec niebezpieczeństwa powodzi - solidarność robotników i urzędników w zakładach pracy ujawniała się również przy żniwach, które mimo przewlekłych złych warunków atmosferycznych, przeprowadzone zostały bez większych strat.

Wykonanie planu produkcji przemysłowej brutto w 101,6% oznacza jednocześnie podniesienie produkcji o 9,8% w stosunku do r.ub.

i płatnicza między rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej a rządem Indii.

W ramach tej umowy, która obejmuje po stronie importu 61, a po stronie eksportu 81 grup towarowych - NRD importować będzie między innymi rudę żelazną, rudę manganu, miedź, rudę chromu, magnetyt, azbest, skóry, wełnę, bawełnę, przędzę jutową oraz tkaniny jutowe, korzenie, herbatę, kawę, owoce suszone, tytoń oraz ludowe wyroby artystyczne. Dostarczać zaś będzie Indiom między innymi urządzenia przemysłowe jak np. urządzenia dla przemysłu cukrowniczego i cementowni, a także inne wyroby przemysłu budowy maszyn jak obrabiarki, maszyny do budowy dróg, maszyny włókiennicze, drukarskie, środki transportowe. Oprócz tego eksportować będzie wyroby precyzyjne i optyczne, elektrotechniczne, szkło, wyroby ceramiczne, drzewo, papier, wyroby przemysłu chemicznego oraz przedmioty wymiany kulturalnej.

Umowa przewiduje również utworzenie przedstawicielstwa handlowego NRD w Bombaju z oddziałem w Kalkucie oraz pomoc techniczną dla Indii.

Umowa z Indiami jest dalszym poważnym zwycięstwem NRD na polu współpracy handlowej NRD z krajami rynku kapitalistycznego. Rządy obu krajów starać się będą o jak najlepsze wykonanie wzajemnych zobowiązań oraz o pogłębienie swej współpracy handlowej.

Stosunki handlowe z NRD oparte na zasadzie równouprawnienia i wzajemnych korzyści stwarzają Indiom możliwość otrzymania niezbędnych wyrobów przemysłowych, głównie kompletnych wyposażań i urządzeń fabrycznych oraz wywozu ich towarów eksportowych.

Zasada wzajemności uniemożliwia zadłużenia jednego z partnerów wobec drugiego.

Przez zawarcie tej umowy Niemiecka Republika Demokratyczna zobowiązała się do okazania pomocy gospodarczej i technicznej Indiom, które przez stulecie były zacofaną i wyzyskiwaną kolonią.

/ za /

Wzrost znaczenia melasy jako surowca chemicznego

Jednym z surowców, który po zaspokojeniu potrzeb wewnętrznych może N.R.D. eksportować jest burak cukrowy. Pod względem wartości eksportowej i możliwości przeróbki surowiec ten zajmuje trzecie miejsce po węglu brunatnym i potażu.

Burak cukrowy jest najpoważniejszą kulturą w NRD i najważniejszym węglowodanem w gospodarce żywnościowej; jest on bowiem rośliną użyźniającą pole pod przyszłą uprawę, treściwą paszą, zawierającą dużą ilość białka, wreszcie surowcem do produkcji cukru. NRD jest obecnie pod względem produkcji cukru całkowicie samowystarczalna; spożycie cukru na głowę ludności w stosunku rocznym w 1953r. było o 7,3 kg większe niż w Niemczech Zachodnich. Burak cukrowy pokrywa

również wewnętrzne potrzeby NRD w dziedzinie produkcji spirytusu dla celów przemysłowych i konsumcyjnych, który produkowany jest z melasy.

Oprócz tych wielkich korzyści, jakie przynosi ten surowiec na rynku wewnętrznym, pozostają jeszcze poważne pozycje eksportowe od nasion buraczanych począwszy poprzez cukier, spirytus aż po cjanek sodu, węgiel wywarowy z melasy, bar oraz związki strontytu.

W przeciwieństwie do rozwoju światowego rynku spirytusu, znaczenie buraka cukrowego jako surowca w NRD - tłumaczy się specyfiką jej sytuacji surowcowej. W NRD produkuje się spirytus także i dla celów technicznych, brak jednakże surowców i środków energetycznych dla zmiany sposobu produkcji. Biorąc te warunki pod uwagę, każdy hektolitr spirytusu fermentacyjnego dla celów technicznych / na rozpuszczalniki, specjalne materiały pędne / zmniejsza spożycie węgla oraz innych źródeł energii.

Powstaje więc problem, czy słusznym jest całkowite odcukrzanie melasy. Odcukrzając ją całkowicie pozbawiłoby się przemysł cennego surowca, a tym samym gospodarke cennych pozycji eksportowych. Tak np. w zeszłym roku powstała w NRD konieczność użycia zboża do produkcji spirytusu ze względu na małowartościową melasę.

Oczywiście nie wyklucza to tego, iż należy także i inne węglowodany systematycznie przystosowywać do celów fermentacyjnych, nie tylko po to, aby obniżyć przemysł wytwarzający spirytus syntetyczny, lecz również celem osiągnięcia podstawy do otrzymania syntezy białka i tłuszczu.

Technologia fermentacji jako proces wytwarzania środków energetycznych oraz podstawowych surowców dla syntez chemicznych ma kolosalne znaczenie dla NRD ze względu na panującą tam sytuację surowcową. Ma ona również duże znaczenie w skali międzynarodowej ze względu na zmniejszające się zapasy węgla, ropy naftowej i gazu ziemnego oraz odnawiającej się z roku na rok podstawy surowcowej przemysłu fermentacyjnego w postaci tysięcy ton roślinnych węglowodanów, którymi są odpadki pozostające po okresie zbiorów.

Przemysł przetwarzający melasę w Niemieckiej Republice Demokratycznej zmniejszył znacznie zużycie węgla w przemyśle chemicznym, który był dotychczas drugim co do wielkości konsumentem węgla, od czasu kiedy przeszedł na używanie kwasu węglowego do celów fermentacyjnych. Aż do tego momentu olbrzymie i ciągle wzrastające zapotrzebowanie gospodarki NRD na kwas węglowy pokrywane było produkcją na bazie importowanego koksu.

Wyroby rozwijającego się w NRD przemysłu przetwarzającego melasę znajdują coraz większe zastosowanie. Za przykład może posłużyć wytwarzanie z melasy związków azotu i nawozów sztucznych, chemikaliów potrzebnych dla przemysłu pirotechnicznego i optycznego, cjanunku sodu do hartowania stali,

W r.ub. w zakładach przetwarzających melasę w Schönebeck wartość przetwórcza tony melasy podniesiona została o 23%. Próby podniesienia wartości przetwórczej melasy przeprowadzane są w dalszym ciągu. Obecnie trwają prace nad wyprodukowaniem z melasy kilku kwasów organicznych.

/ za /

WĘGIEŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

wykonanie planu w III kwartale 1954r.

23 października opublikowany został komunikat Centralnego Urzędu Statystycznego Węgier o wykonaniu planu na III kwartał 1954r. Komunikat podaje, że plan produkcji przemysłowej wykonany został w 100,5% w tym plan Ministerstwa przemysłu hutnictwa i budowy maszyn w 99,8%, przemysłu ciężkiego w 99,7%, przemysłu lekkiego w 102%, przemysłu spożywczego w 107,5%, budownictwa w 87,4%, dróg komunikacyjnych w 109,8%.

W III kwartale br. w porównaniu z analogicznym okresem 1953r. globalna produkcja przemysłu lekkiego wzrosła o 7,7%, zaś przemysłu spożywczego o 11%.

W pierwszych trzech kwartałach br. produkcja towarów masowego użytku wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego o 12,5% w tym rowerów o 14 tys. sztuk, motocykli o 1.500 sztuk, radioaparatów o 81 tys. sztuk, penicyliny o 1.000 kg., tkanin wełnianych o 3.100 m², jedwabnych pończoch o 564 tys. par, obuwia męskiego o 147,4 tys. par, obuwia dziecięcego o 606,5 tys. par, garniturów męskich o 125,8 tys. sztuk, kiełbasy konserwowej "Salami" o 810 ton, masła śmietankowego o 1.050 ton, sera o 1.530 ton, mydła o 4.050 ton.

Przedsięwzięcia rządu w kierunku zrealizowania programu rozwoju gospodarki rolnej, w znacznym stopniu zwiększyły zainteresowanie chłopstwa produkcją. Znalazło to wyraz między innymi w tym, iż wieś zakupiła w III kwartale br. dużo więcej drobnych maszyn rolniczych oraz 2,5 raza więcej nawozów sztucznych niż w tym samym okresie roku ubiegłego. Do spółdzielni produkcyjnych wstąpiło w ubiegłym kwartale przeszło 3.600 rodzin.

W początkach br. rolnictwo otrzymało 2.423 traktory, 302 kombajny, 950 motyk, 332 żniwiarki, przeszło 16 tys. pługów, około 17 tys. bron i kilkadziesiąt tysięcy innych maszyn rolniczych.

W ciągu lata w Państwowych Ośrodkach Maszynowych oraz Państwowych Gospodarstwach Rolnych pracowało 2 tys. agronomów, 200 inżynierów i techników oraz 1.800 wykwalifikowanych robotników przemysłowych,

Plan handlu detalicznego w III kwartale br. wykonany został w 101%, w porównaniu z III kwartałem 1953r. obrót towarowy wzrósł o 23%. W okresie 9 miesięcy br. obrót towarowy w handlu detalicznym w porównaniu z analogicznym

okresem r.ub. zwiększył się o 25%. Popyt ludności na ważniejsze artykuły spożywcze np. na chleb, mąkę, cukier, olej roślinny, był w III kwartale w pełni zaspokojony. W okresie lipiec-wrzesień 1954r. wartość sprzedanych wyrobów cukierniczych zwiększyła się o sumę 127 mil. forintów w stosunku do r.ub.

W III kwartale br. obroty towarami w państwowych i spółdzielczych sklepach zwiększyły się o 35% w porównaniu z III kwartałem 1953r., w tym obroty tkaninami bawełnianymi o 21,6%, tkaninami wełnianymi o 21,8%, tkaninami jedwabnymi o 29,9%, paltami o 30,1%, garniturami męskimi o 36,9% oraz obuwie o 12,3%.

Sprzedaż radioaparatów w tym samym okresie zwiększyła się dwukrotnie, motocykli więcej niż półtora raza, rowerów o 7,6%.

W ciągu pierwszych 9 miesięcy 1954r. zbudowano około 20 tys. izb mieszkalnych, z tego 7 tys. na wsi w drodze indywidualnego budownictwa.

W III kwartale br. liczba urodzeń była o 7% większa niż w III kwartale r.ub., efektywny przyrost naturalny zwiększył się o 21%.

/ za /

Rozwój gospodarki państwowej

Między 1 a 3 października br. odbyło się plenum Komitetu Centralnego Węgierskiej Partii Pracujących, na którym omawiane były zadania stojące przed gospodarką węgierską oraz jej stan obecny. Plenum stwierdziło, że zgodnie z zadaniami postawionymi przez Partię i Rząd osiągnięto na polu rolnictwa znaczne sukcesy.

W rezultacie wzrastającego zainteresowania chłopstwa w podniesieniu produkcji rolniczej przeprowadzone zostały prace nad podniesieniem wydajności gleby poprzez użycie nawozów sztucznych na przestrzeni 2 mln holdów / 1 hold = 0,57 ha /; jest to obszar większy niż w jakimkolwiek roku od chwili wyzwolenia Węgier.

Zwiększył się znacznie obszar ziem uprawnych - największy wzrost nastąpił w 1953r., a mianowicie o 75 tys. holdów. Uprawa ryżu zajmuje około 73 tys. holdów, dzięki czemu Węgry zajmują obecnie pod względem tej uprawy jedno z czołowych miejsc w Europie.

Duże sukcesy odniosło również węgierskie rolnictwo w dziedzinie hodowli bydła / wyjątek stanowi tylko wielkie bydło rogate /.

Pogłowie świń w marcu br. wzrosło o 1,1 mln sztuk, przewiduje się, że do końca roku stan pogłowia osiągnie liczbę 6,5 - 7,0 mln sztuk, przy czym będzie to szczytowy poziom okresu powojennego. Pogłowie owiec w ciągu br. zwiększyło się o przeszło 232 tys. sztuk. Wzrosła również

znacznie ilość ptactwa domowego, w związku z czym polepszyło się zaopatrzenie miast w jaja.

W roku gospodarczym 1953/54 polepszyła się również praca w socjalistycznym sektorze rolnictwa. Praca ta jednakże, jak stwierdzono na plenum, nie jest wystarczająca, zwłaszcza jeżeli brać pod uwagę pomoc okazaną przez państwo socjalistycznemu sektorowi w rolnictwie.

W związku z postanowieniami lipcowego plenum Komitetu Centralnego w roku ubiegłym polepszyło się znacznie techniczno-materiałowe zaopatrzenie rolnictwa.

Do 31 sierpnia 1954r. rolnictwo otrzymało 1.032 traktory, 1.308 pługów traktorowych, 948 motyk oraz wielką ilość innych maszyn. W roku bieżącym rolnictwo zużyło o 50% więcej nawozów sztucznych niż w 1953r; popyt na nawozy był w pełni zaspokojony.

W okresie styczeń-sierpień 1954r. produkcja towarów masowego spożycia wzrosła o 12,4% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. W przedsiębiorstwach przemysłu hutniczego i budowy maszyn produkcja w tym samym okresie wzrosła o 27%, produkcja skomplikowanych maszyn rolniczych o 22,2%, narzędzi rolniczych oraz części zapasowych maszyn rolniczych o 32,4%.

W okresie 15 miesięcy od chwili opublikowania przez Państwo programu gospodarczego polepszyła się znacznie stopa życiowa ludności. W I półroczu 1954r. dochody robotników i urzędników wzrosły o 15,8% w porównaniu z I półroczem r.ub., w tym samym okresie ceny spadły o 8,3%. W związku z tym wzrosły również realne zarobki pracujących. W rezultacie przyjęcia państwowego programu polepszyło się także zaopatrzenie ludności w artykuły spożywcze.

/ za /

Nowe maszyny rolnicze

Zakłady realizacji projektów nowatorskich w Budapeszcie zakończyły w br. montaż prototypów 15 nowych maszyn rolniczych. Jedną z najbardziej pomysłowych jest maszyna do transportowania stogów, która sprzęgnięta z traktorem przenosi całe stogi siana lub słomy.

W zakładach zbudowano również nowego typu koparkę przystosowaną do kopania rowów o szerokości 70-80 cm. Wydobytą ziemię układa ona w nasyp. Maszyna ta znajdzie zastosowanie przede wszystkim w ogrodnictwie i w melioracji.

Zakłady skonstruowały ponadto prototyp siewnika wysiewającego pojedyncze ziarna zboża w 7 cm odstępach, dzięki czemu rośliny uzyskują warunki wegetacji. Dotychczasowe obliczenia pozwalają przewidywać, że przy stosowaniu nowego siewnika, można będzie zaoszczędzić 140-160 kg nasion na 1 ha ziemi, zaś plony wzrosną o około 30%.

Na ogólnokrajowej wystawie rolniczej, zorganizowanej we wrześniu br. w Budapeszcie, szczególną uwagę zwiedzających zwracała nowego rodzaju snopowiązalka-żniwiarka, która układa jednocześnie po 14-18 snopów razem. Dzięki wmontowaniu do niej dodatkowych urządzeń dokonuje ona równocześnie z koszeniem podorywki i siewu plonów. Urządzenie zbierające zboże w snopki chwytą syplące się ziarno i połamane kłosa. Na obszarze jednego holda / 1 hold = 0,57 ha / można dzięki temu uniknąć straty 50 do 60 kg. ziarna. Snopowiązalka - żniwiarka jest zbudowana według projektu racjonalizatora Martona Temesvari.

EUROPEJSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

EUROPEJSKA UNIA PŁATNICZA

Rozliczenie październikowe

Według danych pisma "Neue Zürcher Zeitung" rozrachunek październikowy poszczególnych krajów - członków Europejskiej Unii Płatniczej kształtował się następująco.

Do krajów wierzycielskich należała w październiku Szwajcaria, która wykazała nadwyżkę w wysokości \$ 0,7 mln /we wrześniu \$ 11,2 mln/, przy czym podkreślić należy, że w październiku dokonana została częściowa wpłata \$ 5,7 mln z tytułu kredytu, udzielonego przez Szwajcarię francuskim kolejom państwowym; spowodowało to odpowiednie zmniejszenie salda Szwajcarii. Natomiast właściwe dodatnie saldo francuskie w październiku, które wyniosło \$ 0,5 mln /we wrześniu deficyt \$ 1,3 mln/ wzrosło odpowiednio i osiągnęło \$ 6,2 mln. Z pozostałych krajów wierzycielskich Niemcy zachodnie miały nadwyżkę w wysokości \$ 11 mln /\$ 20,4 mln/. Wielka Brytania wykazała nadwyżkę \$ 13,8 mln /\$ 15,7 mln/, Belgia \$ 4,4 mln /\$ 1,1 mln/, Holandia \$ 3,2 mln /\$ 2 mln/. Niektóre kraje, posiadające we wrześniu deficyty, wykazały w rozrachunku październikowym nadwyżki. Należy do nich Turcja z nadwyżką \$ 1,1 mln, w porównaniu z deficytem \$ 2,9 mln we wrześniu, Grecja z nadwyżką \$ 4,2 mln wobec \$ 8,1 mln deficytu wrześniowego. Na rzecz Islandii powstało saldo dodatnie w wysokości \$ 0,1 mln wobec deficytu \$ 0,4 mln we wrześniu.

Pozostałe kraje miały w październiku deficyty wobec Europejskiej Unii Płatniczej. Włochy, które we wrześniu wykazały po raz pierwszy od dłuższego czasu saldo dodatnie w wysokości \$ 0,3 mln, miały w październiku ponownie deficyt w wysokości \$ 9,8 mln. Deficyty pozostałych krajów członkowskich w październiku kształtowały się następująco: Austria \$ 5,6 mln /\$ 3,9 mln/, Dania \$ 8,5 mln /\$ 14,8 mln/, Norwegia \$ 7 mln /\$ 12,1 mln/, Szwecja \$ 9,7 mln /\$ 3,7 mln/ oraz Portugalia \$ 4 mln /\$ 3,5 mln/.

Miesięczne spłaty ratalne w ramach bilateralnych wkładów, dotyczących konsolidacji starych długów, osiągnęły w październiku ogółem \$ 5,1 mln w porównaniu z \$ 8,9 mln we wrześniu, \$ 6,2 mln w sierpniu oraz \$ 26,1 mln w lipcu; tak więc globalna suma dokonanych dotychczas płatności wyniosła \$ 46,3 mln /\$ 41,2 mln/. W związku z tym należy wspomnieć, że ogólna suma odroczonego starych długów wynosiła początkowo \$ 633,6 mln, z czego w okresie pierwszych czterech miesięcy obowiązywania układu spłacono \$ 46,3 mln, tj. 7,3%.

Poniższe zestawienie ilustruje kształtowanie się spłacanych rat październikowych według krajów dłużniczych i wierzycielskich /dane w mln dolarów/:

	Kraje dłużnicze		
	lipiec/wrzesień	październik	Ogółem
Dania	2,2	0,3	2,6
Francja	6,3	2,1	8,4
Włochy	3,3	-	3,3
Norwegia	1,4	0,5	1,8
Wielka Brytania	28,1	2,2	30,2
r a z e m :	41,2	5,1	46,3

Kraje wierzycielskie

Austria	0,9	0,1	1,0
Belgia/Luksemburg	5,6	1,5	7,1
Niemcy zach.	26,3	0,8	27,1
Holandia	3,0	1,0	4,0
Portugalia	0,5	0,2	0,6
Szwecja	2,2	0,7	2,9
Szwajcaria	2,8	0,7	3,5
r a z e m :	41,2	5,1	46,4

Przy rozpatrywaniu wpływu miesięcznych spłat długów na kumulatywną pozycję państw członkowskich, należy uwzględnić, iż obecnie wszystkie rozrachunki w ramach EPU dokonywane są w 50% w złocie, a w 50% drogą kredytu. Na skutek tego każda dokonana spłata wpływa dwukrotnie na pozycję kraju płaćącego i na pozycję kraju wierzycielskiego, jak to wynika z poniższego zestawienia.

Skumulowane pozycje płatnicze państw-członków EPU
deficyt /-/ nadwyżka /+/, w mln dolarów:

	saldo na 30.9.54.	działanie płat- ności bilate- ralnych	bieżące saldo mie- siężne	saldo na 31.10.54
Austria	+ 123,5	- 0,2	- 5,6	+ 117,6
Belgia/Lu- ksemburg	+ 278,8	- 3,0	+ 4,4	+ 280,1

Dania	-	193,8	+ 0,7	- 8,5	201,6
Francja	-	507,2	+ 4,2	+ 6,2	496,8
Niemcy zach.	+	959,5	- 1,7	+ 11,0	968,9
Grecja	-	59,6	-	+ 4,2	55,7
Islandia	-	12,0	-	+ 0,1	11,9
Włochy	-	190,0	-	- 9,8	199,9
Holandia	+	316,2	- 2,0	+ 3,2	317,4
Norwegia	-	171,7	+ 0,9	- 7,0	177,8
Portugalia	+	25,8	- 0,3	- 4,0	21,5
Szwecja	+	123,8	- 1,5	- 9,7	112,6
Szwajcaria	+	332,8	- 1,4	+ 0,7	332,1
Turecja	-	228,2	-	+ 1,1	227,1
W. Brytania	-	698,4	+ 4,3	+ 13,8	680,2
r a z e m :	/	+ 2.160,1	+ 10,2	+ 44,7	+ 2.150,3
	/	- 2.061,1	- 10,2	- 44,7	- 2.050,9

- 1/ z wyłączeniem wpłaconego przez Francję poza jej kwotę do 30 czerwca 1954 r. złota w wysokości 369,4 mln
- 2/ wyrównane wyłącznie spłatą w złocie
- 3/ z tego \$ 167,1 mln płatności w złocie poza kwotę.

Wpływy Unii w złocie wyniosły w październiku \$ 22,4 mln /\$ 30,8 mln/, zaś wydatki Unii w złocie \$ 25 mln /\$ 25,3 mln/. Na skutek większych wydatków niż wpływów rozporządzalne rezerwy gotówkowe EPU spadły o \$ 2,6 mln /\$ 430,9 mln/, podczas gdy we wrześniu zwiększyły się o \$ 5,6 mln.

/ 1 /

FRANCJA

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Polityka handlowa

"Nie możemy liczyć na nadzwyczajne dochody w celu wyrównania deficytu bilansu handlowego. Od przyszłego roku /tzn. od 1955/ musimy sami starać się o poprawę sytuacji w tej dziedzinie" stwierdził premier Mendes France w przemówieniu w Annecy. Premier dodał, iż Francja w niedługim czasie będzie musiała stawić czoła konkurencji "jednoczonej" Europy, co zmusza ją do wykorzystania każdej z posiadanych możliwości ekspansji handlowej.

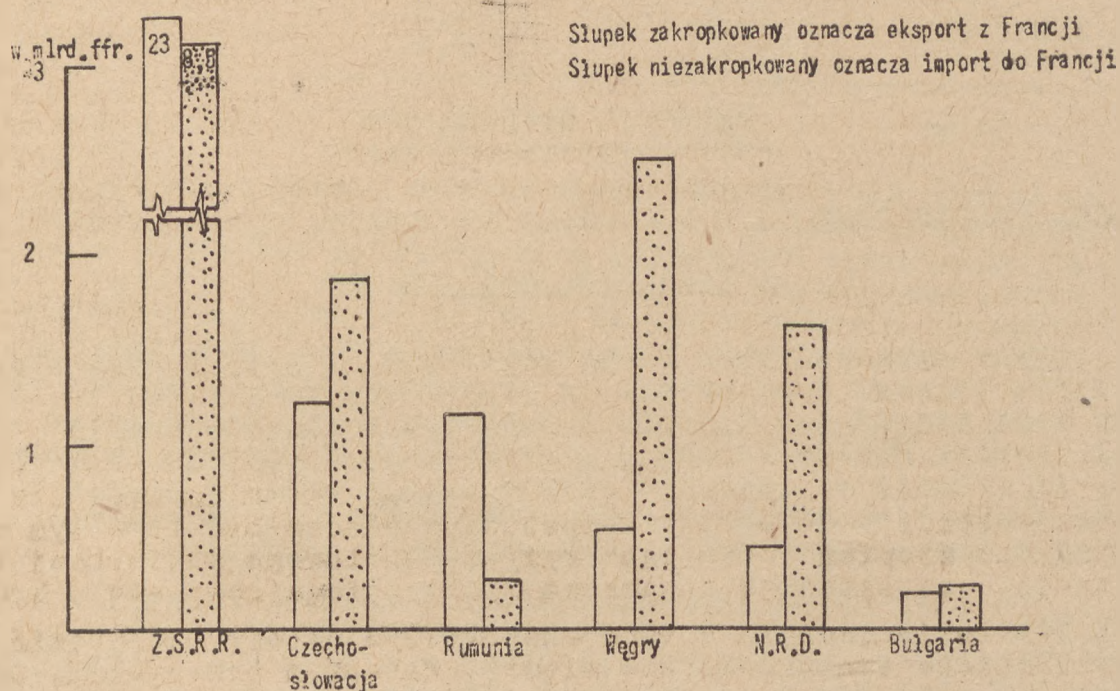
Jak dotychczas poprawa wymiany towarowej Francji z zagranicą przebiega powoli: w ciągu pierwszych 10 miesięcy b.r. wartość eksportu do zagranicy właściwej wyniosła 785,1 mlrd ffr. wobec 727 mlrd ffr w odpowiednim okresie 1953 r., a więc wzrosła tylko o 7,9%. W tym samym czasie import zwiększył się z 911,8

mlrd ffr. do 922,8 mlrd ffr., tj. o 1,2%. Tym samym deficyt bilansu handlowego z zagranicą wyniósł w okresie styczeń-październik 1954 - 137,7 mlrd ffr. wobec 184,4 mlrd w analogicznym czasie 1953 r. Dokładną strukturę geograficzną i towarową handlu zagranicznego Francji w trzecim kwartale 1954 zamieszczamy na stronach 22-25.

Główną przyczyną deficytu bilansu handlowego jest nadal wysoka nadwyżka importowa w wymianie z obszarem szterlingowym: wywóz francuski do tej strefy walutowej pokrywa jedynie jedną trzecią przywozu szterlingowego. Znacznie lepiej zrównoważona jest wymiana z obszarem dolarowym, dokąd eksport stanowi około $\frac{2}{3}$ przywozu. Najwyraźniejszą poprawę w handlu zagranicznym Francji notuje się w odniesieniu do wymiany z nieszterlingowymi krajami OEEC; nadwyżka eksportowa w tym handlu rośnie stale na korzyść Francji, co zresztą potwierdza również analiza miesięcznych rozrachunków Francji z EPU /patrz: finanse/.

W handlu Francji z krajami obozu pokoju stwierdzić należy ogólne zwiększenie się obrotów /dane za 9 miesięcy 1954 i 1953/ z 31,2 mlrd ffr. do 52,5 mlrd ffr., przy czym import z tego obszaru zwiększył się z 15,2 mlrd do 32,0 mlrd, a eksport z 16,0 mlrd do 20,5 mlrd. Wzrost przywozu wywołany był poważnym zwiększeniem się dostaw z ZSRR - z 3,7 mlrd do 22,9 mlrd. Import z innych krajów demokratycznych /z wyjątkiem Rumunii/ spadł. Większym odbiorcą towarów francuskich był również ZSRR /z 1,8 mlrd do 8,4 mlrd/ oraz NRD, Węgry i Czechosłowacja.

Poniższy wykres obrazuje handel Francji z niektórymi krajami obozu pokoju za 9 miesięcy 1954 r.

W przyszłych miesiącach eksport Francji do ZSRR powinien poważnie wzrosnąć. W listopadzie b.r. Francja i ZSRR podpisały bowiem umowę handlową na okres 1.7.1954 - 31.12. 1955, przewidującą obroty wartości 29 mld ffr. w każdą stronę. Na dostawy radzieckie złożą się takie towary, jak: kukurydza, antracyt, azbest, mangan, chrom, produkty naftowe, drewno, masy papierowe, bawełna, futra etc. Eksport francuski obejmie żelazo i stal, tekstylia, korek, mięso, kakao, cytrusy, barwniki. Prócz tego ZSRR zamówi we Francji około 10 frachtowców po 5.000 BRT każdy, oraz kotły parowe.

Ogólną poprawę francuskiego bilansu handlowego należy przypisać między innymi radykalnej zmianie w handlu artykułami spożywczymi. W rezultacie bardzo pomyślnych zbiorów pól rolnych i obniżki cen wewnętrznych tych artykułów poważnie spadł ich import z zagranicy. Jednocześnie w oparciu o system subwencji eksportowych znacznie wzrósł wywóz produktów spożywczych. Zwiększyły się więc wysyłki mięsa i zbóż, spadły natomiast zakupy produktów mleczarskich, jarzyn i owoców. Zanotować należy wzrost importu surowców w rezultacie pewnego ożywienia się przemysłu francuskiego w r.b. Import fabrykatów, który w poprzednich okresach wykazywał tendencję spadkową, obecnie wzrasta, głównie skutkiem wzrostu popytu francuskiego, wzmożonym wysiłkiem eksportowym zagranicy oraz stopniowej liberalizacji.

Odsetek liberalizacji importu francuskiego został podniesiony do 53% w kwietniu b.r., następnie do 57% w końcu września, a później do 62,5% w październiku i wreszcie do 65% w listopadzie. Należy oczekiwać, iż do 1 kwietnia 1955 Francja podniesie odsetek liberalizacji przywozu do 75% i tym samym osiągnie postulowany przez OEEC minimalny poziom /patrz m.ian. dział: Cła i Reglamentacje str.64 WHZ nr 42/173/.

Stosowanie przez władze francuskie wysokich opłat wyrównawczych przy imporcie szeregu zliberalizowanych pozycji niweczyło w praktyce skutki zniesienia kontroli. Ulegając naciskowi zagranicznych kół handlowych, francuski minister finansów obniżył w połowie listopada dwa podatki kompensacyjne, mianowicie: podatek 15% niższono na 11%, a podatek 10% do 7%. Wyniki handlu zagranicznego w najbliższych miesiącach pokażą, w jakim stopniu zarządzenie to wpłynie na wzrost dostaw z krajów OEEC.

Jak wynika z cytowanego na wstępie przemówienia Mendés France'a, wzmożenie eksportu francuskiego pozostaje nadal głównym celem polityki handlowej. Handel eksportowy we Francji od dawna korzysta już z szeregu ulg i ułatwień: na fakt ten wskazują stale inni konkurenci zachodnio-europejscy Francji, domagając się analogicznych ułatwień od własnych rządów. Firmy eksportowe we Francji uzyskują na ogół bez trudu kredyty do 8 lat: kompetentne władze badają w tym celu jedynie stopień "czystego" ryzyka handlowego zawieranej transakcji oraz sytuację finansową firmy ubiegającej się o kredyt.

We francuskim handlu eksportowym należy stwierdzić coraz ściślejszą współpracę między bankami a przemysłem. Ostatnie zwłaszcza szereg zagranicznych filii banków francuskich

występuje coraz częściej w roli czynnego pośrednika w transakcjach eksportowych. Poważne znaczenie ma tu fakt przeniesienia działalności "Banque de l'Indochine" z Azji Płd. Wschodniej do Afryki i na Bliski Wschód. Nawet banki depozytowe, które w przeszłości nie zajmowały się z reguły "czystymi" transakcjami handlowymi, posiadają obecnie wiele filii w krajach Ameryki Płd., Afryki Płd. i Kanadzie. Misja "Crédit Lyonnais" i "Comptoir National d'Escompte" w Egipcie opracowywała m.inn. zagadnienie inwestycji w fabryce nawozów sztucznych w Assuanie, rafinerii cukru w Aleksandrii, siłowni w Kairze, linii wysokiego napięcia oraz szeregu innych projektów.

Wysłannicy "Banque de Paris et des Pays Bas" zapewni-
li przemysłowi francuskiemu dodatkowe zamówienia w Peru na budowę hydro-elektrowni i innych inwestycji. Należy też szczególnie podkreślić rolę nowoutworzonego towarzystwa przemysłowo-finansowego dla Bliskiego Wschodu /Compagnie Industrielle Financière pour le Moyen Orient/, która zajmuje się zarówno badaniem rynku, jak i finansowaniem większych zamówień. Punkt ciężkości działalności tego towarzystwa leży tymczasem w Iraku.

Również bezpośredni przedstawiciele przemysłu francuskiego osiągnęli pewne sukcesy w penetracji obcych rynków. Pewne francuskie przedsiębiorstwo budowlane uzyskało np. zamówienie na rozbudowę portu w Izmirze, inna zaś firma francuska ma zlecone zbadanie rzeki Gediz /Turcja/. W wyniku międzynarodowego przetargu rozpisanego w Australii, grupa francuska będzie budować tam siłownię elektryczną wartości 3,9 mln £A. Inne towarzystwo otrzymało bardzo korzystne zamówienie na budowę 22 km kolei podziemnej w Rio de Janeiro oraz ma zająć się zbadaniem możliwości budowy metra w Stambule. Francuska firma elektrotechniczna wysłała niedawno dwu przedstawicieli do Płd. Rodezji, jako doradców w sprawie budowy dwu elektrowni.

2. Statystyki handlu zagranicznego

Handel zagraniczny w III kw. 1954 i 1953 r.

a/ dane ogólne /przec. miesięczne/

	wartość w mln ffr.		objętość tys. ton	
	import	eksport	import	eksport
III kwartał 1954				
<u>ogółem</u>	<u>118.610</u>	<u>115.220</u>	<u>4.402</u>	<u>3.773</u>
zagranica	87.300	75.680	3.831	3.242
terytoria zamorskie	31.310	39.540	571	531

III kwartał 1952

<u>ogółem</u>	<u>101.190</u>	<u>112.700</u>	<u>3.955</u>	<u>3.152</u>
zagranica	66.950	84.660	3.450	2.687
terytoria zamorskie	34.240	28.040	505	465

Handel zagraniczny wg stref walutowych

w mld ffr.	import		eksport		saldo	
	1953	1954	1953	1954	1953	1954
	III kwart.	III kwart.	III kwart.	III kwart.	III kwart.	III kwart.
strefa dolarowa	44,9	50,7	23,1	22,9	-21,8	-27,8
strefa funta	99,2	80,0	30,8	35,3	-68,4	-44,7
strefa franka	84,1	94,0	104,2	118,2	+20,1	+24,2
inne obszary wa- lutowe	109,9	119,2	145,4	160,7	+35,5	+41,5
r a z e m :	338,1	343,9	303,5	337,1	-34,6	- 6,8

Struktura geograficzna handlu z ważniejszymi krajami kapitalistycznymi zagranicy właściwej

b/ dane szczegółowe

w mln ffr.	import		eksport	
	1953	1954	1953	1954
	III kw.	III kw.	III kw.	III kw.
<u>Kraje szterlingowe</u>				
Irak	16.820	19.510	...	...
Australia	16.710	10.390	1.730	1.980
W. Brytania	15.980	13.810	16.560	19.360
Unia Płd. Afryki	15.290	4.180	1.510	1.390
Malaje	3.690	4.840	430	740
Pakistan	2.890	2.110	1.340	1.090
Nowa Zelandia	8.800	4.870	400	390
Indie	1.300	1.080	2.060	3.330
<u>Kraje OEEC nieszterlingowe</u>				
Niemcy zach.	25.360	29.470	23.170	36.310
Holandia	7.000	7.090	7.430	9.470
Grecja	430	150	1.250	1.880
Belgia/Luksemburg	12.320	16.710	19.200	24.720
Portugalia	650	770	1.640	2.120
Szwajcaria	8.070	7.450	28.860	13.360
Włochy	4.260	5.780	8.030	11.880
Szwecja	5.660	5.460	5.360	7.370
Norwegia	1.580	1.920	2.000	2.310
Dania	610	1.150	2.270	3.770
Austria	1.450	1.390	1.500	2.070

Kraje dolarowe

U. S. A.	29.640	32.450	15.950	13.000
Kanada	2.560	3.280	1.620	1.890
Wenezuela	1.630	2.850	1.150	2.480

Inne kraje

Arabia Saudyjska	6.930	7.200	0.00	0.00
Brazylia	8.000	8.640	9.150	7.930
Hiszpania	2.150	1.720	5.660	3.520
Egipt	3.910	3.180	5.220	5.750
Argentyna	7.940	6.490	2.780	3.220
Finlandia	2.810	3.370	1.300	3.840
Jugosławia	560	330	1.890	1.330
Liban	0.00	0.00	2.170	1.790
Indonezja	1.360	640	1.250	760
Japonia	1.280	1.120	1.820	940
Syria	650	170	1.200	2.480
Meksyk	680	270	1.070	1.280

Struktura towarowa handlu zagranicznego

/zagranica właściwa/

import /przeciętna miesięczna/
w mld ffr.

III kwartał

1953 1954

Produkty rolne i art. spożywcze

9.919 9.924

w tym m.in.:

produkty mleczne	0,424	0,316
owoce i jarzyny	0,809	0,961
zboże i mąka	0,982	0,679
nasiona oleiste i tłuszcze	1,519	1,795
napoje	0,152	0,195
kawa, herbata, kakao, korzenie	2,963	2,738

Paliwa mineralne

22,316 24,996

w tym m.in.:

paliwa stałe	6,003	7,119
prod. naftowe	14,811	15,845

Tekstylia

17,452 15,062

w tym m.in.:

surowce włókiennicze	15,874	13,258
----------------------	--------	--------

Metale i wyroby

16,228 18,916

w tym m.in.:

surówka, stal surowa, walcówka, rury stalowe etc.	1,066	1,793
--	-------	-------

metale nieżelazne i stopy	1,922	1,431
maszyny i aparaty	7,221	7,140
tabor kolejowy, statki, samoloty	2,447	1,222
<u>R ó ż n e</u>		
chemikalia	2,740	3,683
kauczuk	1,429	1,667
skóry surowe i półfabrykaty	2,516	2,178
drewno /surowiec i półfab- rykaty/	1,216	1,388
masy papiernicze	1,496	1,983
<u>O g ó ł e m :</u>	<u>84,760</u>	<u>87,300</u>

Struktura towarowa /zagranica właściwa/

eksport /przeciętna miesięczna/

w mld ffr.

	III kwartał	
	1953	1954
<u>Produkty rolne i art. spożywcze</u>	<u>6.101</u>	<u>9.875</u>
w tym m.in.:		
napoje	2,288	2,847
zboża i mąka	1,101	1,803
jarzyny i owoce	498	630
produkty mleczne	113	152
<u>Paliwa mineralne</u>	<u>9.311</u>	<u>9.349</u>
w tym m.in.:		
paliwa stałe	2,876	3,032
produkty naftowe	4,660	4,400
<u>Tekstylia</u>	<u>10.166</u>	<u>12.435</u>
w tym m.in.:		
surowce włókiennicze	2,794	3,818
przędza i nici	3,074	3,626
<u>Metale i wyroby</u>	<u>22.053</u>	<u>25.501</u>
w tym m.in.:		
surówka, stal surowa i walcówka, rury stalowe etc.	10,152	12,008
metale nieżelazne i stopy	1,153	1,028
maszyny i aparaty	3,831	4,283
sprzęt i maszyny elektryczne	1,236	1,706
ciągniki, samochody, rowery	2,700	2,729

<u>R ó ż n e</u>	<u>3.903</u>	<u>5.032</u>
chemikalia	3.903	5.032
skóry /surowe i półfabr./	1.038	1.270
drewno /surowiec i półfabr./	1.656	2.063
papier	0.311	0.576
fajans, porcelana, wyroby szklane	0.590	0.726
O g ó ł e m :	66.950	75.680

F i n a n s e

We wrześniu deficyt Francji w EPU wyniósł - 1,3 mln \$, jednak już w październiku zdolała ona osiągnąć stosunkowo znaczną nadwyżkę + 6,2 mln \$. Należy jednak wyjaśnić, że z uzyskanej w tym miesiącu nadwyżki jedynie 0,5 mln \$ pochodziło z bieżącego obrotu płatniczego, natomiast 5,7 mln o-
trzymała Francja w formie kredytu od Szwajcarii na pokrycie części znacznego deficytu Kolei Państwowych.

Po uwzględnieniu wyników uzyskanych w poszczególnych miesiącach oraz ratałnych spłat skonsolidowanych długów o-
każe się, iż na koniec października 1954 r. skumulowana po-
zycja płatnicza Francji wyniesie minus 496,8 mln \$, co sta-
nowi pewną poprawę w porównaniu z poprzednimi okresami spra-
wozdawczymi.

Mimo pewnego polepszania się sytuacji w EPU, konto francuskie tej organizacji nadal obciążone jest poważnym długiem ok. 250 mln \$, ~~co nie~~ ^{co} Francja prędzej, czy później będzie musiała spłacić. Decyzja przedłużenia działalności EPU do 30.6.1955 r. jedynie przesunęła na pewien czas termin płatności tego znacznego zadłużenia.

Zadłużenie powyższe należy brać stale pod uwagę przy rozpatrywaniu wzrostu rezerw dewiz i złota we Francji. Na dzień 28.10.1954 r. rezerwy dewizowe Banku Francji wyniosły ok. 140 mln \$ wobec 74 mln \$ w końcu października 1953 r. /według danych Neue Zürcher Zeitung/. Zapasy złota Banku Francji wynoszą od dłuższego czasu stale równowartość 575 mln \$. Po uwzględnieniu znacznych zasobów dewizowych i złota Funduszu Stabilizacyjnego /dokładne cyfry nie są znane/ okaże się, iż Francja dysponuje ogółem ponad 1.100 mln \$ rezerw. Jednak po uwzględnieniu kredytu, który trzeba będzie w przyszłości spłacić EPU, rezerwy te wyniosą ok. 868 mln \$ /1.118 mln - 250 = 868 mln/, co jest ciągle niewystar-
czającym zabezpieczeniem przy ewentualnych próbach wprowa-
dzenia wymienialności. Pamiętać też należy o terminach spłat pożyczek zaciągniętych w USA i Szwajcarii, które zaciągają prędzej czy później na ogólnym stanie rezerw.

Decydującym czynnikiem kształtowania się przyszłej pozycji płatniczej Francji będzie niewątpliwie wielkość dalszej "pomocy amerykańskiej". W roku bieżącym bezpośrednia i pośrednia "pomoc" wojskowa USA dla Francji /łącznie "z pomocą" dla Indochin/ wyniosła około 1.100 mln-1.150 mln \$.

tj. około 400 mln \$ więcej niż w 1953 r. Jednak widoki na rok 1955 są o wiele mniej obiecujące pod tym względem. Zdaniem prasy angielskiej wpływy z tytułu tej "pomocy" zmniejszą się w 1955 r. o 50% do ok. 550 mln-600 mln \$. Większa część dawnej "pomocy" USA będzie bowiem w tym czasie szła bezpośrednio do Indochin, a nie jak dotychczas, za pośrednictwem Banku Francji. W następnych latach wpływy dolarowe zmniejszą się jeszcze bardziej, w miarę jak będą likwidowane zamówienia "off shore" z lat 1952 i 1953.

Projekt budżetu na 1955 r., przedłożony w końcu października Parlamentowi, przewiduje następujące pozycje:

	Rzeczywiste wykonanie w 1954 r. -----	Projekt ustawy budżetowej na 1955 r. -----
I. Operacje budżetowe zwykłe		
Wydatki budżetu cywilnego	2.038	2.121
Wydatki budżetu woj- skowego	970,5	890
Odszkodowania wojenne	312,5	267
-----	-----	-----
Wydatki ogółem:	3.321	3.278
Dochody	2.903	2.982
-----	-----	-----
Deficyt budżetowy zwykły	- 418	- 196
II. Operacje Skarbu:		
Konta specjalne Skarbu	55	55
Fundusz rozwoju gospodarcz.	210	195
-----	-----	-----
Deficyt z operacji budżetowych zwykłych + wydatki operacji Skarbu	+ 683	= 546

Przy analizie powyższych cyfr należy pamiętać, iż przedłożony projekt stanowi jedynie szkicowe ujęcie rzeczywistych wydatków i wpływów budżetowych. Na rozpatrzenie preli-minarza budżetowego przewidziane jest do końca grudnia aż 70 sesji Zgromadzenia Narodowego; nie jest wykluczone, iż debata w tej sprawie przeciągnie się znacznie dłużej. Ostatecznie zatwierdzone pozycje budżetowe będą się różniły od projektu; z kolei rzeczywiste wykonanie budżetu w r. 1955 będzie odbiegać od ustawy budżetowej. Wystarczy przypomnieć, iż projekt budżetu na 1954 r. przewidywał deficyt 503 mld ffr., natomiast przyjęta ustawa podniosła ten niedobór do 557 mld, a w toku wykonywania zwiększył się on do 683 mld.

Bez wątpienia więc rzeczywisty deficyt budżetowy w 1955 r. będzie znacznie wyższy od sum podanych w tabeli.

Wielką niewiadomą nowego projektu są rzeczywiste wydatki wojskowe. Podana w tabeli cyfra 990 mlrd ffr. może ulec poważnemu zwiększeniu w razie obcięcia pomocy amerykańskiej. Przewidziane w budżecie kredyty z pewnością nie wystarczą na pokrycie kosztów związanych z pełnym uzbrojeniem 14 dywizji "europejskich", ani na pokrycie rosnących wydatków na prowadzenie walki z ruchem narodowo-wyzwoleńczym w Afryce Północnej.

Produkcja

W III kwartale r.b. produkcja przemysłowa Francji była wyższa od poziomu osiągniętego w analogicznym okresie 1953 i 1952. Ilustruje to następujące zestawienie:

1938 = 100	1952	1953	1954	wzrost w 1954 w por. z 1953	wzrost w 1954 w por. z 1952
lipiec	137	131	149	+ 13,7	+ 8,7
sierpień	116	103 ^{1/}	124	+ 20,0	+ 6,9
wrzesień	142	138	152	+ 10,0	+ 7,0

1/ strajki.

W poprzednim opracowaniu wskazywaliśmy na tło obecnego ożywienia gospodarczego we Francji. Niezależnie od zniekształceń wskaźnika, wynikających z przyjęcia za rok bazowy 1938 /okresu niskiej aktywności ekonomicznej/ stwierdziliśmy, iż wzrost dotyczy przede wszystkim produkcji wielkich zakładów. Jest to rezultat polityki rządowej, zmierzającej do "racjonalizacji i modernizacji" przemysłu i postawienia go na stopie konkurencyjnej z przemysłami krajów sąsiednich. Tzw. "rekonwersja" oznacza w teorii bezpośrednią ingerencję państwa w sferę produkcji, udzielanie poparcia finansowego jednemu przedsiębiorstwu lub likwidowanie innych. W praktyce jest ona jeszcze jedną formą współpracy pomiędzy kapitalistami zasiadającymi w rządzie a wielkimi monopolami potrzebującymi pomocy skarbu. W przyszłym roku ogólne wydatki związane z "rekonwersją" wyniosą około 100 mlrd ffr., z czego tylko małą część przeznacza się na "koszty przesunięcia siły roboczej i jej przeszkolenia".

Jak wiadomo operacje tego rodzaju są bardzo kosztowne i najczęściej kończą się tym, iż znaczny odsetek "reorganizowanych" sił roboczych pozostaje poprostu bez pracy. O trudnościach związanych z przeprowadzaniem podobnych "akcji" świadczyć może choćby sprawa przeniesienia górników z rejonu Cévennes do Lotaryngii, subwencjonowana i popierana zresztą przez Wysoką Władzę EWWIS'u.

Przemysł węglowy we Francji przeżywa obecnie okres wielkich trudności. Są one związane z rosnącą konkurencją

paliw płynnych, które stanowią obecnie /jak pisze Financial Times/ 32% konsumpcji węgla wobec 22% trzy lata temu. Zapasy węgla na hałdach wynosiły w końcu sierpnia 1954 - 7.596 tys. ton /Francja/ i 962 tys. ton /Saara/ i stanowiły z górą 50% ogólnych zapasów węgla EWWIS'u. Mimo ogólnego ożywienia gospodarczego popyt konsumentów na węgiel w początku sezonu zimowego nie zwiększył się. Zmusiło to rząd do obniżenia cen węgla grubego, który najtrudniej znajdował zbyt o 3% oraz do pewnego podwyższenia ceny oleju opałowego, głównego konsumenta przemysłu węglowego. Obniżka ta kosztować będzie "Charbonnages de France" około 5 mld ffr. i jeszcze bardziej pogłębi deficyt tego przedsiębiorstwa, wynoszący w 1953 r. 22,7 mld ffr. wobec 3,7 mld w 1952 r. W związku z obecnymi trudnościami w zbyciu węgla zainteresowane koła podkreślają znowu rozbieżność kosztów produkcji węgla we Francji i w innych krajach wspólnoty. Koła te domagają się "adjustacji" świadczeń seccjalnych i płać w przemyśle węglowym do poziomu innych krajów europejskich. Ostłą kontrowersję budzą projekty Komisji Taryfowej EWWIS'u, które zmierzają do zastosowania malejących stawek przy przewozach kolejowych, bez względu na granice państwowe. Obecnie transport tony koksu z basenu północnego we Francji do hut w Lotaryngii kosztuje około 1.250 ffr. przy dystansie 350 km, natomiast transport węgla zachodnio-niemieckiego na tę samą odległość z Ruhry do Lotaryngii kosztuje już o 1.200 ffr. drożej. Dzieje się tak dzięki temu, iż transport z Ruhry korzysta z malejącej stawki przewozowej jedynie do chwili przekroczenia granicy. Natomiast transport węgla francuskiego, odbywający się na jednym terytorium państwowym, korzysta w całej pełni z przywilejów regresji taryfowej. Zastosowanie bezpośrednich stawek przewozowych obniżyłoby cenę transportu węgla z Ruhry o ok. 350-400 ffr., a po uwzględnieniu pewnych innych ulg około 600 fr. na tonie. Zdaniem ekspertów preferowanie tej propozycji w łonie Komisji Taryfowej EWWIS'u umożliwiłoby nawet konkurencję węgla zachodnio-niemieckiego z węglem francuskim w rejonie paryskim.

Trudności przemysłu węglowego ułatwiają oczywiście sytuację francuskiego przemysłu metalurgicznego. Import tańszego węgla z Ruhry zaoszczędziłby na przykład hutom Lotaryngii około 2 mld ffr. i umożliwił produkcję po niższej cenie.

W chwili obecnej rozwój przemysłu hutniczego we Francji korzysta ze wzrostu popytu wewnętrznego i zewnętrznego. Konsumcja walcówki we Francji wzrosła do 557 tys. ton we wrześniu 1954 wobec 464 tys. ton przeciętnie w 1953 r., eksport stali w III kwartale wyniósł przeciętnie ok. 253 tys. ton wobec 218 tys. w odpowiednim okresie 1953 r. Portfel zamówień w przemyśle stalowym odpowiada obecnie produkcji 4-5 miesięcy. Do lepszej pozycji stali francuskiej na Wspólnym Rynku przyczynia się m.in. praktyka stałego udzielania 2 1/2% rabatu. Celem lepszego wykorzystania swej korzystnej pozycji na rynku stali oraz zrealizowania programu inwestycyjnego francuski przemysł hutniczy potrzebuje obecnie poważnych zastrzyków kapitałowych.

1/ na co Wysoka Władza specjalnie zezwoliła.

Pierwszy program modernizacji przemysłu stalowego, przeprowadzony w latach 1946-1953, pociągnął za sobą wydatek około 344 mld ffr., pokrytych przede wszystkim kredytami publicznymi, średnioterminowymi kredytami bankowymi, emisjami akcji i obligacji oraz w znacznie mniejszej mierze własnymi środkami przemysłu hutniczego. Program ten miał na celu rozszerzenie i modernizację zdolności produkcyjnej przemysłu stalowego, zwłaszcza na odcinku produkcji blach.

Nowy program inwestycyjny francuskiego przemysłu stalowego jest realizowany od 1954 i powinien zakończyć się w 1957 r. Zmierza on przede wszystkim do obniżki kosztów własnych. Dopiero na drugim planie stoi zadanie dalszego rozbudowania zdolności produkcyjnej z 12 mln ton rocznie do 15 mln ton rocznie.

Wydatki związane z realizacją drugiego programu oceniane są na 250 mld ffr., z czego w 1954 wydatkuje się 80 mld, w 1955 r. 70 mld, oraz po 50 mld ffr. w latach 1956 i 1957. W związku z finansowaniem tak poważnych wydatków należy stwierdzić istotną zmianę w porównaniu z poprzednim okresem. Skarb Państwa, odczuwając skutki zmniejszenia się pomocy amerykańskiej, zamierza część wydatków związanych z pokryciem inwestycji przerzucić na prywatny rynek kapitałowy; stawia to francuski przemysł stalowy /Groupement de l'Industrie Siderurg./ przed bardzo trudnym zadaniem utworzenia sobie drogi na ten rynek. W listopadzie 1953 wypuszczono więc pierwszą pożyczkę na prywatnym rynku finansowym, uzyskując 8 mld ffr., a w październiku r.b. rozpisano nową pożyczkę na sumę 18,5 mld w obligacjach 6%, płatnych w ciągu 20 lat. Ogólne wydatki inwestycyjne w przemyśle stalowym w 1954 r. wynieść mają, jak wspomniano wyżej, około 80 mld ffr. Z sumy tej jedynie 23,4% przypada na własne środki przedsiębiorstw, 31,9% na udział państwa /wobec 40% w 1952/, 16% na udział banków /23,1% w 1953/ oraz 28,7% na wpływy z wypuszczonych pożyczek na prywatnym rynku kapitałowym. W 1953 wpływy te stanowiły jedynie 12,8% ogólnych inwestycji. Zdaniem prasy fachowej takie zmiany w strukturze pokrycia inwestycyjnego świadczą o normalizacji systemu finansowania w przemyśle stalowym.

Stosunkowo pomyślnie rozwija się obecnie przemysł mechaniczny we Francji po okresie stagnacji w latach 1952/53 /z wyjątkiem produkcji taboru kolejowego/. Do lepszego rozwoju sytuacji na tym odcinku przyczynia się niewątpliwie zniesienie podatków od inwestycji w tym przemyśle oraz obniżka o 15% ceny maszyn rolniczych. Produkcja autobusów, samochodów osobowych i ciężarowych wyniosła w lipcu 1954 r. 54,3 tys.sztuk wobec 48 tys.szt. w lipcu 1953, a portfel zamówień w tej branży odpowiada zatrudnieniu od 3 miesięcy do 18 miesięcy, zależnie od typu produkcji.

Pomyślny rozwój cechuje również francuski przemysł elektrotechniczny. W ciągu pierwszych 9 miesięcy 1954 r. wskaźnik produkcji /1949=100/ osiągnął 137,7 punktów wobec 122,7 w analogicznym okresie 1953, a więc podniósł się o 12,5%. Obroty handlowe tego przemysłu nie wzrosły jednak w tym samym stopniu, gdyż ceny sprzedażne zostały częściowo

wo obniżone. Obroty te wyniosły w okresie styczeń-wrzesień 1953 - 330 mlrd ffr., tj. o 11% więcej niż w odpowiednim okresie 1953 r. Należy przypuszczać, iż w całym 1954 r. wyniosą one około 470 mlrd ffr. wobec 426 mlrd ffr. w 1953 r. Eksport wyrobów elektrotechnicznych wzrósł w okresie pierwszych 9 miesięcy 1954 r. do 36,9 mlrd ffr. w porównaniu z 33,7 mlrd w analogicznym czasie 1953 r., a więc wzrósł o 9,5%.

Jedną z najbardziej ożywionych dziedzin gospodarki jest przemysł produktów naftowych. Po pokryciu obiecujących złóż ropy naftowej w Landes oraz po wejściu towarzystwa francuskiego w skład międzynarodowego konsorcjum naftowego w Iranie, akcje monopolu naftowych we Francji podskoczyły gwałtownie na giełdzie paryskiej.

Poniżej podajemy tabele obrazujące w cyfrach absolutnych rozwój produkcji francuskiej we wrześniu 1953 oraz ruch wskaźnika produkcji w III kwartale b.r.

Wskaźnik produkcji przemysłowej we Francji

w III kwartale 1954 r.

1938=100	1953 przec.mies.	VII	1954 VIII	IX
produkcja ogółem				
/bez budownictwa/	141	149	124	152
energia elektryczna	198	203	186	213
g a z	177	157	140	170
paliwa stałe	112	104	105	110
wydobycie minerałów				
metalicznych	132	131	117	134
wydobycie i wstępna				
obróbka minerałów				
niemetalicznych	146	127	142	168
wytap metali	163	176	153	188
przeróbka metali	157	175	134	165
przemysł szklany	156	167	138	169
przemysł ceramiczny				
i mat. bud.	147	162	158	166
przemysł chemiczny	154	174	162	170
przemysł kauczukowy	200	220	113	217
przemysł tytoniowy				
i zapakczany	149	166	24	178
przemysł papierosowy				
i tekturowy	124	132	88	154

Produkcja ważniejszych towarów

we wrześniu 1954 r.

	jedn.	1953 przec.mies.	1954 wrzesień
elektryczność	mln.kWh	3.254	3.420
gaz ^{1/}	mln m ³	207	191
węgiel kamienny			
Francja	tys.t.	4.382	4.479
Saara	tys.t.	1.368	1.464
ruda żelazna	tys.t.	3.534	3.784
potas	tys.t.	502,4	647,2
surówka			
Francja	tys.t.	722	775
Saara	tys.t.	199	226
stal surowa			
Francja	tys.t.	833	936
Saara	tys.t.	199	226
walcówka			
Francja	tys.t.	581	657
Saara	tys.t.	150	171
szkło okienne	tys.t.	6,60	6,15
butelki i gasiory	tys.t.	28,09	26,65
terrakoty	tys.t.	377,7	450,0
cement	tys.t.	754,1	872,0

1/ bez gazu ziemnego.

wapno tłuste	tys.t.	125,7	140,0
węgiel wapnia	tys.t.	17,81	25,0
soda kaustyczna			
stała	tys.t.	23,60	19,12
węgiel sodu	tys.t.	54,42	55,72
siarczek węgla	tys.t.	2,21	2,73
azotniaki	tys.t. ^{1/}	20,80	25,00
superfosfaty			
/14% P ₂ O ₅ /	tys.t.	77,60	85,0
garbniki	ton	1.858	1.324
tytoń "scaferlati"	ton	1.523	1.765
papierosy	"	3.095	3.949
zapalaki	mln.szt.	4.397	5.516
maka	tys.t.	424,3	462,9
bułki	tys.t.	12,17	14,26
cukier	tys.t.	58,5	59,60
przędza jutowa	tony	7.645	8.500
tkaniny jutowe	tony	5.715	6.902
welna czesana	tys.ton	6,01	6,58
papier i tektura	tys.ton	119,19	142,00

1/ czystego azotu.

Strona życiowa

Rynek pracy, płace

Wysokość płac we Francji regulują umowy zbiorowe, zawierane pomiędzy pracodawcą a odpowiednim Związkiem Zawodowym. Jedynie płace minimalne ustalane są przez Państwo i nie mogą być w zasadzie obniżone w drodze umowy o pracę. Minimalna płaca jest więc wiążąca dla przedsiębiorstwa prywatnego. Od pewnego czasu rząd nie podwyższa bezpośrednio minimalnej granicy płac, lecz modyfikuje ją przez przyznawanie tzw. dodatków specjalnych. Od lutego 1954 r. do października 1954 dodatek ten /"prime heraire"/ wynosił 15% przy płacy 100 franków za godzinę. Przy 200 godzinach pracy na miesiąc minimalna płaca wynosiła więc 23.000 ffr. na miesiąc. CGT i KPF prowadzą uporczywą walkę o dalsze podniesienie granicy płac minimalnych, będących ciągle głodowym minimum egzystencji. W październiku 1954 r. dodatek do płacy najniższej rząd musiał ustalić na 21,5%, podnosząc w ten sposób wysokość wynagrodzenia miesięcznego do 24.300 fr. Deputowani komunistyczni w Zgromadzeniu Narodowym domagają się jednak podwyższenia tej płacy do 25.166 fr. miesięcznie, tj. podniesienia "prime horaire" do 25,8% płacy zasadniczej /100 fr. za godzinę/. Zwraca się przy tym powszechnie uwagę na fakt, iż szereg przedsiębiorstw prywatnych nie respektuje gwarantowanego minimum zarobków i wypłaca wynagrodzenia poniżej minimum, tłumacząc się "ciężkim położeniem finansowym".

Według danych oficjalnych ilość bezrobotnych otrzymujących zasiłki wyniosła na 1.10.1954 r. - 48.370 wobec 51.870 w odpowiednim okresie 1953 r. Oczywiście dane te są tendencyjnie zaniżane i nie odzwierciedlają całej pełni stanu bezrobocia faktycznego. Należy też dodać, iż bezrobocie spadło głównie w departamencie Sekwany. W innych departamentach notuje się wzrost bezrobocia na 1.10.1954 do 29.130 wobec 27.410 w analogicznym czasie 1953 r., a więc o 6,3%. Ilość odmownie załatwionych podań o pracę w departamencie Sekwany wyniosła 33.579 na 1.10.1954, tj. o 13% mniej niż w październiku 1953 r., jednak w pozostałych departamentach Francji, zwłaszcza na zachodzie i południu kraju, ilość takich podań wzrosła o 5% - do 121.913.

W porównaniu z 1952 r. poprawa rynku pracy we Francji jest nieznaczna. Uwidacznia to najlepiej zestawienie obrazujące stosunek zgłoszonych wolnych miejsc na 1000 podań o pracę /na koniec miesiąca/:

	1952	1953	1954
	-----	-----	-----
czerwiec	187,3	79,8	87,1
lipiec	165,4	75,5	81,0
sierpień	131,4	69,3	83,0
wrzesień	132,3	86,1	115,0

C e n y

Wskaźnik cen hurtowych /1949=100/ przebiegał następująco we Francji w III kwartale 1954 r.

	wskaźnik ogólny	art. spożyw.	paliwa	surowce importow.	prod. przemysł ^{1/}
przeciętna mies.					
1951	138,3	119,7	126,7	212,0	158,7
1952	144,9	131,0	142,3	158,4	158,2
1953	138,3	125,3	138,5	145,2	149,8
lip. 1954	134,4	120,9	139,0	144,8	145,0
sierp. 1954	135,9	124,3	138,9	146,1	145,3
wrzes. 1954	134,7	121,4	139,0	143,6	145,1

zmiana we wrześ- niu 1954 w porów- naniu z wrześ- niem 1953	- 1,6	0	- 0,1	- 0,9	- 3,2
--	-------	---	-------	-------	-------

W porównaniu z odpowiednim okresem 1953 r. wskaźnik cen hurtowych w III kwartale 1954 nie uległ większym zmianom.

Stosunkowo największe odchylenie od poziomu w 1953 wykazuje wskaźnik cen produktów przemysłowych.

Oficjalny wskaźnik cen detalicznych wzrósł w III kwartale 1954 r. Kształtował się on następująco:

	wskaźnik ogólny	prod. spożyw.	opak i światło	prod. 47 gote we	z czego art. i świadczenia
1949=100					
Przeciętna mies.					
1951	130,1	128,0	145,9	121,4	147,4
1952	145,4	140,7	172,5	131,0	171
1953	143,7	137,4	171,8	126,5	184
lip. 1954	141,9	132,5	170,7	126,4	191
sierp. 1954	141,7	132,2	170,8	126,4	191
wrzes. 1954	142,6	133,6	171,4	126,4	191

zmiana w % we wrześniu 1954 w porównaniu z wrześniem 1953	+ 1,1	+ 0,9	- 0,1	+ 0,3	+ 2,7	+ 11,6
---	-------	-------	-------	-------	-------	--------

Zródła:

Moniteur Officiel 1632
Wirtschaftliche Mitteilungen 41,42
Neue Zürcher Zeitung 315, 283, 284

Deutsche Zeitung 91
Agefi 205
Secofi 681
Aussenhandelsdienst 39
Le Monde 3041, 3049, 3050
Monthly Bull. of Statistics - październik
International Financial News Statist. - październik
Bulletin Mensuel Statistique - październik.

WIELKA BRYTANIA

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Według oficjalnych danych opublikowanych w "Board of Trade Journal", średnia miesięczna wartość eksportu brytyjskiego w III kwartale 1954 r. osiągnęła £ 221 mln, wykazując wzrost o £ 9 mln w porównaniu z przeciętnym poziomem analogicznego kwartału 1953 r., lecz spadek o £ 3 mln wobec I-go półrocza 1954 r. Należy przy tym podkreślić sukcesywnie malejący w ciągu roku bieżącego stopień wzrostu eksportu. O ile w I kwartale 1954 r. eksport wzrósł o 7,5% w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r., to w II kwartale podniósł się on o 6,5%, a w III kwartale b.r. przewyższył tylko o 4,5% poziom tegoż okresu 1953 r.

W ciągu pierwszych 9 miesięcy 1954 r. eksport Wielkiej Brytanii wykazał wartościowy wzrost o 6% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, a objętościowo zwiększył się on o 8%. Wynika stąd, że poziom cen eksportowych obniżył się w porównaniu sprzed rokiem.

Średnia miesięczna wartość importu w III kwartale 1954 r., która wyniosła £ 279,3 mln, wzrosła tylko nieznacznie w porównaniu z przeciętnym poziomem I połowy b.r. i była prawie o 2% wyższa aniżeli w III kwartale 1953 r. Przeciętna miesięczna wartość reeksportu w III kw. b.r. wyniosła £ 8 mln wobec £ 9 mln w I półroczu 1954 r. W wyniku wskazanego kształtowania się eksportu i importu obroty w okresie lipiec-wrzesień 1954 r. zamknęły się deficytem w wysokości £ 50,4 mln miesięcznie w porównaniu z deficytem £ 54,8 mln miesięcznie w analogicznym okresie 1953 r.

Poniższe zestawienie ilustruje kształtowanie się obrotów w pierwszych trzech kwartałach 1954 r. na tle porównawczym 1953 r. /średnie miesięczne w mln funtów/:

	import /cif/	eksport /fob/	reeksport /fob/	Nadwyżka im- portu nad o- gólnym eksp.
1953 I półr.	282	209	9	64
II półr.	275	221	9	46
1954 I kw.	274	224	9	40
II kw.	284	224	9	52
III kw.	279	221	8	50

Według wstępnych obliczeń "Board of Trade" eksport brytyjski łącznie z reeksportem, w październiku b.r. osiągnął £ 223,9 mln wobec £ 216,6 mln we wrześniu, lecz import wyniósł tylko £ 228,2 mln wobec £ 285,8 mln, co spowodowane zostało długotrwałym strajkiem dokerów.

Z analizy struktury towarowej handlu zagranicznego W. Brytanii wynika, że do spadku przeciętnego poziomu eksportu w III kwartale 1954 r. w porównaniu z I połową b.r. przyczynił się głównie mniejszy wywóz wyrobów przemysłu maszynowego i tekstyliów. Eksport wyrobów przemysłu maszynowego - najważniejszej pozycji wywozu brytyjskiego - wyniósł w okresie lipiec-wrzesień b.r. £ 82 mln miesięcznie, wykazując spadek o 5% w porównaniu ze średnim poziomem miesięcznym poprzedniego półrocza. Najpoważniej skurczyła się w tej grupie wartość wywozu maszyn elektrycznych /o 7%/, maszyn nieelektrycznych /o ponad 6%/, pojazdów drogowych i samolotów /o 4,5%/. Eksport tekstyliów obniżył się w III kw. b.r. do £ 26,5 mln miesięcznie, czyli o 5,5% wobec przeciętnego poziomu poprzednich sześciu miesięcy. Spadek objął tu głównie przędzę i wyroby bawełniane oraz przędzę i wyroby z włókien syntetycznych. Spadek wykazała również wartość eksportu grupy "paliwa mineralne i smary". Z innej strony wzrósł w III kwartale 1954 r. eksport metali, osiągając średnio miesięcznie £ 29,7 mln, czyli o 5,5% więcej aniżeli w I połowie b.r. Wzrost wykazał w tym kwartale również eksport towarów objętych grupą "inne wyroby gotowe". Największy wzrost przejawiał w tej grupie eksport przemysłu chemicznego i rafinacji ropy naftowej. Globalny eksport tych 2-ech gałęzi przemysłu osiągnął ok. £ 24 mln miesięcznie w III kw. b.r., czyli prawie 11% całkowitego miesięcznego eksportu brytyjskiego. Zwiększony wywóz chemikaliów obejmuje szereg artykułów, głównie syntetyczne barwniki organiczne i masy plastyczne.

Struktura towarowa eksportu brytyjskiego /w zestawieniu grupowym/ przedstawiała się w III kw. b.r. w zestawieniu z I półr. 1954 i danymi za 1953 r. następująco: /średnie mies. w mln funtów/:

	1953 r.		1954 r.		
	I półr.	II półr.	I kw.	II kw.	III kw.
żywność, napoje, tytoń	12	13	13	13	13
surowce podstawowe	8	8	9	8	8
paliwa mineralne i smary	12	13	13	13	12

wyroby gotowe i półfabrykaty:					
metale	28	29	28	29	30
wyroby przem. maszynowego	81	81	87	86	82
tekstylia /bez odzieży/	26	29	29	27	27
inne wyroby gotowe	36	40	39	41	42
Ekspert ogółem:	209	221	224	224	221

Po stronie importu w III kwartale b.r. zaznaczył się spadek przywozu towarów objętych pozycją "żywność napoje i tytoń". Obniżył się między innymi przywóz produktów mleczarskich, owoców, warzyw i cukru. Towarzyszył temu wzrost importu zbóż, tytoniu itp.

W omówionym kwartale znaczny wzrost wykazał import paliw mineralnych i smarów. W grupie tej średni miesięczny przywóz węgla w III kwartale b.r. osiągnął wartość £ 2 mln miesięcznie w porównaniu z £ 0,5 mln miesięcznie w I połowie b.r. Zwiększony import węgla tłumaczy się chęcią utrzymania eksportu tego minerału oraz jednoczesnego zaspokojenia wzrastającej konsumpcji krajowej przy nieznacznym tylko wzroście produkcji. Jak informuje "Financial Times", w końcu grudnia b.r. W. Brytania wykona w 3/4 program importu węgla na okres zimowy. Z 2 mln ton, zakupionych do końca października, około 1,25 mln ton stanowił węgiel gruby, który przeznacza się na użytek domowy. Ok. 250.000 ton importowanego węgla zakupiono za dolary. Przed końcem roku do W. Brytanii nadejdzie ok. 1 mln ton węgla, z czego mniej więcej połowę stanowi węgiel gruby.

Szczegółowa struktura importu i eksportu Wielkiej Brytanii w ciągu pierwszych 9 miesięcy 1954 r., na tle porównawczym 1953 r. przedstawiała się następująco /średnie miesięczne w mln funtów/:

	Import				Eksport			
	1953		1954		1953		1954	
	I półr.	II półr.	I półr.	III kw.	I półr.	II półr.	I półr.	III kw.
<u>Żywność, napoje, tytoń</u>	109.834	109.524	108.325	105.843	11.623	13.260	12.688	13.123
w tym:								
mięso i wyroby mięsne	22.910	21.476	21.041	21.640	227	266	251	265
prod. mlecz., jaja, miód	15.640	12.653	16.039	11.311	144	139	231	433
zboża i przetwory	18.954	20.365	12.037	16.960	757	829	930	1.213
owoce i warzywa	16.671	12.458	18.273	15.657	714	625	703	396
cukier i wyr. cukiern.	9.851	11.558	10.814	6.398	2.425	3.125	2.747	2.882
kawa, kakao, herbata i przypr.	12.178	12.599	17.230	15.573	1.020	1.210	1.225	1.432
napoje	1.755	2.102	1.772	2.256	3.520	4.018	3.762	3.616
tytoń i wyroby	4.983	7.986	3.300	7.514	2.070	1.968	1.876	1.792

<u>Surowce podstawowe</u>	92.988	82.754	86.825	87.184	8.047	8.076	8.485	7.955
w tym:								
skóry i futerka niewyprawnione	4.340	4.049	3.809	3.584	201	168	177	158
nasiona i orzechy olejiste	6.183	5.925	6.421	5.433	1	1	1	0
kaczuk	5.438	4.001	3.906	4.086	77	82	102	75
drewno i korak	12.137	14.423	10.025	18.128	36	35	42	27
masa papiernicza i makulatura	4.640	6.465	6.722	7.803	51	71	72	67
wełna i prod. pokrewne	25.691	15.174	19.461	12.734	5.234	5.486	5.530	4.894
b a w o l n a	8.949	8.910	11.061	11.014	121	167	220	202
różne włókna tekstylne	3.367	3.049	3.259	2.587	654	513	579	674
nawozy sztuczne i mineraly /bez potas/	2.638	2.647	2.324	2.988	548	666	706	733
rudy metali i złom	11.820	11.727	11.581	11.495	133	156	139	107
różne surowce zwierzęce i roślinne /niejadłalne/	2.303	2.548	2.728	2.940	363	255	337	212
tłuszcz i oleje zwierzęce i roślinne	5.282	3.736	4.938	4.392	628	476	480	306

Paliwa mineralne i smary
w tym:

węgiel, koks, brykiety	6	582	441	2.044	5.805	5.995	5.668	5.409
ropa naft. i produkty pochodne	26.230	25.651	26.239	25.937	6.117	6.706	7.290	7.070

Wyroby celowe i półfabrykаты

w tym:	51.230	55.681	55.654	56.141	171.005	178.730	182.994	180.469
chemikalia	5.692	6.913	8.180	8.123	14.220	15.345	16.486	17.320
skóry, wyroby skórzane i futerka wypraw.	1.771	1.701	1.820	1.674	1.430	1.462	1.398	1.337
wyroby gumowe	65	79	117	107	2.438	2.478	2.777	2.619
wyr. z drzewa i korka /bez mebli/	1.769	2.223	3.062	3.494	189	184	193	185
papier, tekstura i wyr.	2.281	3.248	3.986	4.582	2.316	2.536	2.780	2.737
przędza i tkaniny wełn.	381	545	515	516	6.916	7.651	6.905	7.050
przędza i tkaniny bawełniane	956	873	1.582	1.843	9.431	10.078	9.959	8.688
przędza i tkaniny z włókien syntetycznych	615	882	1.091	987	2.995	3.565	3.598	3.284
różne wyroby tekstylne	1.784	2.017	2.634	2.488	6.516	7.214	7.594	7.329
różne wyr. z minerałów niesmetalicznych	615	703	589	730	4.560	4.785	4.897	5.024
żelazo i stal	6.299	3.862	2.613	2.035	11.246	11.254	11.497	11.235
podstawowe metale nieżelazne	13.096	12.148	13.975	14.321	5.045	5.059	4.598	4.656
wyr. metalowe	934	734	715	843	11.587	12.789	12.054	13.770
maszyny nieelektryczne	9.375	6.901	6.244	6.240	33.504	32.664	35.339	33.113
maszyny i aparaty elektryczne	746	927	1.329	1.295	14.571	14.345	14.729	13.665
tabor kolejowy	101	138	196	116	3.396	3.685	4.036	3.478
poj. drogowe i samoloty	1.162	6.682	2.293	1.306	24.078	24.327	26.557	25.321
statki i łodzie	345	97	168	262	2.856	3.737	3.200	3.633
odzież, obuwie itp.	697	736	1.087	1.128	3.529	4.327	3.464	4.176
instrumenty nauk., optyczne aparaty, zegarki	819	909	1.028	1.163	2.163	2.389	2.604	2.637
różne wyroby gotowe	1.600	3.226	2.237	2.972	6.129	7.246	6.437	7.274

Ogółem /:

282.029 275.455 278.863 279.322 209.251 221.086 224.076 221.022

1/ włączając w to nie przeznaczono na ubój zwierzęta oraz paczki pocztowe.

W III kwartale b.r. nadal utrzymywał się wzrost eksportu brytyjskiego do obszaru szterlingowego. Wywóz w tym kierunku podniósł się o dalsze £ 2 mln miesięcznie, podczas gdy do krajów nieszterlingowych obniżył się on o £ 6 mln miesięcznie, z czego o £ 1 mln do krajów OEEC, a reszta spadku eksportu rozłożyła się dość równomiernie na obszar dolarowy i pozostałe kraje. W tej ostatniej grupie spadek wywozu nastąpił głównie w odniesieniu do ZSRR, Jugosławii, Japonii, Egiptu, Indonezji i Japonii. Eksport do Stanów Zjednoczonych utrzymywał się na poziomie £ 12-13 mln miesięcznie poza sezonowym skurczeniem się w sierpniu. Natomiast wywóz do Kanady w dalszym ciągu był bardzo niski i wynosił mniej niż £ 10 mln miesięcznie w sierpniu i wrześniu, czyli o £ 2 mln miesięcznie mniej aniżeli w analogicznym okresie roku ubiegłego.

Jednocześnie w III kwartale b.r. w porównaniu z przeciętnym poziomem I półr. 1954 r. spadł import brytyjski z obszaru szterlingowego, wzrósł natomiast z krajów nieszterlingowych. Przesunięcia te spowodowały wzrost deficytu handlowego wobec obszarów nieszterlingowych, podczas gdy wobec strefy funta uzyskana została nieznaczna nadwyżka eksportowa.

Zmiany w strukturze geograficznej handlu zagranicznego W. Brytanii ilustrują poniższe dane /średnie mies. w mln funtów/:

	1953		1954	
	I półr.	II półr.	I półr.	III kw.
<u>Import /cif/</u>				
Obszar nieszterlingowy	150	157	146	164
w tym:				
obszar dolarowy	49	56	45	53
kraje OEEC i ich kolonie	64	64	66	70
inne kraje	37	37	35	41
obszar szterlingowy	132	118	133	115
	282	275	279	279
<u>Ogólny eksport /fob/</u>				
Obszar nieszterlingowy	117	120	120	114
w tym:				
obszar dolarowy	34	34	31	28
kraje OEEC i ich kolonie	62	63	65	64
inne kraje	21	23	24	22
Obszar szterlingowy	101	110	113	115
O g ó ł e m :	218	230	233	229
<u>Nadwyżka importu nad eksportem</u>				
Obszar nieszterlingowy	33	38	26	51

w tym:				
obszar dolarowy	16	23	14	25
kraje OEEC i ich ko-				
lonie	2	1	0	6
inne kraje	15	14	11	20
Obszar szterlingowy	31	8	20	- 1

O g ó ł e m :	64	46	45	50

Jak już informowaliśmy /patrz "WHZ" nr 32/163 str.38 i nast./, Wielka Brytania w dążności do rozszerzenia wymiany handlowej z krajami obozu pokoju wymogła na Stanach Zjednoczonych pewne złagodzenie restrykcji, nałożonych ustawą Battle'a na handel z krajami obozu demokratycznego. Zmiany te jednakże nie dotyczą eksportu do Chińskiej Republiki Ludowej. Rozluźnienie w kontroli eksportu brytyjskiego na rynku krajów demokratycznych weszło faktycznie w życie z dniem 16 sierpnia 1954 roku. W ślad za tym "Board of Trade" opublikowało w połowie października b.r. bardziej szczegółowe informacje o zmianach w "kontroli strategicznej" eksportu. Zgodnie z tymi informacjami lista artykułów, których eksport jest całkowicie zakazany, została zmniejszona z 250 do 170 pozycji. Odtąd pewne typy obrabiarek, turbin, łożysk kulkowych itd. będą mogły być eksportowane w ograniczonych ilościach na Wschód. Jednocześnie lista towarów poddanych kontroli ilościowej została zmniejszona z 90 do 20 pozycji. Spod kontroli ilościowej wyłączony został między innymi eksport motorów Diesla, traktorów, lokomotyw i szeregu wyrobów metalowych.

Jednocześnie w kołach przemysłowych i handlowych Wielkiej Brytanii wzrasta coraz bardziej zainteresowanie problemem ożywienia wymiany z Chińską Republiką Ludową. W czasie wizyty misji chińskiej w W. Brytanii jeszcze w czerwcu b.r. ustalono, iż przed końcem bieżącego roku reprezentanci firm angielskich odwiedzą Chiny. Organizacja tej podróży spoczywa w rękach Komitetu dla Handlu Chińsko-Brytyjskiego /Sino-British Trade Committee/, reprezentującego brytyjskie izby handlowe oraz oba angielskie zrzeszenia przemysłowców. Początkowo planowano jedynie wysłanie niewielkiej misji około 10 firm. Tymczasem jednak zainteresowanie brytyjskich kół przemysłowych i handlowych dla rozszerzenia handlu z Chinami wzrosło tak bardzo, iż Komitet dla Handlu Chińsko-Brytyjskiego przedstawił władzom chińskim listę z górami 60 firm.

Jak dotąd kontakt nawiązany przez Komitet z władzami chińskimi nie doprowadził do udzielenia zamówień. Zdaniem jednak "Neue Zürcher Zeitung" przyszłe wizyty misji brytyjskich w Chinach przyspieszą rozwój handlu między obu krajami, mimo, że nie należy liczyć się w najbliższej przyszłości z osłabieniem urzędowej brytyjskiej kontroli eksportowej w stosunku do Chin.

Wyrazem dążeń Wielkiej Brytanii do rozszerzenia wymiany handlowej z krajami obozu pokoju jest również zawarty na początku listopada b.r. z Polską trzyletni układ handlo-

wy oraz układ płatniczy, przewidujący regulację przedwojennych długów Polski wobec Wielkiej Brytanii.

Brytyjskie Ministerstwo Handlu opublikowało dane, dotyczące kwot importowych w I półroczu 1955 r. dla towarów, których przywóz z krajów OEEC i szeregu pozaeuropejskich krajów niedolarowych poddany jest restrykcjom zgodnie z zarządzeniem z listopada 1951 i jesieni 1952 r. Oczekiwania, iż w związku z tym krokiem nastąpi dalsza liberalizacja importu brytyjskiego nie zostały potwierdzone; zarówno kwoty globalne, jak i specyficzne kwoty poszczególnych grup towarowych, pozostaną w I półroczu przyszłego roku na tym samym poziomie, co w II półroczu 1954 r.

Jednakże w praktyce importowej nastąpiły administracyjne zmiany w dwóch kierunkach. Po pierwsze przywóz wszelkich artykułów drogeryjnych, soków owocowych, instrumentów muzycznych, błon filmowych i wyrobów plastycznych będzie dokonywany z dniem 12 listopada, zaś przywóz kleju i żelatyny z dniem 1 stycznia 1955 r. w ramach otwartej, ogólnej licencji, tj. praktycznie zwolniony od licencjonowania. Ministerstwo Handlu stwierdza jednak wyraźnie, że krok ten ma na celu jedynie ułatwienie pracy administracyjnej i że nie wywoła on - według przewidywań oficjalnych - żadnego wzrostu importu. Po drugie szereg artykułów, określonych oficjalnie jako "małe" /które były dotychczas indywidualnie licencjonowane bądź też ich ilości ustalono w bilateralnych układach handlowych/, jak np. skrzynki i beczki drewniane, niektóre chemikalia, kawa, kakao i jego wyroby zostaną poddane z dniem 12 listopada otwartej licencji. Również i to pociągnięcie nie spowoduje wzrostu importu, gdyż dotychczas stosowana procedura w tych wypadkach nie miała - według danych Ministerstwa - charakteru restrykcyjnego.

Jednakże zdaniem "Neue Zürcher Zeitung" szereg symptomów wskazuje na to, że w przyszłym roku nastąpi dalsza liberalizacja importu brytyjskiego z krajów OEEC i innych krajów niedolarowych.

Cytowany dziennik szwajcarski podkreśla dalej, że również dalszego rozluźnienia restrykcji importu brytyjskiego z krajów dolarowych rozwój następuje znacznie wolniej niż tego oczekiwano przy końcu lata. W niektórych specyficznych wypadkach dotyczących np. suszonego grochu, jabłek, rozmaitych nasion, kauczuku syntetycznego i papieru rotacyjnego zostało wprowadzone niedawno podwyższenie importu z Ameryki względnie zamierza się to zrobić. Brak jest jednak na razie znaczniejszych lub ogólniejszych postanowień liberalizacyjnych odnośnie dostaw z obszaru dolarowego względnie transferu do tego obszaru. Nie nastąpi to prawdopodobnie przed końcem roku, gdyż w dniu 31 grudnia b.r. transfer kredytów bankowych, procentów oraz rat umarzających z tytułu kanadyjskiej i amerykańskiej pożyczki z 1945 r. spowoduje zmniejszenie brytyjskich rezerw dewizowych w wysokości \$ 180 mln.

F i n a n s e

Bilans płatniczy Wielkiej Brytanii zamknął się w I połowie 1954 r. saldem dodatnim w wysokości £ 178 mln. w porównaniu z nadwyżkami £ 154 mln i £ 57 mln w obu poprzednich półroczach. Ze względu na to, że dane te zawierają sumy otrzymane z tytułu "pomocy" amerykańskiej w wysokości £ 55 mln w I półroczu 1953 r., £ 47 mln w II półroczu 1953 r. i zaledwie £ 24 mln w I półroczu 1954 r., rzeczywista bieżąca nadwyżka uległa jeszcze większej poprawie niż to wynika z cyfr globalnych; wyniosła ona w I półroczu b.r. £ 154 mln wobec £ 17 mln i £ 2 mln odpowiednio. Zmniejszające się deficyty w obrotach towarowych szły w parze ze wzrastającymi nadwyżkami "obrotów niewidocznych". Deficyt bilansu handlowego na bazie fob wyniósł w I półroczu zaledwie £ 46 mln /w porównaniu z £ 60 mln i £ 151 mln odpowiednio/, podczas gdy nadwyżka z tytułu transakcji niewidocznych osiągnęła wysoki poziom £ 200 mln /£ 167 mln i £ 153 mln/.

Ze struktury geograficznej bilansu płatniczego wynika, że nadwyżka Wielkiej Brytanii w stosunku do krajów OEEC /£ 52 mln/ była w ciągu trzech ostatnich półroczy zdecydowanie trwała. Wobec obszaru dolarowego notowano w I półroczu 1954 r. /bez uwzględnienia "pomocy" zbrojeniowej/ nieznaczny deficyt £ 8 mln w porównaniu z deficytami £ 87 mln i £ 27 mln w obu półroczach poprzednich. W stosunku do innych krajów niesztetlingowych znaczne deficyty z roku ubiegłego przekształciły się w roku bieżącym w nieduże nadwyżki. Nadwyżka wobec pozostałych krajów strefy sterlingowej, która wzrosła z zaledwie £ 15 mln w pierwszym półroczu 1953 r. do £ 156 mln w drugim półroczu, kształtowała się w wysokości £ 108 mln w I półroczu bieżącego roku.

Kształtowanie się pozycji bieżących bilansu płatniczego Wielkiej Brytanii w I połowie 1954 r. w porównaniu z obydwojema półroczami ubiegłego roku ilustrują poniższe dane /w mln funtów/:

	1953		1954	Zmiany w I pół- roczu 54 wobec I-go półr. 1953.
	I półr.	II półr.	I półr.	
<u>Obroty widoczne</u>				
import /fob/	1.467	1.412	1.471	= 4
eksport i reeksport /fob/	1.316	1.352	1.425	+109
Saldo obrotów wi- docznych	= 151	= 60	= 46	+105
<u>Obroty niewidoczne</u>				
/netto/ frachty	+ 65	+ 55	+ 74	+ 9

odsetki, zyski, dy-				
widendy	+ 40	- 7	+ 33	- 7
wydatki turystyczne	+ 7	- 7	+ 3	- 4
przesyłki emigracyj-				
ne itd.	- 2	- 2	- 1	+ 1
i n n e	+ 118	+ 193	+ 165	+ 47

Saldo obrotów niewi-				
docznych /bez wydat-				
ków rządowych/	+ 228	+ 246	+ 274	+ 46
wydatki rządowe	- 75	- 79	- 74	+ 1

Saldo obrotów niewi-				
docznych /z wydat-				
kami rządowymi/	+ 153	+ 167	+ 200	+ 47

Saldo pozycji bieżą-				
cych - bez "pomocy				
zbrojeniowej"/netto/	+ 2	+ 107	+ 154	+ 152
"pomoc zbrojeniowa"				
/netto/	+ 53	+ 47	+ 24	- 31

Ostateczne saldo po-				
zycji bieżących,				
łącznie z pomocą				
/netto/	+ 57	+ 154	+ 178	+ 121

Rezerwy złota i dolarów obszaru szterlingowego wzrosły w ciągu października 1954 r. o \$ 35 mln do łącznej wysokości \$ 2.936 mln. Jest to pierwszy wzrost od trzech miesięcy, kiedy to rezerwy wykazały spadek z najwyższego poziomu tegorocznego, osiągniętego na koniec czerwca b.r. w wysokości \$ 3.017 mln. Do spadku rezerw w III kwartale b.r. przyczyniła się dokonana przez W. Brytanię wpłata \$ 99 mln na rzecz zmniejszenia zaległych długów wobec EPU oraz \$ 112 mln wpłaconych do Międzynarodowego Funduszu walutowego.

Na nadwyżkę \$ 35 mln, osiągniętą w październiku b.r., złożyło się \$ 8 mln otrzymanych z EPU tytułem rozliczenia za wrzesień /z czego jednakże W. Brytania musiała zaraz wpłacić z powrotem \$ 2 mln na rzecz uregulowania swych zaległych długów wobec Unii/, następnie \$ 17 mln "pomocy zbrojeniowej" z USA oraz \$ 12 mln z tytułu innych rozliczeń gospodarczych z zagranicą. W ciągu października b.r. W. Brytania uzyskała nadwyżkę wobec EPU w wysokości £ 5 mln w porównaniu z nadwyżką £ 6 mln we wrześniu. Jednakże brytyjskie koła finansowe oceniają rezultaty październikowe jako pomyślniejsze niż w poprzednim miesiącu, gdyż nadwyżka 6 mln wobec EPU, uzyskana we wrześniu, powstała wyłącznie dzięki wpłacie przez Francję £ 8 mln na poczet zmniejszenia zadłużenia powojennego wobec W. Brytanii.

Budżet państwowy Wielkiej Brytanii za okres pierwszych 6 miesięcy roku finansowego 1954/55 r. /od 1.4. do 30.9.1954/ wykazał ponownie ogromny deficyt w wysokości £ 592 mln. Jakkolwiek był on niższy od niedoboru w analogicznym okresie poprzedniego roku finansowego, jednakże świadczy o trudnej sytuacji finansowej Wielkiej Brytanii.

Poniżej zamieszczamy dane o kształtowaniu się budżetu państwowego w Brytanii w I półroczu roku finansowego 1954/1955 w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego /w mln funtów/:

I połowa roku finansowego:

1953/54 1954/55

wpływy zwykłe	1.713	1.782
wydatki zwykłe	1.990	1.981
saldo budżetu zwykłego	- 277	- 199
saldo budżetu "nadzwyczajnego"	- 225	- 193
saldo końcowe	- 502	- 392

Produkcja

Według danych "Financial Times" wskaźniki produkcji przemysłowej w lipcu i sierpniu 1954 r. w porównaniu z analogicznymi miesiącami 1953 r. przedstawiały się następująco /1948=100/:

	1954 r. sierpień-lipiec		1953 r. sierpień-lipiec	
Wskaźnik ogólny	112	115	106	110
Górnictwo i kamieniołomy	92	89	91	84
Przemysł przetwórczy	115	119	107	113
Gaz, elektryczność, woda	116	117	109	110

Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej we wrześniu b.r. ocenia cytowany dziennik brytyjski na 131-132 punktów w porównaniu ze 125 punktów w analogicznym miesiącu 1953 r. Najpoważniejszy wzrost we wrześniu b.r. w zestawieniu z poziomem tegoż miesiąca ubiegłego roku wykazała produkcja cementu, kwasu siarkowego, żelaza i stali, samochodów, gazu i energii elektrycznej oraz artykułów elektrotechnicznych dla użytku domowego. Nieznaczny tylko wzrost produkcji przejawiał przemysł bawełniany, a poziom wydobywania węgla był niższy aniżeli przed rokiem.

Poziom brytyjskiej produkcji przemysłowej w pierwszych 9 miesiącach 1954 r. był około 6,2% wyższy aniżeli w analogicznym okresie 1953 r. Jednakże rezultaty te wskazują na pewne osłabienie tempa produkcji w III kwartale b.r., jeśli się zważy, że w I połowie 1954 r. produkcja przemysłowa wykazała wzrost o 7,5% w porównaniu z odpowiednim okresem 1953 r.

Produkcja stali w październiku b.r. wykazała dalszy wzrost, osiągając tygodniowo 374.500 ton w porównaniu z 355.000 ton tygodniowo w analogicznym miesiącu 1953 r. W ciągu pierwszych 10 miesięcy b.r. produkcja stali wyniosła 18.428.000 ton w skali rocznej wobec 17.489.000 ton przed rokiem. Produkcja surowki żelaza osiągnęła w październiku 230.700 ton tygodniowo, to znaczy o 9.200 ton tygodniowo wię-

cej aniżeli przed rokiem. Poziom produkcji surówki żelaza w okresie styczeń-październik 1954 r. wyniósł 11.820.000 ton w stosunku rocznym wobec 11.045.000 ton w odpowiednim okresie porównawczym.

Sytuacja węglowa Wielkiej Brytanii w obliczu zbliżającej się zimy jest nadal niepomysłna i zdaniem "Financial Times" przedstawia się ona znacznie gorzej niżby to wynikało z przemówienia brytyjskiego ministra paliw i energetyki, wygłoszonego niedawno w Izbie Gmin.

Produkcja węgla w ciągu pierwszych 45 tygodni 1954 r. osiągnęła 193,9 mln ton, wykazując wzrost zaledwie o 1,1 mln ton w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. Jest to wzrost zupełnie niezadowalający dla gospodarki brytyjskiej, jeśli porówna się go z zamierzonym przez czynniki oficjalne podniesieniem wydobywania węgla w ciągu roku bieżącego o 5 mln ton. Do niepomysłnego rozwoju produkcji węgla przyczynia się w dużym stopniu zła sytuacja na odcinku wydobywania z kopalń odkrywkowych, które w omawianym okresie 1954 r. w porównaniu z poziomem sprzed roku spadły o 950 tys. ton, podczas gdy wydobywanie z kopalń głębinowych wzrosło o ponad 2 mln ton. Jednocześnie wzrasta konsumpcja węgla, która w okresie pierwszych 44 tygodni 1954 r. osiągnęła łącznie 191,9 mln ton, to znaczy o 4,74 mln ton więcej aniżeli w analogicznym okresie 1953 r. Zapasy natomiast węgla w kraju są mniejsze niż przed rokiem i w dniu 6 listopada 1954 r. wyniosły 17,58 mln ton, czyli o 725 tys. ton mniej niż w 1953 r.

W tej więc sytuacji, chcąc zaspokoić wzrastające zapotrzebowanie przemysłu krajowego i utrzymać jednocześnie wysoki poziom eksportu węgla /eksport za 9 mies. b.r. wyniósł 10.260.562 ton wobec 9.930.583 ton przed rokiem/. W Brytanii musi uciekać się do zwiększonego importu paliw z zagranicy.

Stopa życiowa

Oficjalny wskaźnik cen detalicznych /miarodajny dla oceny poziomu kosztów utrzymania/ wyniósł w połowie września 1954 r. 143 punkty wobec 144 punktów w połowie sierpnia /czerwiec 1947=100/. Był on jednak o 3 punkty wyższy aniżeli we wrześniu 1953 r.

/ o /

Zródła:

Board of Trade Journal 3018 23.10.54 r.
Economist - 16.10.54 r.
United Kingdom Balance of Payment - paźdz. 54 r.
Public Ledger 61279 - 12.11.54 r.
Daily Freight Register 17650 - 22.10.54 r.
Financial Times 20401 - 27.10.54
" " 20402 - 28.10.54
" " 20407 - 3.11.54
" " 20412 - 9.11.54
" " 20419 - 17.11.54

Neue Zürcher Zeitung	283	-	15.10.54	r.
"	"	"	295	- 27.10.54 r.
"	"	"	308	- 9.11.54 r.
"	"	"	312	- 13.11.54 r.
Biki	123	-	14.10.54	r.
Agefi	202	-	20.10.54	r.

ZAMORSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

BURMA

W odróżnieniu od wielu rynków świata, omawianych na kartach niniejszej publikacji, rynków znanych nam choćby w ogólnych zarysach i z którymi posiadamy od szeregu lat mniejszą lub większą wymianę handlową, - nie sposób jest podejść do zagadnień burmańskich bez szerokiego wstępu, dającego czytelnikowi przegłąd krótkiej choćby historii i zmagañ wolnościowych tego narodu, bez zobrazowania choćby najbardziej pobieżnego, zagadnień ekonomiki Burmy w najbliższym okresie poprzedzającym II Wojnę Światową i spuścizną jaką ona zostawiła w postaci kolosalnych zniszczeń gospodarki narodowej Burmy, wreszcie bez poznania wydarzeń, które odgrywają kolosalną rolę na kierunki gospodarcze i politykę handlu zagranicznego Burmy.

Bez tego bowiem wprowadzenia suche cyfry produkcji, importu i eksportu, nawet w powiązaniu z luźno rzuconymi komentarzami, sprowadziłyby mogły czytelnika na błędną drogę wniosków, stając się bezdusznym obrazem i tak zresztą mglistych pojęć, jakie przeciętny czytelnik posiada o odległej, gdzieś tam w oparach tropiku azjatyckiego, położonej Burmy.

I. Wiadomości ogólne

Burma zajmuje powierzchnię 677.500 km², z czego większa część leży w zasięgu tropiku. Według ostatniego spisu ludności /1941 r./ liczyła ona 16,8 mln mieszkańców. Przy silnym przyroście naturalnym cyfra ta zmieniła się poważnie i oceniana jest na blisko 19 mln. Ludność Unii Burmańskiej składa się z wielu narodowości, mówiącej szeregiem języków /tybetańskim, chińskim, jak również narzeczeniami kareńskim i malajskim/. Burmańczycy stanowią 2/3 ludności; najbardziej silne grupy narodowościowe to Kareńczycy i Szanowie /Shan/. Mniejszości narodowych: Hindusi - 800.000, Chińczycy - 250.000 i Europejczycy, z których przeważają Anglicy i mieszkańcy anglo-hinduscy, czy anglo-burmańczycy w ilości łącznej nie przewyższającej dziś zresztą cyfry 20.000.

Zaludnienie kraju stosunkowo małe, przeciętnie 28 mieszkańców na km². Najgęstsze w dolinie rzeki Irrawadi - 70 osób na km², najrzadsze na terenach północnych i granicznych

- od 0 - 15. Stolica - Rangoon, 1914, było 100.000 mieszk.
z czego 30% Chincezy, w następnych latach blisko
200.000 uchodźców z terenów objętych powstaniem. Następne
w kolei miasto pod względem ludności - Mandalay, blisko
100.000.

... zdecydowanie rolnicza, jedynie 7% żyje
z innych zajęć, z których nie więcej niż 100.000 mieszkańców.

Występują wyraźnie dwie pory roku: deszczowa - od po-
łowy maja do połowy października, podczas której południowo-
zachodni monsun przynosi silne i stałe opady atmosferyczne:
na nadbrzeżu i w Rangoonie do 5.000 mm; 2.500 mm w dolinie
rzeki Irrawadi, 2.000 w okolicach górzystych i 525 - 1.125
na terenach centralnych kraju. W pozostałym okresie roku
deszcz jest rzadkością. Tuż przed i zaraz po porze deszczo-
wej, temperatura jest b.wysoka, powyżej 100° F i wyżej /w Ran-
goonie, delcie Irrawadi i Burmie centralnej/ i wilgotność po-
wietrza jest b. wysoka /80-90%/. Najzimniejszymi miesiącami
są: grudzień i styczeń, podczas których temperatura spada
do 60° F.

II. H i s t o r i a

Burma przeszła pod panowanie brytyjskie w trzech eta-
pach. W zasadzie już od 1612 r. była ona terenem eksploata-
cji ekonomicznej przez tzw. Kompanię Wschodnio-Indyjską, pier-
wszą awangardę kolonializmu brytyjskiego na terenie południo-
wej Azji. W rezultacie pierwszej wojny Anglo-Burmańskiej
/1824-26/ Burma zmuszona była scedować na rzecz Brytyjczyków
prowincje Arakan i Tenasserim i wyrzec się swych pretensji
do Assamu, Cacharu i Manipuru. Po drugiej wojnie w r. 1852
Brytyjczycy zaanektowali prowincję Pegu. Trzecia wojna An-
glo-Burmańska w r. 1885 przyniosła całkowite zajęcie Burmy
i z dniem 1 stycznia 1886 r. pozostałe terytorium Burmy włą-
czone zostało do Imperium Brytyjskiego i podporządkowane
Vicekrólowi Dominium Indii.

Z całą perfidią swej kolonizatorskiej sztuki podzieli-
li wówczas Anglicy Burmę na dwie części: Górną i Dolną, stwo-
rzyli kilkadziesiąt księstw z podporządkowanymi sobie miej-
scowymi kacykami, których władzę pod koroną brytyjską zespa-
lali gubernatorzy i generalni gubernatorzy. Na kierownicze
pozycje gospodarki narodowej, handlu i transportu przyszli
brytyjczycy, stwarzając z bogatej w surowce Burmy prawdziwą
"kopalnię złota" i jeden z poważnych punktów bazowych kapita-
lizmu kolonialnego. Na tuziemców spadła "zaszczytna" rola
niewolników kolonialnych, łupionych ciężarami przez miejscow-
ych książąt i tania siła robocza w angielskich przedsięwzię-
ciach /mineralno-górnictwowych, naftowych i przemysłu drzewne-
go/ oraz rola tanich kulisów na plantacjach kauczuku, bawełny
czy ryżu.

Wielka Rewolucja Październikowa nie tylko zmiotła
burżuazję rosyjską. Stała się źródłem nowych sił w walce wy-
zwolenczej o pokojowy, samodzielny rozwój narodowy, wielu

uciemięzonych przez kolonializm narodów Azji. Przypominają się prośby słowa Lenina /T.XXXIII str.456-458/: "Wschód, Indie, Chiny - pisał Lenin - weszły na drogę takiego rozwoju, który nie może nie doprowadzić do kryzysu całego wszechświatowego kapitalizmu".

Wzrastający ruch narodowo-wyzwoleńczy Burmy zmusił Brytyjczyków do proklamowania w dniu 1.IV.1937 r. aktu, który nadawał Burmie pewne prawa stanowienia. Wydzielono wtedy Burmę z Dominium Indii, stworzono jakby własne dominium z angielskim Generalnym Gubernatorem na czele, stworzono rząd i parlament, które jednak przy całym zakładanym prawodawstwie kolonialnym były pozbawione jakiegokolwiek władzy, skupiającej się nadal i wyłącznie w rękach brytyjskiego Gubernatora i angielskich monopolistów.

W grudniu 1941 r. nastąpiła inwazja japońska, w której Burma trwała aż do końca II Wojny Światowej.

4.I.1948 r. brytyjczycy zmuszeni byli do podpisania traktatu głoścącego powstanie niezawisłego państwa - Unii Burmańskiej /Union of Burma/, nie wchodzącej nawet do tzw. Brytyjskiej Wspólnoty Interesów. Unia Burmańska obejmuje całe terytorium Burmy włącznie z częściowo autonomicznymi państwami: Shan, Kachin i Karenni.

Akt ten nie rozwiązał jednak okowów eksploatacji brytyjskiej. Tak jak uprzednio, prawie wszystkie bogactwa kraju znalazły się w rękach brytyjskich kapitalistów, z których tylko kilka pragnę wymienić:

"Steel Brothers Company" - kontrolującej jeszcze dziś w poważnym stopniu handel ryżem, posiadającej wiele młynów, kruszarni, magazynów zbożowych, czyszczalni i prasowni bawełny, plantacji kauczukowych i koncesji na wyrąb lasów

"Burma Oil Company" - siostrzanej firmy innego potentata kapitalistycznego - Royal Shell Dutch, rozporządzającej kapitałem 27 mln £.

"Bombay-Burma Trade Corporation" - założonej przez kapitalistę londyńskiego - Wallace Brothers. W gospodarce rabunkowej lasów burmańskich stojącego na pierwszym miejscu.

"Burma Corporation"- eksploatująca ogromne złoża metali kopalnych i rud burmańskich. Wystarczy wspomnieć, że słynna na cały świat pod względem bogactwa i wielkości kopania koncentratów cyny i ołowiu - Bawdwin-Namtu, z 11.000 robotnikami należy do tej korporacji.

"Irrawadi-Flottilla Company"- posiadająca przeszło 600 statków rzecznych dla przewozu towaru i pa-

sażerów. Jest ona również posiadaczem stoczní, warsztatów, tartaków i młynów.

Jak potężnym jest jeszcze dziś kapitał angielski w Burmie osądzić można ze znanych cyfr okresu przedwojennego. Inwestycje jego tuż przed II wojną światową wynosiły 160 mln £. Roczne zyski,ciągnięte jedynie przez towarzystwa górnicze i handlowe,osiągały kwotę 18 do 20 mln £.

III. Historia i rozwój ruchu wolnościowego i obecne walki powstańcze w Burmie.

Powstanie i rozwój patriotycznych ruchów wolnościowych datuje się już od pierwszych chwil zaprowadzenia w Burmie ~~kolonializmu~~ brytyjskiego. Zasięg tego ruchu wzmoógł się szczególnie w okresie po I Wojnie Światowej i historycznym zwycięstwie Bolszewickiej Rewolucji Socjalistycznej. Pozbawiony jakichkolwiek praw robotnik rolny i masy wyzyskiwanych i zamienionych w niewolników robotników burmańskich nie mogli nie wskórać pod naciskiem teroru kolonialnego, wyrafinowanych metod korupcji i zdegenerowanej - służalczej wobec Anglików, miejscowej średniej burżuazji i feudałów.

Podczas drugiej Wojny Światowej, podczas której Burma podbita została przez Japonię, próbowano wykorzystać ten moment dla całkowitego rozwiązania kajdanów brytyjskiego kolonializmu. Zbyt prędko uświadomiły sobie masy, że japońska okupacja, pełna teroru wojennego i równa pod względem zezwierzęcenia hordom hitlerowskim, nie stwarza ku temu najmniejszych warunków. Powstaje wtedy ruch partyzancki. Związki zawodowe, ugrupowania chłopskie i partie demokratyczne Burmy zespalają się wtedy pod kierownictwem Komunistycznej Partii Burmy w wielki front Anty-faszystowskiej Ligi Wyzwoleńczej, grupującej ponad 200.000 członków.

Zakończenie II Wojny Światowej nie przyniosło z sobą upragnionej wolności i stworzenia republiki opartej na demokratycznych zasadach. Pod bagnetami żołnierzy brytyjskich, dla ochrony zagrożonych kapitałów angielskich i miejscowej burżuazji, narzucono Burmie rząd prawicy socjalistycznej premiera Thakina Nu, doprowadzając do krwawych likwidacji strajków i zdławienia masowych demonstracji. Tam gdzie nie skutkował bagnet stosowano przekupne manewry, finansując niektóre z oddziałów partyjnych dla skompromitowania autorytetu i rozbicia Ligi Antyfaszystowskiej.

Stworzony w ten sposób w październiku 1947 r. rząd, był w rzeczywistości zamaskowaną agenturą starego porządku, przywracającego ponownie do władzy i zysków starą warstwę posiadaczy. Doprowadziło to do wybuchu w marcu 1948 r. wojny domowej. Narodowemu ruchowi powstańczemu udało się uzyskać i utrzymać ogromne połacie kraju Burmy północnej i środkowej.

W międzyczasie jednak, wykorzystując słabość swego brytyjskiego partnera, wystąpił na widownię Waszyngton z planami wciągnięcia i wykorzystania Burmy w amerykańskich planach "wojny azjatyckiej". Razem z Południową Koreą, Japonią, Tajwanem i Syjaniem, miała Burma uczestniczyć w krucjacie wojennej skierowanej przeciwko Chinom Ludowym. Amerykanie pośpieszyli nowemu burżuazyjnemu rządowi Burmy z obietnicami "pomocy" dolarowej. W międzyczasie fachowcy wojskowi USA rozpoczęli budować w Rangoonie, Mandalay, Lashio, Momik, Myitkyina i szeregu innych miastach Burmy lotniska i bazy morskie. Wypierane i rozbijane przez armię ludowo-wyzwoleńczą Chin Ludowych, oddziały zbrojne Czang-Kai-Szeka znalazły za aprobatą USA schronienie na terytorium północnej Burmy. Zaczęła się prawdziwa inwazja amerykańska na Burmę dla uchwycenia w ręce zachwianych pozycji ekonomicznych Anglików. Strategiczne surowce Burmy były tu nie lada przynętą. Koncerny Wallstreetu reflektowały na olbrzymie zyski z burmańskich zapasów wolframu /22% światowej produkcji/, cyny, cynku, ołowiu, srebra i ropy. Rządowi Thankin-Nu ofiarowano natychmiast pożyczkę 11 mln \$. Wkrótce potem USA dosłownie wmusiło w rząd burmański drugą pożyczkę, tym razem już w wysokości 35 mln \$.

Zapłatą za te pożyczki i "pomoc" amerykańską miało być ze strony rządu Burmy popieranie i utrzymywanie przy władzy burżuazji i wielkich obszarników oraz sankcjonowanie wszystkich wojskowych i gospodarczych koncesji, na których Amerykanie zależało.

Tym aktem rządu burmańskiego sprzeciwiał się ruch wolnościowy Burmy. Burmańska armia ludowa wprowadzała na zdobytych terenach reformę rolną, znosiła całkowicie zadłużenia chłopskie powstałe w przeważającej mierze z lichwiarskich dzierżaw gruntu. Będąca już w podziemiu komunistyczna partia Burmy organizowała na oswobodzonych terenach fronty jedności o wolność, demokrację i niezawisłość, których znaczenie urastało do rozmiarów, z którymi rząd w Rangoonie zmuszony był się liczyć.

W powyższych warunkach rząd zmuszony był do ogłoszenia ustaw o nacjonalizacji ziemi /Land Nationalization Act/ oraz do wprowadzenia ustawy o dzierżawach /Tenancy Act/.

30 czerwca 1953 r. rząd burmański podał do wiadomości, że nie życzy sobie dalszej "pomocy" amerykańskiej. Praktycznie biorąc, zatwierdzone przez senat USA oba plany "pomocy" dla Burmy, opracowane przez Economic Cooperation Agreement i Mutual Security Agency na łączną sumę \$ USA 24.387.000, wykonane zostały w towarach, inwestycjach i "usługach" do wysokości \$ 9.676.000. Rząd Burmy odmówił również wstąpienia do militarnego paktu tzw. "obrony Azji Południowo-Wschodniej", do którego pod naciskiem USA przystąpiły niedawno Pakistan i Filipiny. Rząd Burmy czuł się w obowiązku, pod naciskiem opinii publicznej, złożyć w O.N.Z. ostry protest pod adresem USA przeciwko polityce amerykańskiej w Południowej Azji i zaczął kroki dla wycofania oddziałów kuomintangowskich z terytorium Burmy.

Wizyta premiera Chou En-laia w Rangoonie /26-29.VI.54/ i przyjęcie przez obecnego premiera U Nu pięcio-zasadowych postulatów pokojowego współistnienia oraz niedawne odwiedzenie Rangoonu przez premiera Indii - Nehru w jego drodze do Pekinu, przyniosły duże odprężenie nie tylko w sytuacji międzynarodowej tej części Azji, lecz również w wewnętrznych stosunkach burmańskich.

IV. Handel zagraniczny.

Handel zagraniczny Burmy odbiega daleko od poziomu przedwojennego. Poważne połacie kraju znajdują się w rękach powstańców lub są pod bezpośrednim ich wpływem. Produkcja Burmy w najbardziej tradycyjnych jej artykułach eksportowych na skutek zniszczeń wojennych znacznie zmalała. Burma nie posiada nafty i jej produktów, które stanowiły przed wojną poważny procent w całym bilansie handlu zagranicznego tego kraju, przeciwnie dziś zmuszona jest importować 50% swego zapotrzebowania. Ilości rud i metali są dziś ułamkami przedwojennego eksportu. Jej eksport drzewa twardego, a szczególnie drzewa teakowego jest ograniczony trudnościami transportowymi, a ponad wszystko Burma posiada zaledwie 1/3 przedwojennych ilości ryżu na eksport. Te braki poważnie zmieniły strukturę handlu zagranicznego Burmy, przerzucając w eksporcie cały ciężar na produkty rolne. Mimo poważnego spadku w tonażu swego eksportu, Burma korzystając z obecnie wysokich cen surowcowych, posiada stale wzrastający bilans handlu zagranicznego, zamykający się od szeregu lat dużymi nadwyżkami eksportu nad importem. Niestety, nadwyżki te trafiają przeważnie do kas banków zagranicznych, jako spłata licznych pożyczek i procentów. 8-letni plan uzdrowienia gospodarki narodowej i niezależnie od niego szczegółowy 5-letni plan rozwoju gospodarki rolnej, pociągają przy koniecznościach ogromnych inwestycji dalsze szukanie kredytu zagranicznego. W sierpniu b.r. rząd Burmy zwrócił się do International Bank for Reconstruction and Development o udzielenie dalszych kredytów.

Obroty handlowe Burmy z zagranicą w latach powojennych, w porównaniu z 1937 r. kształtowały się następująco /w mln kyatów. 1 Ł = 13.25 Kyata/.

	Import	Eksport	Saldo
1937	244	518	+ 274
1947	473	479	+ 6
1948	584	757	+ 173
1949	373	733	+ 360
1950	437	661	+ 228
1951	681	981	+ 300
1952	819	1093	+ 274
1953	890	1236	+ 346

W strukturze towarowej, jak już uprzednio nadmieniono, zaszły poważne zmiany:

Ryż, stanowiący przed wojną 43% całości, wyraża się dziś cyfrą 73%.

Ropa naftowa i jej produkty, które stanowiły przed wojną prawie czwartą część całego eksportu /22%/, są dziś importowane; Rudy i metale - stanowiące w r.1937 poważny prócent /12%/, spadły w eksporcie poniżej 1%. Podobnie jest z eksportem drzewa teakowego /1937 - 7%; 1953 - 4%/. Wzrósł natomiast procentowo eksport bawełny z 2 do 5%. Z innych pozycji eksportu należy wymienić kauczuk, skóry surowe, makuchy oraz stosunkowo niewielkie ilości kukurydzy i roślin strączkowych.

W handlu zagranicznym Burmy dominują przede wszystkim stosunki z sąsiednimi krajami azjatyckimi, z którymi Burma posiada stale nadwyżki eksportowe /import £ 35 mln, eksport £ 49 mln/. Wśród nich, z uwagi na historyczne powiązania i bezpośrednie sąsiedztwo, największe obroty z Indiami /import £ 16 mln, eksport £ 22 mln/.

Na drugim miejscu figurują stosunki handlowe z Anglią. Import £ 16 mln - przy eksporcie zaledwie £ 7 mln. Wobec niemożności powrotu do normalnej przedwojennej produkcji ropy naftowej, metali kolorowych i drzewa twardego /teak/, dominuje tu od szeregu lat poważny deficyt.

Podobnie jak i inne szterlingowe kraje azjatyckie, Burma zawarła umowy handlowe i płatnicze z Japonią, która znajduje się obecnie w obrotach handlowych Burmy już na trzecim miejscu /import £ 8 mln, eksport £ 7 1/2 mln/. Ryż stanowi tu główny artykuł eksportowy. Poza tym w transakcjach barterowych Burma zakupiła japońskie przedsiębiorstwa przemysłowe bawełniany, dając początek budowie własnego przemysłu bawełnianego /warsztaty tkackie sprowadzono następnie z USA/.

Zniesienie przez Burmę z dniem 1.X.53 r. systemu cel preferencyjnych, które faworyzowały dostawy z Wielkiej Brytanii, Indii i Pakistanu, wzmocniło poważnie sytuację Japonii na rynku burmańskim, szczególnie na odcinku poważnego zapotrzebowania w tanie tekstylia i potrzebę importu maszyn.

Ostatnie porozumienie burmańsko-japońskie /IX.1954/ w sprawie uregulowania pretensji Burmy odnośnie reparacji wojennych, bezwątpienia przyczyni się do dalszego zbliżenia współpracy na polu handlowym i ekonomicznym pomiędzy Burmą i Japonią. Japonia wyraziła zgodę do zapłaty w ciągu 10 lat z tytułu reparacji wojennych 200 mln dolarów USA oraz zainwestowania w mieszane spółki burmańsko-japońskie dalszych 50 mln dolarów.

Obroty handlowe Burmy z USA są stosunkowo niewielkie i nie przejawiają tendencji wzrostowych /import £ 3 1/2 mln przy eksporcie £ 1 mln/, szczególnie na tle zrzeczenia się przez Burmę "pomocy" amerykańskiej /30.VI.53 r./.

Burma utrzymuje poza tym stosunki handlowe z prawie wszystkimi krajami Europejskiej Unii Płatniczej. Poważniejsi partnerzy to: Włochy, Niemcy zach., Holandia, Belgia /Luksemburg/.

Zniesienie przez Burmę preferencji celnych stworzyło warunki dla bardziej wyrównanej ale jednocześnie bardziej zaostrożonej walki konkurencyjnej o burmański rynek zbytu. Przy uwikłanej ciągle wewnętrznej sprzeczności gospodarce świata kapitalistycznego, coraz częściej daje się zauważyć kroki ośrodków gospodarczych Burmy do nawiązania wymiany handlowej z krajami obozu pokoju. Nie podporządkowanie się dyktandu USA o stosowaniu embarga i sprzedaży przez Burmę kauczuku do Chin Ludowych, rozluźnienie stosunków z Imperium Brytyjskim, odrzucenie "pomocy" USA, - stanowią widome dowody tego kierunku.

Podpisany w dniu 22.IV.54 r.w Rangoonie 3-letni układ handlowy z Chinami Ludowymi, przewiluje import węgla, jedwabiu i wyrobów jedwabnych, tekstylii bawełnianych, papieru, narzędzi rolniczych, produktów przemysłu lekkiego, naczyń emaliowanych, papierosów itp. - wzamian za ryż, makuchy i nasiona oleiste, rudy, budulec drzewny, kauczuk, bawełnę itd.

Ostatnio poważnie wchodzi na rynek burmański Czechosłowacja, która po założeniu w 1952 r. Konsulatu Generalnego w Rangoonie /plus biuro Attache Handlowego/ głównie eksportuje, osiągając w drobnym lecz szerokim asortymencie towarowym ponad £ 50 tys. miesięcznie. Czesi znani są na tym rynku od lat. Jedyną zresztą cukrownią, jaką posiada Burma, wybudowana została przed wojną przez "Skodę". Obecnie dość skutecznie czynią Czesi próby wejścia na rynek burmański ze swymi traktorami i maszynami tekstylnymi.

Poniższe tabele przedstawiają listy głównych artykułów w eksporcie i imporcie Burmy:

Eksport:

Ryż i jego produkty	ton	1.161.000
Rudy i metale	"	22.800
Drzewo teakowe	C ton	49.500
Inne drzewa twarde	C ton	23.900
Skóry /wyprawione i surowe/	ton	2.000
Bawełna	lbs	32.545.000
Kauczuk	"	25.697.000
Makuchy oleiste	ton	22.300
Tytoń surowy	lbs	811.900
Kartofle	cwt	75.200
Kukurydza	ton	15.900
Rośliny strączkowe i in.	"	32.200

Import:

Wyroby bawełniane	jard.2	68.859.000
" sztucz. jedwabiu	"	28.467.000
przędza i nici bawełn.	lbs	14.452.000
worki jutowe i inne	cwt	28.105.000

papier, tektura i wyroby	ton	346.000
wyroby gumowe	£	1.550.000
węgiel i koks	ton	200.000
cement	"	50.000
maszyny i środki transportowe	£	6.000.000
stal, żelazo i wyroby	£	5.000.000
chemikalia	£	440.000
farmaceutyki	£	1.400.000
mleko i produkty	cwt	146.900
cukier i wyroby	ton	15.400
mięso i produkty	cwt	1.400
ryby i produkty	"	181.400

Polityka licencyjna.

Cały import burmański podlega kontroli Urzędu Licencyjnego /Import Licensing Board/, lecz restrykcje stosowane są jedynie przy imporcie ze strefy dolarowej /Kanada, USA i kraje waluty dolarowej, jak np. Boliwia, Kuba, Meksyk, Panama, Wenezuela, Filipiny i in./.

System licencyjny uproszczony jest przez dość liberalny wolny import /I-XVII O.G.L./, pokrywający około 50% całego importu. Licencje dla firm branżowo zarejestrowanych wydawane są prawie automatycznie z preferencjami dla kupców narodowości burmańskiej.

Wolny Import /O.G.L.- Open General Licences/ pokrywa prawie wszystkie artykuły z następujących grup: Tekstylia bawełniane, mleko puszkowane, ryby suszone, oleje jadalne, środki medyczne i farmaceutyki, chemikalia i barwniki, narzędzia chirurgiczne, narzędzia rzemieślnicze, materiały budowlane i farby, instrumenty i materiały elektrotechniczne, maszyny, części zapasowe do samochodów, motocykli i rowerów; papier i materiały biurowe, materiały fotograficzne, węgiel i koks, benzyna, oleje i smary, spirytus przemysłowy i asfalt, przybory sportowe, instrumenty medyczne i naukowe.

Licencje importowe wymagane są na wszystkie inne - wyżej niewymienione towary - nawet przy zakupach rządowych.

Towary licencjonowane podzielone są na 3 kategorie:

- A. Towary pierwszej potrzeby, na które licencje wydawane są bardzo tolerancyjnie,
- B. Półluksusowe artykuły, licencje na które są b.ograniczone,
- C. Towary luksusowe i nie pierwszej potrzeby, które zabronione są do importu, lecz na import których od czasu do czasu wydawane są czasowe zezwolenia, zwykle specyfikujące poszczególne artykuły.

Importerzy muszą być firmami zarejestrowanymi w Ministerstwie Handlu, które dzieli ich na kategorie od 1 do 3, w zależności od stanu finansowego firmy i aktywności handlowej. Wysokość wydawanych licencji uzależniona jest od posiadanej kategorii. Firmy czysto burmańskie otrzymują łącznie 60% wszystkich wydawanych licencji importowych.

Licencje importowe uzyskane być muszą przed załadunkiem towaru i w zasadzie są ważne 6 miesięcy od daty ich wystawie-

nia. Jest koniecznym, by data konosamentu wystawianego na wysyłany towar, mieściła się w ramach ważności licencji importowej. W wypadkach umotywowanych Ministerstwo Handlu może przedłużyć termin ważności licencji za pobraniem 2% opłaty od wartości towaru. Posiadacz licencji może dokonać transakcji osobiście lub przez lokalną firmę agencyjną /local indenting agent/, lecz ostateczny import musi być dokonany na imię posiadacza licencji. Odsprzedaż licencji jest zabroniona sankcjami wstrzymania na najbliższe okresy przydziału licencji.

Kontrola dewizowa.

Kontrola dewizowa wykonywana jest przez Exchange Control Department przy Union Bank of Burma w Rangoonie. Posiadanie licencji upoważnia normalnie do przydziału dewiz. W wypadku importu wolnego na O.G.L., przydział dewiz jest automatyczny. Akredytywy otwierane są po uprzednim sprawdzeniu ważności licencji lub po stwierdzeniu, że na importowane towary rozciąga się zarządzenie o O.G.L. Akredytywy nieodwołalne i potwierdzone otwierane są zwykle z ważnością 10 dni od daty wygaśnięcia odnośnych licencji, dla umożliwienia prezentacji dokumentów w banku.

Cła.

Większość towarów importowanych podlega opłatom celnym w, mierzanym "ad valorem". Przeciętnie wynoszą one od 25-35% wartości towaru, choć zdarzają się i wyższe /cukierki - 60%, piwo - 150%, alkohole - 200%, papierosy - 200%/.

Cła eksportowe - w zasadzie 2%.

Taksy od sprzedaży. /Sales taxes/, jako taksy od obrotów /turn-over tax/, wymierzone są dla

towarów luksusowych w wysokości	15%
" stanłartowych "	10%
i " uprzywilejowanych "	5%.

Patenty. Marki fabryczne /Trade marks/

Burma nie posiada określonych praw dla ochrony patentów, marek fabrycznych, praw przedruku itp. Były wprowadzić projekty takiej ustawy, naszkicowanej jeszcze w 1943 r., tym niemniej nie znalazły one urzeczywistnienia od czasu ogłoszenia niepodległości Burmy, chociaż na łamach prasy do zagadnień tych powraca się ustawicznie. W międzyczasie obowiązuje wciąż stary przedwojenny system "praw pierwszego używania", według którego firma która rzeczywiście wprowadziła na rynek dany określony znakami gatunek, może wszcząć akcję przeciwko użytkownikowi takiego samego znaku czy gatunku. Wyrok wydany będzie na korzyść powoda, jeśli przedstawi on dowody, że towary i marki są już wprowadzone i znane na rynku burmańskim. Te dowody oparte być mogą na oświadczeniach agentów lub dystrybutorów danego towaru, lub też w oparciu o poprzednie ogłoszenia w prasie, dowody celne itp. Dla posiadania natychmiastowych dowodów firmy zwykły jednak składać "deklarację użytkownika" /declaration of user/ przed urzędem Regi-

strar of Deeds w Rangoonie i podawać w miejscowej prasie prawo własności i użytkowania określonej marki fabrycznej, czy gatunku w momencie przybycia towaru do Burmy lub też nawet zaraz po załadunku na statek.

Uwagi ogólne dotyczące handlu.

Z uwagi na to, że Burma wchodzi do bloku szterlingowego, wszelkie kwotacje w ofertach, kontraktach i dokumentach zazwyczaj opiewają w funtach szterlingach.

Zarówno język angielski jak i burmański stosowane są w korespondencji handlowej. Firmy i przedstawiciele zagraniczni przy korespondencji handlowej i z miejscowymi władzami czy urzędami posługują się wyłącznie językiem angielskim.

Przy deklaracjach celnych i innych czynnościach handlowych, wynikających z dokonywanych transakcji, stosowane są jedynie miary angielskie, tak co do wagi, jak i długości towarów.

Jedynie przy sprzedażach lokalnych stosowany jest "viss", równy 3,6 lbs.

Obecnie trudno mówić o zdecydowanie określonym okresie zakupów tak jak to było w przeszłości, gdzie zamówienia dokonywane były w Europie w sierpniu/wrześniu na załadunki grudzień-kwiecień. W ten sposób zakupione towary przychodziły do Burmy w najlepszym okresie sprzedażnym - styczeń-maj, już podczas sezonu bezdeszczowego i kiedy poważne ilości hurtowników i detalistów przyjeżdżały z prowincji dla zakupu swych zapotrzebowań na bały bieżący rok. Dziś warunki bezpieczeństwa wewnątrz kraju oraz wprowadzony system importu licencyjnego zmusza raczej do drobniejszych, bardziej częstotliwych i doraźnych zakupów, chociaż nadal pierwsze miesiące roku, kiedy plantatorzy sprzedają swe zbiory i posiadają pieniądze na zakupy towarów przemysłowych, oznaczają się wyraźnym ożywieniem handlu.

V. F i n a n s e

Centralnym państwowym bankiem Burmy jest "Union Bank of Burma". Jest on bankiem emisyjnym, kredytowym, dewizowym i kontroluje pozostałe 10 banków /z których tylko 2 są burmańskie/.

Pieniądzem jest "Kyat"/czytaj - czjat/, którego wartość uzależniona jest od wartości funta szterlinga. Obecny wolnorynkowy stosunek pomiędzy Kyatem i £ szterl. wynosi: 1 kyat = 1/5 d lub 13 1/3 kyata w stosunku do 1 £ szt.

Emisję pieniądza nadzoruje tzw. Rada Walutowa /Currency Board/, którą de iure mianuje rząd Burmy, lecz która zasiada w Londynie. Trzech z pośród jej 4 członków są brytyjczykami. Te anomalie, jak i konieczność pokrywania emisji odpowiednimi rezerwami szterlingowymi są nie do pogodzenia z "niezależ-

nością" Burmy. Emisja pieniądza zaplanowana na 100 mln /dawniej rupii, dziś zmienionej al pari na kyat/, rośnie z roku na rok /1947 - 324 mln kyat; 1953 - 499 mln kyat/. W czerwcu 1954 wynosi już 624 mln kyat. Nad dochodem narodowym w poważnym stopniu ciąży konieczność spłacania pożyczek zaciągniętych po wojnie w Wielkiej Brytanii, Indiach i USA. Samo zadłużenie wobec Wielkiej Brytanii wynosi 356 mln kyat, zaś wobec Indii - 481 mln kyat.

Zapasy rezerw i dewiz, które w roku 1948 /rok proklamowania "niepodległości" Burmy/, wynosiły £ 107 mln, wzrosły w 1953 r. do £ 208 mln. Wzrost ten spowodowany był przede wszystkim zwiększonym eksportem ryżu.

Budżet państwa był w ostatnich latach deficytowy /w mln kyat/:

	Wpływy	Wydatki	Saldo
1950-51	649,3	662,7	- 13,4
1951-52	744,7	881,6	- 136,9
1952-53	907,3	1.121,7	- 214,4
1953-54	905,7	1.308,7	- 403,0
1954-55	1.118,0	1.442,0	- 324,0

Prezentując w sierpniu b.r. budżet na rok 1954/55 /rok budżetowy: październik-wrzesień/, burmański minister finansów oświadczył, że wprowadzie preliminowany deficyt /ca. £ 68 mln/ jest niższy od zeszłorocznego /£ 85 mln/, tym niemniej wobec intensywnych wysiłków rządu dla uzdrowienia rolnictwa, lasów i górnictwa oraz topniejących rezerw dewizowych rząd zmuszony będzie zwrócić się do Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju /International Bank for Reconstruction and Development/ o długoterminową pożyczkę, chociaż bilans płatniczy Burmy wykazuje nadwyżki z eksportu, które kumulowane były w ciągu ostatnich kilku lat. Rząd nie zamierza podwyższyć w roku budżetowym stawek podatku dochodowego, taks sprzedażnych i taryf, za wyjątkiem nieznacznie go podniesienia akcyz na wyroby alkoholowe i papierosy.

Ponad połowę wpływów budżetowych stanowią dochody z opłat celnych /58%/; drugą pozycją są wpływy z podatku dochodowego /13%/, dalej podatki pośrednie /11%/ oraz gruntowe /6%/. W porównaniu do okresu przedwojennego wpływy z ceł wzrosły przeszło 2-krotnie, natomiast udział podatku gruntowego spadł z 37% do 6%.

VI. T r a n s p o r t .

Drogi wodne.

Transport rzeczny jest ważnym ekonomicznie i charakterystycznym dla Burmy środkiem przewozu towarów i ludzi. Przed wojną "Irrawadi Flotilla Company" posiadała największą na całym świecie śródlądową flotyllę rzeczną. Długa na 2.150 km i spławna w 1.600 km Irrawadi, jest znakomitą

drogą transportu towarowego, dostępną na wielkich połączeniach dla dużych statków oceanicznych. Doskonałe połączenie Rangoonu z Irrawadi, 30 km kanałem /Twante/, powiększa jeszcze znaczenie tego środka transportu. Po wojnie duża część żeglugi przejęta została przez rząd w postaci stworzonej Rady Transportu Wodnego, mającej w przyszłości całkowicie zastąpić brytyjską kompanię Irrawadi Flotilla Co. Niestety, poważna ilość taboru rzeczno-żeglownego uległa zniszczeniu podczas wojny i w działaniach powstańczych, stawiając przed rządem konieczność ogromnych inwestycji dla uzdrowienia tak ważnej dla Burmy drogi transportowej.

Porty.

Zarówno główny port Burmy - Rangoon, jak też Bassein, Moulmein i Tavoy, leżą na południowym brzegu morskim. Wszystkie, głównie zaś Rangoon, b. silnie zniszczone w czasie wojny, głównie przez zbombardowanie w 1942 r. przez Japończyków podczas ich inwazji, jak i później od 1942-45 przez samoloty angielskie i amerykańskie, kiedy porty te obsadzone były przez wojska japońskie.

Dziś wiele już poprawiono, odminowując porty, podnosząc zatopione wraki, stawiając najbardziej konieczne krany i urządzenia dźwigowe, tym niemniej najpoważniejszy z portów - Rangoon, który w r. 1930 posiadał ogólną praktyczną zdolność przeładunkową 5 mln ton, pracuje obecnie w skali zlekka tylko przewyższającej 2 mln ton przeładunku.

Porty Akyab, Bassein i Moulmein zostały częściowo uruchomione, głównie jako porty eksportowe dla ryżu. Porty Tavoy i Mergui, znane przed wojną z przeładunków rud mineralnych, znajdują się dziś jeszcze w stanie poważnego zdewastowania.

Opracowany przez rządowego Komisarza portu Rangoonu w 1950 r. pięcioletni plan odbudowy portu i zamieniony następnie na 7-letni plan /1952-58/, przewiduje wydatek przeszło 50 mln kyatów, dla pełnej rehabilitacji portu dla należnych mu ram, jako portu przez który przechodzi 85% całego handlu zagranicznego Burmy.

Koleje żelazne

Koleje żelazne są monopolem rządowym jeszcze od 1928 r., kiedy to podlegały Indyjskiej Kolei Żelaznej w New-Delhi. Po wojnie aktem rządowym z 1951 r. podporządkowane zostały utworzonemu "Union of Burma Railway Board". Szczerzy o stanie kolejnictwa przed i bezpośrednio po wojnie podane są poniżej, z których wynika jak poważnie one ucierpiały podczas działań wojennych, bombardowane z jednej strony przez lotnictwo alianckie i dewastowane z drugiej strony przez okupanta japońskiego, który rozbierał wszystkie dwutorowe linie oraz demolował odcinki o znaczeniu niestrategicznym. Naprawa zniszczonych mostów i wznowienie normalnej komunikacji kolejowej została poważnie zahamowana wybuchem walk powstańczych w r. 1948.

Na ogólną ilość mniejszych i większych mostów - 4.383, zniszczonych zostało w wyniku działań II Wojny Światowej - 521 i przez działania powstańców - 77.

	przed wojną	bezpiecz. po wojnie	na 1.I.1951
Długość linii/mil/	1.050	674	1.771
lokomotywy	369	60	313
wagonów osobowych	1.167	204	373
" towarowych	9.663	2.751	6.871

Mimo że rozpiętość szyn /1 metr/ jest ta sama co w Syjamie i na Malajach, Burma nie posiada żadnych połączeń z krajami sąsiednimi i nawet istniejące podczas wojny połączenia Burma - Syjam, nie zostały po wojnie odnowione. Cały transport z krajami sąsiednimi odbywa się również drogą morską.

Prócz poważnego braku taboru kolejowego, występują dodatkowo zniszczenia i brak należytego wyposażenia w warsztatach napraw kolejowych /lokomotyw w Insein; wagonów osobowych i towarowych w Myitnga oraz centralne warsztaty kolejowe w Rangoonie/

Pełna rehabilitacja kolei obliczana na dwie fazy /I - trzyletnia i II - 5-letnia/ pociągnąć ma za sobą wydatek £ 50 mln.

Mimo wielu istniejących trudności, przy stałym jeszcze ruchu kolejowym b.powolnym, nieregularnym i niepewnym, w wyniku poczynionych zakupów taboru kolejowego w Anglii, Indiach i Japonii, stan kolei burmańskich uległ pewnej poprawie.

W październiku b.r. burmańska państwowa komisja zakupów opublikowała ponownie plany zakupu 750 krytych wagonów towarowych o nośności 18 ton, 200 wagonów dla przewozu drzewa budowlanego, 150 platform, 20 cystern, jak również lokomotyw dla ruchu pasażerskiego i towarowego.

Drogi lądowe.

Burma posiada około 6.000 mil dróg głównych, z których prawie 2/3 nadaje się do komunikacji drogowej poprzez cały rok, pozostała część jedynie w porze suchej. Poza tym istnieje około 3.000 mil dróg lokalnych, z których zaledwie 1/2 nadaje się do komunikacji motorowej i to w porze bezdeszczowej. Wszystkie te drogi wybudowane zostały przed wojną i są w poważnym stopniu zniszczone podczas działań wojennych.

Burma posiada 21.000 samochodów, z czego 45% w Rangoonie. Większość samochodów to stare, przedwojenne. Połowę tej cyfry stanowią jeepy, samochody wojskowe i ciężarówki dla zaopatrzenia armii. Zorganizowany i regularny przewóz towarów i pasażerów praktycznie nie istnieje, głównie na skutek istniejącego niebezpieczeństwa na drogach. Spotkane na drogach wozy ciężarowe i autobusy, są przeciążone i prze-

pełnione do ostatnich granic. O ile wogóle odbywa się ta komunikacja, to zazwyczaj za okupem /przeciętnie kyat 500 od ciężarowego wozu/, składanym powstańcom, którzy wydają coś w rodzaju gleitu na bezpieczne podróżowanie lokalowe.

A w i a c i a

Regularne lotnictwo cywilne datuje się w Burmie od niedawna, bo od 1948 r. Jest to korporacja rządowa o nazwie "Union of Burma Airways", która rozpoczęła operacje na starych typach samolotów wojennych. Poza jedną jedyną pożyczką od rządu w wysokości 5 mln kyat, która zresztą została już spłacona, linie nie korzystają z żadnych dalszych subsydiów. W r.1950 z nadwyżek dochodowych zakupiono 9 dalszych samolotów /2 motorowe Dakoty/ za cenę 1,62 mln kyat. Obecnie U.B.A. obsługuje 18 miast na terytorium Burmy i w bieżącym roku zainaugurowała komunikację zagraniczną do Bangkoku /Syjam/, Chittagongu /Wsch.Pakistan/ i Kalkuty /Indie/. Linia czerpie poważne dochody z komunikacji.

VII. R o l n i c t w o .

Burma jest krajem wybitnie rolniczym. Ponad 65% ludności robotniczej żyje z uprawy roli. Przed wojną płody rolne stanowiły 1/2 wartości całego eksportu, dziś procent ten jest dużo większy, wobec odpadnięcia w eksporcie ropy naftowej i jej produktów i zmniejszenia się do ułamków eksportu rud i metali.

Z płodów rolnych przeważa wybitna mono-kultura ryżu, który stanowi 68% całości wszystkich płodów rolnych, a w niektórych okręgach osiąga nawet 95%. W Burmie centralnej znajdują się oprócz uprawy ryżu również bawełna i rośliny oleiste na terenach wyżej położonego Shanu, również pszenica i plantacje herbaciane. Na południowych obszarach Tenasserin /93.500 km²/ leżą burmańskie plantacje kauczuku, które należą jednak w 60% do brytyjskich kapitalistów.

Jak już wymieniono, głównym płodem jest w Burmie ryż, którego przed wojną zbierano 5 mln ton, z czego 3 mln eksportowano. Dziś zbiór wynosi zaledwie 4 mln ton, zezwalając jedynie na eksport 1 1/4 mln ton i to w gatunkach mało selekcyjowanych.

Dalsze płody - to orzechy ziemne, rośliny strączkowe, sezam, kukurydza, proso, bawełna, tytoń, trzcina cukrowa, kauczuk, owoce i jarzyny.

Metody pracy b.prymitywne, a przez to zbiory b.niskie. Dosłownie dziesiąte części tego, czego przynieść mogłaby nowoczesna technika z tej urodzajnej ziemi.

System agrarny polegał na ogromnych latyfundiach, popieranych przez dziesiątki lat przez kolonializm angielski. Wielcy obszarnicy mało interesowali się ziemią, jej wydajnością i metodami pracy. Oddawali oni ziemię pachciarzom, ci dalej puszczali w dzierżawę i tak w tym łańcuchu wyzysku

system ten skupiał się na małym robotniku rolnym, który nie tylko poddawany był niespotykanym ciężarom, lecz stale był szantażowany przez któregoś tam z rzędu "pana", że odbierze mu ziemię i odda następniemu, który będzie więcej płacił. Ta "konkurencja" doprowadzała do tego, że ziemię nawet na bardzo lichwiarskich warunkach oddawano w dzierżawę na szalenie krótkie okresy uprawy:

- 50% całej ziemi w Burmie oddawano na 1 rok dzierżawy,
- 17% - na okres 2-letni,
- 8% - na okres 3-letni,
- i 25% - na okres 4 lub więcej lat.

Ta walka o dzierżawy i renty przynosiła w wyniku niespotykane gdzie indziej bogacenie się warstw posiadającej i wielką biedę na wsi burmańskiej.

Na terenach północnej Burmy, wyzwolonej przez powstańczą armię narodowo-wyzwoleńczą, wprowadzono z miejsca reformę rolną, znoszono wszystkie długi chłopów wobec obszarnika i pachciarza, zakładano szkoły i szpitale. Lecz południowe tereny Burmy, wciąż jeszcze leżące w zasięgu władzy i wojska rządowego, stanowią w 75% obszary wielkich latyfundi, na których właściciel rzadko jest kultywatorem, mieszkając prze-
ważnie w miastach.

Produkcja rolna za rok 1952 przedstawiała się następująco:

ryż	w tys. ton	5.841
sezam	" "	55
orzechy ziemne	" "	179
trzcina cukrowa	" "	40
bawełna	" "	8
tytoń	" "	48
kukurydza	" "	28
kauczuk	" "	11

Burma ma stosunkowo dużą ilość bydła rogatego. Z uwagi jednak na brak wystarczającej ilości siły pociągowej w rolnictwie i używanie wołów i krów do orki, ostatnio rząd zabronił częściowo ze względów religijnych, częściowo zaś protekcyjnych, dalszego uboju krów.

Wprowadzone niedawno ustawy o nacjonalizacji ziemi i o dzierżawach oraz plany państwowe dla: a/zagospodarowania wielkich odłogów, b/stosowania selekcyjnych nasion, c/większego stosowania nawozów sztucznych, d/zwiększenia irygacji kraju i e/ powiększenia kredytów na zakup nowocześniejszego sprzętu rolniczego, - rodują pewną nadzieję na polepszenie stanu upraw rolniczych Burmy.

Chociaż szereg plantacji ryżu, wiele młynów, składów i w dużej mierze transport należą w dalszym ciągu do dużych monopolii brytyjskich, z których najważniejszym jest już wymieniony "Steel Brothers Company", to należy obiektywnie stwierdzić, że rząd czyni poważne wysiłki dla skupienia w swych rękach całego eksportu ryżu przez stworzony urząd: "State Agricultural Marketing Board", bezpośrednio podporząd-

kowany burmańskiemu ministerstwu rolnictwa i wyżywienia. Dwie trzecie całego eksportu ryżu sprzedaje obecnie State Agricultural Marketing Board na bazie pertraktacji bezpośrednich transakcji rządu z rządami, 1/3 sprzedawana jest w formie publicznych przetargów, z kontrolą przez rząd kierunku dostawy.

VIII. L a s y.

Poważne miejsce w gospodarstwie Burmy zajmuje leśnictwo. Lasy pokrywają prawie 2/3 obszaru kraju. Drzewo teakowe jest jednym z poważnych artykułów eksportowych. Przed II Wojną Światową Burma pokrywała 75% zapotrzebowania światowego na ten budulec, którego twardość i wytrzymałość na zmiany klimatyczne, powodowała użycie w budownictwie okrętowym.

Przed wojną Burma eksportowała 225.000 ton drzewa teakowego, a wpływy dewizowe stawiały go na 4 pozycji w burmańskim handlu zagranicznym. Dziś na skutek niepewnej sytuacji wewnętrznej kraju, zniszczenia wielu tartaków, braku odpowiedniej ilości siły pociągowej /stan słoni używanych podczas pracy w trudnych terenach dżungli dla przenoszenia kłód do miejsc spławnych, zmniejszył się w wyniku wojny do połowy/, eksport ten wynosi zaledwie 15-20% stanu przedwojennego.

Głównym odbiorcą drzewa teakowego jest nadal Anglia. W innych twardych gatunkach drzew burmańskich, służących głównie do wyrobu trwałych mebli, udział Anglii w zakupach wynosi od 75 - 95%.

Eksport drzewa teakowego na przestrzeni ostatnich lat wynosił /w tonach/:

	<u>W. Brytania</u>	<u>Indie i in.</u>	<u>Razem</u>
1947	14.826	37.168	51.994
1948	16.713	59.567	76.280
1949	6.927	27.375	34.302
1950	2.308	10.166	12.474
1951	4.215	41.768	45.983
1952	5.295	25.904	31.199
1953	7.484	18.266	25.750

Eksport innych drzew twardych /poza teakowym/ wynosił w tonach:

1950	3.100	843	3.943
1952	16.370	2.328	18.698
1953	12.281	754	13.035

Gospodarka lasami oraz handel drzewem opanowane były przez zagraniczną spółkę "Bombay-Burma Trade Corporation", znaną od lat eksploatatorkę lasów burmańskich. Większość kapitałów tej spółki znajduje się w rękach angielskich.

Od 1.X.1953 r. rząd usiłuje przejąć w swe ręce całkowity eksport drzewa przez stworzony urząd "State Timber Board".

Ma być on wyłącznym i jedynym organem upoważnionym przez państwo do wszelkich transakcji drzewnych. W myśl wydanych przepisów, zezwolono firmom prywatnym zawieranie transakcji jedynie do 31.III.1954 r.

IX. G ó r n i c t w o .

Już pobieżny przegląd niniejszego rozdziału pozwoli czytelnikowi zapoznać się jak wielkimi bogactwami mineralnymi rozporządza Burma. Należycie eksploatowane, podniesione do produkcji przedwojennej i zmodernizowane, mogłyby się stać już w niewielu latach głównymi dostawcami w skali światowej - przedewszystkim metali kolorowych i ropy naftowej.

Przed wojną burmańskie kopalnie metali kolorowych i przemysł naftowy były głównymi dostawcami dewiz. Niestety, dostarczały one wielomilionowych zysków kapitałowi zagranicznemu, a przedewszystkim monopolowi brytyjskiemu "Burma Corporation", wciąż - mimo wielu zniszczonych obiektów - właściwemu władcy bogactw naturalnych Burmy.

Kopalnie metali kolorowych w Bawdwin Mine i Mawchi Mine, biorąc pod uwagę wydobyte przedwojenne, należały bezwzględnie do kopalń w skali światowej, The Mawchi Mine pozostawała przez cały rok 1952 w rękach powstańców i nadal leży w zasięgu ich sporadycznych działań. Bawdwin Mine była prawie całkowicie zniszczona podczas wojny. Wydobyte zostało podjęte w 1948 r., lecz nadal przerwane przez częste ataki powstańców. Dziś prace są ponownie wznowione lecz w skali małych procentów wydobywania przedwojennego. Rafineria ołowiu w Namtu, należąca zresztą do wymienionego koncernu brytyjskiego "Burma Corporation", rozpoczęła swą działalność dopiero w 1951 r. i to w skali bardzo ograniczonej.

Kopalnie w okręgu Tavoy w większości wypadków pozostają nadal nieczynne.

Produkcja przedwojenna /r.1939/

Ołów rafinowany	ton	76.950
srebro rafinowane	uncji	6.230.000
cynk /koncentraty/	ton	61.070
miedź /Copper matte/	"	7.800
/zawartość: 42% Cu; 27% -Pb; 65% -Ag/		
nikiel /Nickel speiss/	"	3.270
/zaw.: 31%-Ni; 9%-Cu; 6%-Ca, 15%-Ag/		
antymonial lead	"	1.180
/zaw.: 74%-Pb; 23%-Sb; 2%-As/		
cyna i wolfram /w połączeniu/, koncentraty	"	5.600
cyna - koncentraty	"	5.400
wolfram - koncentraty	"	4.300

Ołów rafinowany jest głównym metalem eksportowanym obecnie przez Burmę. Cyna, tungsten i cynk - wysyłane są do Anglii jako koncentraty, dotyczy to również niklu /nickel

speiss/ i miedzi /copper matte/.

W ogólnym przeglądzie złoża mineralne Burmy obejmują: Antymon 40- 50%. Wydobycie b.słabo rozwinięte. Eksport w 1949 r. zaledwie 101 ton. Beryl /Wolframity/. Chromit. Kobalt. Miedź.: Dziś wiele kopalń nieczynnych, część - nie-ekonomiczne. Największa kopalnia miedzi "Bawdwin Mine" o rezerwie miedzi 280.000 ton, wobec wszystkich rezerw 3.600.000 ton. Wydobycie w 1940 r. - 9.000 ton "copper matte" - 42%. Dziś Bawdwin Mine pracuje w 20% z tendencją do podniesienia wydobycia do 50% w stosunku do przedwojennego. Copper matte i nickel speiss /8% wysyłane są dla rafinacji do Anglii wraz z antymonem ołowiu /23% antymonu/. Złoto. Rudy żelazne. - 21 depozytów z rocznym wydobyciem 25.000 ton; Ołów - burmańska kopalnia miedzi Bawdwin - jedną z największych kopalni ołowiu na świecie. Ołów występuje w połączeniu z cynkiem, miedzią, srebrem, kobaltem, niklem i antymonem. Rudy manganowe - kopalnia otwarta podczas wojny przez Japończyków. Wydobyto wtedy zaledwie 3.000 ton. Molibden. Monazit. Nikiel. Srebro. - z wydobywanych w Bawdwin Mine otrzymuje się 6 mln uncji rocznie. Poza tym w eksportowanych do Anglii copper matte znajduje się w 1 tonie 65 uncji srebra, w 1 tonie nickel speiss - 16 incji srebra i w 1 tonie antymonial lead - 3 uncje srebra. Cyna i tungsten - wydobywane są z tych samych kopalń. Połowa rocznego wydobycia eksportowana jest w formie mieszanych koncentratów: cassiteritów i wolframitów. Cynk - kopalnia Bawdwin wydobywała rocznie 85.000 ton koncentratów siarczkowych cynku o zawartości 57.000 ton metalu, Ołów wydobycie roczne - zaledwie 22 tys. ton koncentratów. Dalej azbest, baryty, bauksyty, surowce dla produkcji cementu, kaolin, gips, sól i nieznaczne ilości siarki.

Węgiel: Własny węgiel bardzo zły, nieprzydatny dla kolei i statków z uwagi na zawartość 60 - 70% popiołu. W latach 1938-1941 importowano w ilości 400.000 ton rocznie z Indii. Obecny import zaledwie 150.000 ton. Import węgla podlega kontroli rządu. Koks importowany w 10% w stosunku do importu węgla.

Ropa naftowa:

Przed wojną przemysł naftowy był trzecim z kolei pod względem ważności. Pracowało w nim 20.000 robotników. Większość wydobycia szła do rafinacji do Indii /5 mln barrels/. Eksploatacja całkowicie przez brytyjski kapitał datuje się od r.1886, daty utworzenia "Burman Oil Company". W r.1942 Anglicy ewakuując się przed Japończykami, zniszczyli rafinerie i rurociągi oraz zatopili szyby.

Obecne wydobycie stanowi zaledwie znikomy procent /6%/ przedwojennego: 16,5 mln galonów wobec przedwojennych 270 mln galonów.

Dziś, zamiast "dewizowego eksportu", stanowiącego przed wojną 38% całego towarowego eksportu Burmy /na drugim miej-

scu po eksporcie ryżu/, Burma zmuszona jest importować 900.000 barrels produktów naftowych.

Ostatnio na odcinku uruchomienia szybów naftowych poczynione są pewne postępy. Zawarta 13.I.54 umowa rządu Burmy z trzema przedsiębiorstwami angielskimi, przewiduje rozpoczęcie eksploatacji zasobów ropy naftowej w większej skali poczynając od 1955 r. Wydobycie ma być początkowo podniesione do 225 tys. ton ropy naftowej rocznie, później zaś do 500 tys. ton, niezbędnych dla pokrycia wewnętrznego zapotrzebowania kraju, ewentualnie nawet pewnych nadwyżek eksportowych. 50% akcji przedsiębiorstw wydobywających i przetwarzających ropę, wykupionych zostało przez rząd Burmy.

Według ostatnich cyfr, wydobycie ropy naftowej w Burmie za I półrocze b.r. osiągnęło cyfrę 90 tys. ton, wobec cyfr po 78 tys. ton w każdym półroczu 1953 r.

X. P r z e m y s ł .

Przed wojną wszystkie zakłady przemysłowe Burmy oceniane były na około 1.000, w których pracowało 131.000 robotników. Zniszczonych wiele na skutek działań wojennych i zamkniętych dziś szereg na skutek braków niewydobywanego surowca, przemysł burmański zatrudnia dziś zaledwie 43.000 stałych robotników. Są to przeważnie małe zakłady przemysłowe i z małymi wyjątkami nienowoczesne.

Na podstawie cyfr z "Burma Labour Gazette" istnieją na terenie Burmy następujące zakłady przemysłowe:

- 882 czyszczalni ryżu,
- 110 wyłaczalni olejów /sezam i orzechy ziemne/,
- 80 młynów,
- 3 cukrownie /jedna nowoczesna, wybudowana przez Czechów - przez Skodę/,
- 16 fabryczek napoi,
- 194 tartaków,
- 3 fabryki zapalek,
- 67 czyszczalni i belowni bawełny,
- 1 zakład przemysłu bawełnianego /nowoczesny: przędzalnie japońskie, warsztaty tkackie z USA/,
- 1 cementownia /produkcja 1953 - 45.481 ton, co zmusza do dodatkowego importu ca. 50.000 ton. Zakupy zeszłoroczne w Japonii i Indiach/,

Kilka fabryczek papierosów i cygar, dalej zakłady produkujące liny i sznury, parę drukarni i warsztatów inżynieryjno-mechanicznych/.

Z uwagi na wielkie znaczenie tartaków dla przemysłu drzewnego i eksportu drzewa teakowego, rząd wprowadził latem 1948 r. ustawę o upaństwowieniu wszystkich tartaków, większość których znajdowała się w posiadaniu brytyjskiego

koncernu "Bombay-Burma Trade Corporation". Zaofiarowana przez rząd Burmy początkowo kwota 30 mln kyat, jako "odszkodowanie" dla wymienionego koncernu, została w końcu podniesiona prawie podwójnie.

Z zakładów o najnowocześniejszym urządzeniu należy wymienić szereg łuszczeni ryżu, szczególnie te znajdujące się w Rangoonie, należące one jednak głównie do kapitału brytyjskiego.

Program rozbudowy przemysłu.

Jeszcze w okresie bliższej asocjacji Burmy z USA i tzw. "pomocy" amerykańskiej dla Burmy, rząd burmański zakontraktował 8.VIII.51 r. now-yorską firmę "Knappen Tippetts Abbett Engineering Company" do szczegółowego zbadania całości ekonomiki Burmy i wypracowania planu odbudowy i rozwoju. W styczniu 1952 r. przedłożone zostały rządowi Burmy rekomendacje i wytyczne. Zarówno Ministerstwo Planowania jak i Rada Ekonomiczna Burmy, wytyczne te przyjęła i na ich podstawie opracowany został "Plan 8-letni". Plan ten w wysokości globalnej 7,5 miliarda kyat przewiduje inwestycje na sumę 1 mld kyat, z których 40 mln ma pójść na górnictwo, 150 mln na irygacje, 30 mln na komunikację, 200 mln na koleje żelazne i 190 mln na drogi i tabory kołowe.

Specjalny nacisk ma być położony na zwiększenie wydobycia ropy naftowej, antymonu, wolframu i ołowiu. Z przewidzianych 7,5 mld kyatów, 5 mld. zostało przewidziane na pokrycie wydatków krajowych, zaś pozostałe 2,5 mld na zakup maszyn i inwestycji z zagranicy. Poważny procent tych sum spójniwia się rząd Burmy otrzymać z długoterminowych pożyczek międzynarodowych banków, ewentualnie z pertraktacji z innymi rządami.

Z przemysłu projektuje się wybudowanie i uruchomienie następujących zakładów i fabryk, których produkcja opierałaby się głównie na surowcu krajowym:

- Mleka sproszkowanego i kondensowanego,
- konserw rybnych,
- produktów mącznych,
- łuszczeni ryżu,
- cukru trzcinowego i buraczanego,
- olei jadalnych i tłuszczów,
- papierosów,
- zakładów bawełnianych,
- " przeróbki juty,
- artykułów drzewnych,
- farb i lakierów,
- farmaceutyków i lekarstw, kosmetyków, środków
- odkażających,
- nawozów sztucznych,
- solí,
- chemikalií
- wyrobów gumowych,

wyrobów szklanych,
cementowni,
średniego hutnictwa,
taboru kolejowego.

W Rangoonie mają powstać: gorzelnia, fabryka kwasu siarkowego, kwasu cytrynowego, penicyliny, garbników i węgla drzewnego.

W Akyab - chloru i pochodnych, karbidu i acetylenu.

W Myingan - prochu strzelniczego, amoniaku, kwasu siarkowego, gipsu, terpentyny i glukozy.

Z niedawnych wypowiedzi premiera Burmy wynika, że w pierwszym rządzie stworzony ma być przemysł metalowy /walcownia/, a do produkcji zaplanowanej 35 tys. ton stali walcowanej, wykorzystany będzie posiadany w nadmiarze złom żelazny, którego pewne ilości przeznaczone są poza tym na eksport.

W przemyśle jutowym ma powstać zakład o zdolności produkcyjnej 24 mln worków jutowych rocznie. Przewidywane jest uruchomienie fabryki papieru o produkcji rocznej 50 tys. ton.

Na tle powyższych zaplanowań Burmy ciekawym będzie przytoczyć kilka spostrzeżeń opublikowanych przez przewodniczącego Brytyjskiej Delegacji przemysłowej - lorda Burghleya, który w marcu b.r. odwiedził Burmę. Ocenia on burmański plan odbudowy i rozwoju jako bardzo ambitny i śmiały. Uważa on, że przy planie 7,5 miliarda kyatów /£ szt. 560 mln/, które rząd burmański zamierza wydatkować do końca 1960 r., posiadając obecnie jedynie £. szt. 65 mln zebranych z akumulacji bilansów handlu zagranicznego, nie sposób będzie Burmie nie ubiec się do kredytów i zamówień w Wielkiej Brytanii. Wg. słów lorda Burghleya, "czuł się on w obowiązku przestrzec rząd burmański przed niebezpiecznymi planami zbyt szybkiego uprzemysławiania kraju bez silnej podbudowy wyszkolonych kadr robotniczych. Szczególnie plany budowy walcowni stali i stożni okrętowych są jego zdaniem zamierzeniami, które przewyższają możliwości Burmy". Nie podobały mu się również tendencje zastępowania dawnych firm agencyjnych - angielskich przez takie burmańskie, które, jego zdaniem, nie będą zdolne do obsługi obiektów po ich dostarczeniu.

Sierpniowy numer /z 24.VIII.54/ "Financial Times" podaje o nowych 9 kontraktach, zawartych na sumę £ szt. 5 mln z firmami londyńskimi na budowę w Rangoonie przez firmę Taylor Woodrow, budynków uniwersyteckich na sumę £ 2,5 mln, oraz przez firmę Holland & Hannen & Cibitts, budowy pełnych obiektów i wyposażenia fabryki farmaceutyków. Koszt tej drugiej inwestycji wynieść ma £ 2 mln. Gazeta ta wspomina o zawartych już innych kontraktach przez firmę londyńską "Evans Medical Supplies" z Liverpoolu, oraz zapowiada zawarcie dalszych kontraktów w niedalekiej przyszłości.

Źródła:

Burma Trade Directory - 1954
 Burma-Review of commercial conditions - II.1953 r.
 Economic & Engineering Survey of Burma - I.1952
 Der Aussenhandel - 27.IV.1954.
 Biki - Nr.105, 118, 120/54
 International Financial Statistics - Nr.10/54
 Quarterly Bulletin of Statistics - Gouvernement of
 Burma - I/1954.
 Economic Survey of Burma - 1953
 The Financial Times - 20 i 24.VIII.1954
 International Financial News Survey - 3.IX.1954.
 Board of Trade Journal - 23.X.1954 r.
 The Economist - 29.V.1954
 Burma Commerce - 12.III.1954 .

M A R O K K O FRANCUSKIE

Sytuacja gospodarcza.

Handel zagraniczny.

Cechą charakterystyczną handlu zagranicznego Marokka jest chroniczny deficyt bilansu handlowego. Utrzymujący się na wysokim poziomie import /pomimo przeciętnej niskiej stopy życiowej/ jest spowodowany brakiem przemysłu krajowego, który pozwoliłby na zaopatrzenie ludności w wyroby gotowe. Z drugiej strony, mimo podkreślanych przez prasę francuską "planów" rozwoju gospodarczego, mających m.in. doprowadzić do zrównoważenia wymiany z zagranicą drogą podniesienia eksportu - wywóz marokański nie wykazuje tendencji wzrostu, a nawet w 1953 r. wyraźnie spadł w porównaniu z rokiem poprzednim. Jakkolwiek usiłuje się tłumaczyć, iż wybujały import jest w pierwszym rzędzie wynikiem rosnących potrzeb na sprzęt inwestycyjny w ramach "planów", to ze szczegółowych statystyk wynika, iż właśnie ta pozycja przywozu znacznie zmalała w 1953 r., wynosząc 17% całości importu wobec blisko 20% w 1952 r. Choć deficyt handlowy zmniejszył się o 18 mld. fr. w 1953 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, to jednak ciągle stanowi on przeszło 80% wartości eksportu. Rok bieżący nie przyniósł poprawy w obrotach zagranicznych Marokka. Pierwszy kwartał był nawet zdeficytowany mniej korzystny niż w ub. roku. Obroty na przestrzeni kilku lat kształtowały się następująco /w mln ffr./:

	<u>Import</u>	<u>Eksport</u>
1950 r.	115.233	66.403
1951 r.	159.680	88.159
1952 r.	180.534	95.848
1953 r.	171.184	94.311

I kw.1954 r.	41.155	21.428
II " 1954 r.	42.052	26.046

Spadek wartościowy eksportu w 1953 r. nastąpił w wyniku obniżki cen artykułów eksportowanych. Tonaż eksportu wzrósł bowiem z 6.551 tys.w 1952 r. do 6,628 tys.ton w 1953r. Natomiast tonaż importu obniżył się w odpowiednim okresie z 2.561 tys.ton do 2.431 tys.ton. Ewolucja wskaźników wolumenu x/ obrotów handlowych obliczona na bazie 1949= 100, przebiegała następująco:

	1950	1951	1952	1953
Import	107	131	136	140
Eksport	121	127	130	141

Porównanie wskaźników wolumenu z wartościami obrotów handlowych wskazuje, iż ceny kształtowały się dla Marokka raczej niekorzystnie, ponieważ przy znacznie większym wzroście wolumenu eksportu niż importu w 1953 r. wartościowo eksport spadł poniżej poziomu roku ubiegłego.

Jednym z podstawowych produktów eksportu marokańskiego są fosfaty; stanowiły one główną pozycję eksportu mineralnego, których udział wyniósł w 1953 r. 33% wartości globalnej wywozu. Odsetek ten spadł w porównaniu z 1952 r., kiedy to wynosił 35%. Było to spowodowane zniżką cen na fosfaty. Wartość eksportowanych fosfatów wyniosła w 1953 r. 17 mld.fr. o wadze 4.142.000 t., z czego 760 tys.ton wysłano do W.Brytanii, 530 tys.ton do Włoch, 496 tys.ton do Francji i 468 tys.ton do Hiszpanii.

Eksport manganu sprzedawanego do 1952 r. całkowicie do metropolii, wyniósł w 1953 r, 318 tys.ton, USA nabyły z tego 50 tys.ton. Wywóz ołowiu wyniósł 75 tys.ton o wartości przeszło 3 mld ffr., natomiast cynku blisko 54 tys.ton i skierowany był przede wszystkim do Francji i Belgii. Rudę żelazną w ilości 513 tys.ton eksportowano głównie do W.Brytanii i Holandii. Wywóz kobaltu wyniósł 5,2 tys.ton wartości 376 mln fr., zaś antracytu tylko 174 tys.ton, wobec zwiększonej konsumpcji krajowej.

Mimo wzrastającego znaczenia produktów mineralnych w eksporcie marokańskim nadal pierwsze miejsce zajmują artykuły pochodzenia rolniczego. Udział ich w ogólnym wywozie wyniósł w 1953 r. 37,6% o wartości ponad 35 mld.fr. Należy jednak podkreślić, iż w latach poprzednich wynosił on znacznie ponad 40%, co wskazuje na zmiany strukturalne eksportu Marokka. Donajważniejszych płodów rolnych wywożonych zagranicę, należą zboża, owoce cytrusowe, jarzyny, oleje, alfa i korek.

x/wskaźnik wolumenu jest to objętość towarów przeliczona wg.cen stałych.

Eksport jęczmienia wyniósł w 1953 r. 303 tys. ton o wartości przeszło 7 mld ffr., kukurydzy, której wywóz w 1952 r. był bardzo mały - wywieziono 73 tys. ton. Po raz pierwszy również wyprodukował na eksport nieznaczne nadwyżki pszenicy. Znacznie wzrosły ilości eksportowanych owoców cytrusowych szczególnie dzięki rozbudowie urządzeń nawadniających. W latach poprzednich wywóz ich wynosił przeciętnie ok. 100 tys. ton, natomiast w 1953 r. osiągnął on blisko 150 tys. ton. Wartość eksportowanych ziemniaków wyniosła 2 mld fr./50 tys. ton/, warzyw suchych 4,5 mld fr./102 tys. ton/. Całość wywozu alfy, która wyniosła 23 tys. ton, została zakupiona przez W. Brytanię.

W 1953 r. dał się zauważyć dalszy spadek eksportu konserw, szczególnie sardynek. Było to spowodowane trudnościami w połowach, wzrostem konkurencji Portugalii oraz brakiem zainteresowania ze strony W. Brytanii, która jednak ostatnio wznowiła swoje zakupy. Udział konserw w eksporcie ciągle maleje; w 1953 r. wyniósł tylko 8% /8,4 mld fr./ wobec 8,5% w 1952 r. i 12% /10,5 mld/ w 1950 r. Wzrasta natomiast eksport korka przerabianego - z 4,5 tys. ton w 1952 r. wzrósł on do 5,1 tys. ton, zaś surowego odpowiednio z 23,6 tys. ton do 33 tys. ton. Pównież wzrósł, jakkolwiek nieznacznie, wywóz konfitur - z 4,5 tys. ton w 1952 r. do 4,8 tys. ton w 1953 r.

Najważniejszym nabywcą towarów Marokka jest Francja. W 1953 r. zakupiła ona towary wartości 44,6 mld fr. o tonażu 1.448 tys. ton /1952 - 42 mld fr./, co wyniosło 47% całości eksportu wobec 44,7% w 1952 r. i 40% w 1951 r. Około 40% zakupów metropolii stanowią artykuły konsumpcyjne. Zeszkoroczny eksport fosfatów do Francji wyniósł przeszło 2 mld fr, zaś reszta produktów mineralnych blisko 11 mld fr. Wzrósł również eksport do francuskich terytoriów zamorskich, wynosząc 11,6 mld ffr. Drugie miejsce zajęła W. Brytania, wypierając Niemcy zachodnie. Zakupy angielskie w Marokku wyniosły 7,6 mld ffr, tj. 8,1% całej wartości eksportu marokańskiego /1952 - 7,9 mln fr./. Eksport do Niemiec zachodnich spadł znacznie, wynosząc zaledwie 5,1 mld ffr wobec 8 mld w 1952 r. Spadek ten był w pierwszym rzędzie wynikiem zmniejszonego wpływu ze sprzedaży jęczmienia /81 mln ffr wobec 2.027 mln w 1952 r./... Niemcy zachodnie importowały z Marokka poza jęczmieniem fosfaty /1135 mln fr/, włókna roślinne /790 mln/ oraz kukurydzę /160 mln/. Wśród dalszych klientów Marokka znalazły się Włochy z 4 mld fr, które sprowadzały głównie fosfaty /1.808 mln/. Kupowały one również owies - 20 tys. ton za 382 mln fr, USA nabyły towary za 4,3 mld fr., sprowadzając głównie ołów, mangan i korek.

Import Marokka, który wyniósł w 1953 r. 171 mld fr./2431 tys. ton/ charakteryzował się przewagą dóbr konsumpcyjnych, stanowiących ok. 55% globalnej wartości. Artykuły konsumpcyjne trwały stanowiły ok. 16% importu. Szczególnym popytem na rynku marokańskim cieszą się aparaty radiowe, samochody osobowe, łodówki i wyroby żelazne.

Import wyrobów tekstylnych, tytoniu, kawy i lekarstw wyniósł ok. 20 mld fr. Drugą grupą towarów sprowadzanych przez Marokko były surowce i półfabrykaty, które stanowiły ok. 21% całego importu. Kategoria ta obejmowała wyroby hutnicze, produkty chemiczne, cement, masę papierową oraz inne artykuły potrzebne dla przemysłu.

Import dóbr inwestycyjnych /17%/ dotyczył szczególnie pojazdów /samochody ciężarowe/ oraz wyposażenia dla przemysłu górniczego. Spadek udziału tej pozycji w ogólnym imporcie Marokka prasa francuska usiłuje tłumaczyć pewnym nasyceniem się rynku marokańskiego. W ciągu ostatnich pięciu lat zakupiono ogółem wyposażenie techniczne dla przemysłu za sumę 129 mld fr., co stanowiło 17% całej wartości importu w tym czasie. Znaczne zacofanie jednak panuje na odcinku zaopatrzenia rolnictwa w maszyny. W omawianym okresie import inwestycyjny dla rolnictwa wyniósł tylko 14 mld fr, tj. 2%. W 1953 r. import traktorów i maszyn rolniczych wyniósł 3,5 mld fr. Spadek importu dotyczył szczególnie pozycji dla przemysłu spożywczego, natomiast wzrósł przywóz maszyn elektrycznych. Import paliw wzrósł do 800 tys. ton, osiągając 12 mld fr., co wyniosło 7% całości przywozu. Rozbudowa sieci komunikacyjnej oraz wzmożony ruch samochodowy znacznie podniosły zapotrzebowanie na paliwa, a zwłaszcza benzynę. Przywóz produktów chemicznych znacznie zwiększył się osiągając 34 tys. ton, natomiast cementu zdecydowanie spadł - wynosząc tylko 273 tys. ton wobec 513 tys. ton w 1952 r.

Najważniejszą dostawcą Marokko jest Francja, która dostarczyła w 1953 r. towary o wartości 95 mld fr. /1952 = 107 mld/, tj. około 58% ogólnej wartości. Towary pochodzące z metropolii stanowiły w 60% surowce, półfabrykaty, sprzęt techniczny, zaś w 40% dobra konsumpcyjne. Przywóz z posiadłości francuskich wzrósł o około 1 mld w porównaniu z 1952 r., tj. wyniósł blisko 9 mld fr. Ogólny deficyt handlowy Marokka ze strefą franka wyniósł 47 mld fr /wobec 62 mld w 1952 r./, co stanowiło 60% deficytu globalnego. Znacznie wzrósł import z USA, które w latach poprzednich eksportowały do Marokka towary o wartości ok. 10 mld fr., zaś w 1953 r. import marokański z tego kraju wyniósł przeszło 14 mld fr. /8% całości importu/. Deficyt ze strefą dolara pogłębia się, gdyż wzrost eksportu /z 4,4 w 1952 r. do 4,7 w 1953 r./ Marokka w tym kierunku nie był tak znaczny, jak wzrost importu, który wyniósł 25 mld fr. Z krajów EPU import osiągnął wartość 24 mld fr. /eksport do nich tylko 17 mld/, przyczym największy udział miały Niemcy zach. /5,6 mld/, Belgia /4,5/, W. Brytania /4,5/. W obrotach z tymi krajami nastąpił znaczny wzrost deficytu; wyniósł on 7 mld fr. wobec 3 mld w 1952 r. Tradycyjna nadwyżka ze strefą szterlingową uległa znacznemu zmniejszeniu. Od czasu 1951 r., kiedy nadwyżka ta wyniosła przeszło 9 mld fr głównie z powodu znacznych zakupów konserw przez W. Brytanię, zaczęła się ona zmniejszać, aby w 1953 r. osiągnąć wartość 2,4 mld fr.

F i n a n s e

Budżet na 1954 r. przewiduje wydatki na sumę 95,5 mlrd fr. wobec 82 mlrd w roku poprzednim. Z tej sumy 62,7 mlrd przypada na wydatki administracyjne aparatu państwowego, a reszta /32,7 mlrd/ na finansowanie gospodarki. Dla pokrycia powyższych wydatków przewiduje się wpływy z podatków oraz gospodarki publicznej.

Wystarczą one jednak tylko na 80% wydatków, reszta zaś ma być pokryta z "pomocy" finansowej Francji w ramach Funduszu Modernizacji i Wyposażenia Technicznego. Wynosi ona na 1954 r. 16 mlrd fr. Możliwości zaciągnięcia pożyczki wewnętrznej w kraju są b.nikłe; w ciągu roku zostaje wykupionych zaledwie 2-3 mlrd fr bonów rocznych. W związku z tym w 1953 r. dla zrównoważenia budżetu konieczne było podniesienie podatków.

Mimo znacznego deficytu handlowego bilans płatniczy w 1953 r. był zrównoważony. Stało się to dzięki napływowi kapitałów zagranicznych. Prasa zachodnia nie ukrywa faktu, iż w głównej mierze chodzi tu o napływ kapitałów na zbrojenia wojenne, a w szczególności na tworzenie baz lotniczych.

Również turystyka stanowi poważne źródło wpływów. W 1953 r. wpływy z turystyki wyniosły ok. 17 mlrd fr., w tym 7 mlrd w dewizach. Liczba turystów wyniosła 220.000 osób.

Rezerwy bankowe wynosiły na koniec ub. roku 100 mlrd fr, zaś pieniądzy w obiegu znajdowało się 50 mlrd fr. Indeks cen detalicznych wzrósł oficjalnie ok. 2,5% w porównaniu z rokiem poprzednim, jednakże jest on znacznie zaniżony. Faktycznie - wg. nieoficjalnych danych - ceny detaliczne podniosły się o około 10%.

P r o d u k c j a

Ostatni sezon rolniczy 1952-53 był udany, będąc wg. oświadczeń specjalistów jednym z najlepszych po wojnie. Podobnie /jakkolwiek nie posiadamy jeszcze danych/ zapowiadają się plony w roku 1954. Według oficjalnych danych w 1953 r. zbiory najważniejszych kultur - pszenicy, jęczmienia i kukurydzy - wyniosły 32 mln kwintali, tj. o 9 mln kw. więcej niż w roku poprzednim. W związku z dobrym urodzajem wykonały się trudności w zbyciu. Problem uregulowania nadwyżek rolniczych wzięła na siebie Francja i tylko dlatego producenci marokańscy nie ponieśli zbyt wielkich strat. Produkcja pszenicy wyniosła w 1953 r. wg. danych F.A.O. 950 tys. ton /1952 r. - 795 tys. t./, kukurydzy 279 tys. ton /289 tys. t./. Pomyślnie rozwija się uprawa ryżu. Przy dużej wydajności z hektara wyprodukowano w 1953 r. 290 tys. ton, co pozwoliło pokryć potrzeby krajowe. Przewidywania odnośnie produkcji winogron były b. korzystne. Jednakże później ze względu na niepomyślnie warunki atmosferyczne zbiory okazały się nieco słabsze. Tym niemniej wyprodukowano 1188 tys. hl wina, co w porównaniu z rokiem po-

przednim /600 tys.hl/ stanowi wzrost niemal o 100%. Produkcja owoców cytrusowych /pomarańcze, mandarynki, cytryny, grapefruity/ wyniosła 2195 tys.kw., tj. o 265 tys.kw. więcej niż w 1952 r. Ta gałąź produkcji rozwija się pomyślnie i przewiduje się jej dalszy znaczny wzrost w przyszłych latach. Spodziewane trudności w eksporcie tych artykułów nie nastąpiły z powodu zmniejszenia się konkurencji owoców portugalskich. Eksport ich wyniósł 96 tys.ton wobec 83 tys.t. w 1952 r. Nową pozycję eksportu marokańskiego był tytoń. Wysyłki tego artykułu wyniosły ok.600 ton i były kierowane głównie do Francji, Algeru i Indochin. Na niskim poziomie utrzymuje się produkcja oliwek i oliwy jadalnej. Wyniosła ona ok.75 tys.t.oliwek oraz 12 tys.t.oliwy jadalnej, co w porównaniu z rokiem poprzednim nie przyniosło zmian. Jednakże eksport oliwy znacznie zmalał, wynosząc ok.1,3 tys.t. Produkcja daktyli uległa zmniejszeniu, wynosząc w 1953 r. 55,9 tys.ton /1952 r.- 80,7 tys.ton/, zaś fig zwiększyła się do 53,2 tys.to./42 tys.ton/.

W związku z przedstawieniem się programu inwestycyjnego z inwestycji dużych, mających dać efekt w przyszłych latach, na inwestycje małe o szybkim efekcie produkcyjnym, kontynuowano rozbudowę sieci irygacyjnej. Znaczące obszary zostały włączone do produkcji w wyniku doprowadzenia urządzeń nawadniających. Na pewne polepszenie wyników w rolnictwie wpłynęło lepsze wyposażenie techniczne. W 1953 r. importowano 868 szt.traktorów, w czym największy udział miały U.S.A. - 610 traktorów, Niemcy zach. - 117 szt., Francja - 93 szt., Włochy - 48 szt., Marokko jest w Afryce trzecim co do ilości importerem traktorów za Unią Płn.Afrykańską /8591 szt./ oraz Algerem /1035 szt./. Poza rolnictwem, będącym podstawowym działem produkcji, coraz bardziej wzrasta w Marokku znaczenie górnictwa. Dzięki znacznym źródłom surowców Marokko zalicza się do najważniejszych na świecie producentów fosfatów. Po latach wzmoczonej koniunktury 1951-52 nastąpił w kilku przypadkach spadek produkcji w znacznej mierze spowodowany spadkiem cen. Jednakże ogólny wskaźnik produkcji górnictwa /1948=100/ wzrasta dość regularnie; w 1951 r. wyniósł on 165, w 1952 - 170 i w 1953 - 175 pkt. Ten korzystny trend w górnictwie przedłuża się w 1954 r., kiedy to wskaźnik kształtuje się następująco:

miesiące	I	II	III	IV	V
wskaźnik	198	189	204	196	193

Na powyższe kształtowanie się globalnego wskaźnika górnictwa złożyło się wydobywanie następujących minerałów /przeciętnie miesięczne lub miesiące w tys.ton/:

	antracyt	ropa naft.	ruda żelazna	ołów	V
1952	38,3	8,42	54,2	2,48	
1953	47,1	8,55	43,1	2,27	
1954					
styczeń	44,2	9,52	28,9	2,67	

lut	44,1	8,64	31,2	3,00
marzec	49,4	10,47	34,1	2,99
kwiecień	42,7	10,40	31,7	2,71
maj	37,1	10,54	32,9	2,32

1/ zawartość ołowiu w rudzie.

Znaczący spadek produkcji antracytu w maju b.r. nastąpił w wyniku trudności zbytu. Ilość antracytu na składach kopalni w portach wzrosła gwałtownie w kwietniu do 117 tys.t. wobec 93,5 w styczniu.

Produkcja fosfatów, rud cynku, antymonu, miedzi, kobaltu była następująca /w tys.ton/:

	fosfa- ty	ruda manganu	ruda cynku	ruda an- tymonu	ruda miedz.	ruda kobalt.
1953	4156	430	165	...	...	6
stycz.	443	33	5	0,01	0,2	0,5
lut	436	32	5	0,1	0,2	0,7
marzec	439	39	5	0,01	0,2	0,6
kwiec.	419	35	5	0,2	0,2	0,6
maj	446	26	4	0,02	0,2	0,5
czerw.	377	23	5	0,01	0,2	0,5

Marokko ma następujący udział w produkcji światowej minerałów:

fosfaty	20%
kobalt	10%
mangan	 7%
ołów	 5%
cynk	 1%

Mimo znacznego wzrostu produkcji w 1953 r. w porównaniu z 1952 r. eksport surowców mineralnych spadł z 32 mlrd fr do 29,5 mlrd. Nastąpiło to w wyniku spadku cen na niektóre artykuły na rynkach światowych.

Największy udział w eksporcie produktów górniczych miały w 1953 r. fosfaty /46,3%/, mangan metalurgiczny i chemiczny /17%/ oraz ołów /15%/ i antracyt /8%/. Rok bieżący przyniósł pewne zwiększenie produkcji ropy naftowej oraz fosfatów. Przewidywane wydobycie ropy naftowej w 1954 r. wynosi 110 tys.ton. W przemyśle przetwórczym Marokko rok 1953 przyniósł ujemne rezultaty. Konkurencja towarów zagranicznych znacznie wzrosła i producenci marokańscy, sprowadzający surowce z zagranicy często nie byli w stanie przeciwstawić się jej. Wynikało to m.in. z faktu, że przemysł krajowy nie korzystał z jakichkolwiek osłon protekcyjnych. Z drugiej strony wysokie koszty energii elektrycznej oraz niska wydajność pracy powodują znacznie wyższe koszty własne niż w krajach dobrze wyposażonych technicznie.

Szczególny spadek produkcji dał się zauważyć podczas 1953 r. w przemyśle konserwowym, jednakże obecnie nastąpiła równa poprawa.

Najbardziej zagrożoną przez konkurencję gałęzią produkcji jest przemysł tekstylny. W zasadzie powstał on dopiero po wojnie i obecnie obejmuje 7 zakładów- przędzalni i tkalni. Roczna produkcja wełny wynosi ok. 12 tys. ton. Uprawa bawełny przyniosła w 1953 r. zaledwie 4860 ton. Produkcja tkanin bawełnianych, która w 1951 r. wynosiła jeszcze 2500 t., spadła katastroficznie w 1953 r. do 17 ton. Ta nieproporcjonalnie niska liczba staje się jeszcze bardziej rażąca w zestawieniu z potrzebami wynoszącymi 12 tys. ton rocznie. Upadek przemysłu tekstylnego w Marokko spowodowany był napływem tkanin zagranicznych, które zalały kraj, korzystając z osłony importu bezdeewizowego. Państwo usiłuje ratować przemysł włókienniczy przez zwiększenie zamówień państwowych, wzmocnieniem kontroli importu tekstylii oraz uwolnieniem od ceł importowanych surowców tekstylnych.

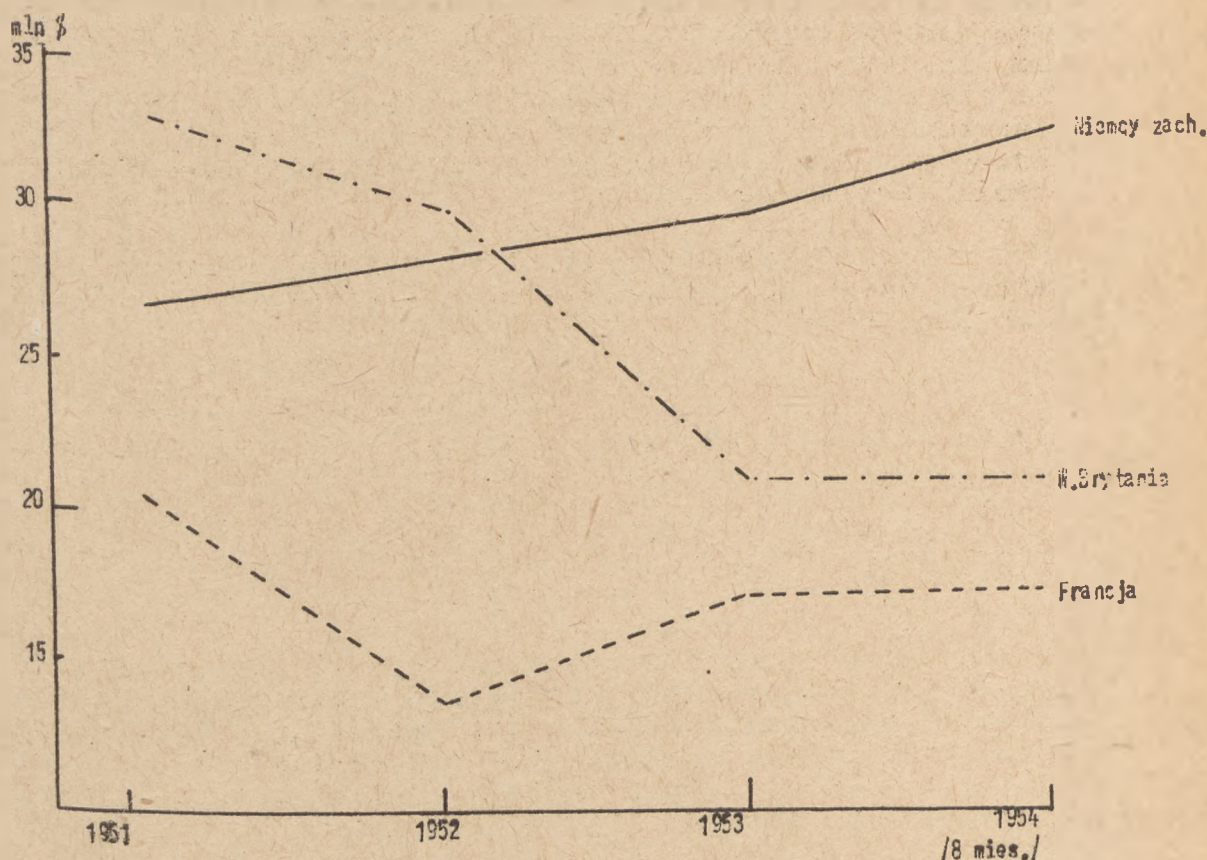
Zdecydowanie niekorzystny rozwój przemysłu Marokka spowodował znaczny wzrost bezrobocia. Postawiko to przed władzami Marokka zagadnienie zwiększenia zatrudnienia przez budowę nowych zakładów. Jednakże ze względu na słabość gospodarczą kraju, jak również półkolonialną zależność od Francji /Marokko jest protektoratem/ problemy te nie mogą być pomyślnie rozwiązane.

/st./

Źródła:

- Problèmes Economiques - nr. 344, 346, 350
- Wirtschaftliche Mitteilungen - nr. 24, 25, 39
- Bulletin Mensuel ONZ - IX. 1954
- Biuletyny F.A.O. ONZ - 1954.

EKSPANSJA EKSPORTOWA NIEKTORYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH NA RYNKACH
AMERYKI POŁUDNIOWEJ /przeciętna miesięczna/

P E R U

sytuacja gospodarcza.

Handel zagraniczny.

Dane o obrotach handlu zagranicznego Peru dostępne za pierwsze 7 miesięcy 1954 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. przedstawiają się następująco:

	1953 r.		1954 r.	
	w ton.metr.	w dol.USA	w ton.metr.	w dol.USA
eksport	1.184.889	120.389.971	2.332.750	129.781.897
import	550.638	174.115.570	466.217	145.038.644
saldo		-53.725.599	/	-15.256.747

Charakterystycznym dla obrotów Peru w powyższym okresie bieżącego roku jest fakt, że zna cznemu wzrostowi eksportu pod względem ilościowym nie towarzyszył odpowiedni wzrost wartości wywozu. Wynika to stąd, że ceny surowców eksportowych w roku bieżącym były niższe aniżeli przed rokiem.

Do wzrostu ilościowego eksportu w b.r. przyczynił się głównie wywóz rudy żelaza z pokładów w Marcona, których eksploatacja przynosząca około 10.000 ton dziennie rozpoczęta została przy końcu 1953 r.

Udział głównych artykułów /bez rudy żelaza/ w ogólnej wartości eksportu w I półroczu 1954 r. przedstawiał się następująco /w %/:

	1 9 5 4 r.	
	I kw.	II kw.
bawełna	13	31
cukier	18	10
ołów	10	9
miedź	9	6
ropa naftowa	6	6
cynk	3	3

Zdaniem pisma "Informazioni per il Commercio Estero", perspektywy eksportu peruwiańskiego w dalszych miesiącach bieżącego roku przedstawiają się pomyślnie. Wywóz bawełny winien przekroczyć wartość \$ 50 mln, a rud żelaza do USA - 2 mln ton. Jednocześnie wzrosła produkcja węgla, który jest zbywany do Argentyny. Ponadto eksport kawy ma osiągnąć \$ 8 mln.

Jeżeli chodzi o import, to w pierwszych miesiącach b.r. widoczny jest spadek wartości przywozu tekstyliów, tłuszczów i olejów oraz artykułów spożywczych i napojów, czemu towarzyszył wzrost zakupów chemikaliów, papieru i tektury, wyrobów gumowych, paliw oraz metali i wyrobów metalowych.

Ilustrują to poniższe dane o strukturze towarowej importu Peru w I kwartale 1954 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r.:

	I kwartał			
	1 9 5 3 r.		1 9 5 4 r.	
	w tys.dol.	udział w %	w tys.dol.	udział w %
art.spożywcze, napoje i tytoń	10.080	16,37	9.904	15,45
tłuszcze	1.237	1,85	713	1,11
chemikalia i farmaceutyki	4.892	7,29	5.744	8,96
kauczuk i wyroby	509	0,76	551	0,86
drewno i korek	1.096	1,63	607	0,95
papier i tektura	1.132	1,69	1.783	2,78
skóry i wyroby	228	0,34	134	0,21
przędza i tkaniny	4.284	6,39	3.269	5,10
olzież	2.390	3,57	1.183	1,84

paliwa i smary	594	0,89	940	1,47
minerały niemetaliczne i wyroby	1.304	1,94	1.475	2,30
metale i kamienie szlachetne	37	0,06	53	0,08
metale żelazne i wyroby	8.277	12,35	8.250	12,87
maszyny, aparaty i pojazdy mech.	26.574	39,64	24.333	38,03
różne wyroby gotowe	3.211	4,79	4.962	7,74

Peru jest jedynym krajem w Ameryce Południowej, nie posiadającym żadnej kontroli dewizowej i tylko nieznaczne ograniczenia w imporcie. Tak np. wprowadzony został przejściowo zakaz importu samochodów. Obecnie, jak donosi "Board of Trade Journal", import samochodów ciężarowych i osobowych do Peru w okresie rocznym od 13.VIII.1954 r. do 13.VIII.1955 r. ma być ograniczony do poziomu przywozu samych tylko samochodów ciężarowych w ciągu 1953 r. Kwota ta nie dotyczy jednak zamówień dokonywanych przez rząd. Jednocześnie import maszyn przeciwpożarowych, ambulansów oraz kompletnych autobusów nie podlega żadnym ograniczeniom. Uzyskana jeszcze w kwietniu b.r. z Banku Światowego pożyczka w wysokości \$ 1,7 mln na cele rozwoju rolnictwa, przeznaczona została na zakup maszyn rolniczych i traktorów oraz samochodów ciężarowych. Ma to umożliwić Peru podniesienie własnej produkcji rolnej oraz ograniczenie przywozu artykułów rolnych, zaoszczędzając tym samym dewiz.

Szwajcarskie pismo "Wirtschaftliche Mitteilungen" stwierdza, że rynek peruwiański, jakkolwiek niezbyt wielki, reprezentuje atrakcyjne perspektywy zbytu dla różnych maszyn. Wynika to stąd, że Peru poza nielicznymi odlewniami i małymi zakładami budowy maszyn nie posiada właściwie żadnego przemysłu metalowego i maszynowego, wobec czego program uprzemysłowienia kraju może być realizowany tylko drogą importu odpowiedniego sprzętu z zagranicy.

Struktura geograficzna handlu zagranicznego Peru w I kwartale 1954 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. przedstawiała się następująco /w mln dol.USA/:

	eksport		import	
	I kwartał			
	1953	1954	1953	1954
<u>Ogółem</u>	41,8	48,2	71,3	62,6
w tym:				
Stany Zjednoczone	14,8	20,1	40,7	31,8
Japonia	2,9	8,3	1,6	0,8
Wielka Brytania	2,9	4,4	6,1	5,9
Chile	6,4	3,5	1,0	0,5
Niemcy zach.	0,7	1,7	3,6	4,7
Argentyna	0,8	1,5	1,9	4,1
Belgia-Luksemburg	1,2	1,5	1,3	1,4
Bolivia	1,3	1,3	-	-

Holandia	0,5	1,2	0,9	1,3
Dania	0,8	0,5	0,1	0,3
Szwecja	0,2	0,4	0,9	1,0
Francja	2,8	0,3	0,9	1,6
Kanada	0,5	0,3	4,7	2,0
Szwajcaria	0,2	0,2	1,6	1,8

W obrotach Peru z głównym kontrahentem - Stanami Zjednoczonymi - nastąpił w I kw.b.r. wzrost eksportu w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r., czemu towarzyszył spadek importu w USA. Tendencja ta utrzymała się w dalszych miesiącach b.r. Według danych "Biki", udział USA w ogólnej wartości eksportu peruwiańskiego wzrósł w I połowie 1954 r. do 42,8% w porównaniu z 38,8% przed rokiem, podczas gdy udział w ogólnym imporcie Peru spadł do 46,3% wobec 64% w analogicznym okresie 1953 r.

Z danych za I kwartał b.r. wynika, że wzrósł również eksport peruwiański do Wielkiej Brytanii i szeregu krajów Europy kontynentalnej. Zwiększył się także import z krajów Europy /zwłaszcza z Niemiec zach./, czemu towarzyszył nieznaczny spadek przywozu z Wielkiej Brytanii.

Na uwagę zasługuje ponadto znaczny wzrost eksportu do Japonii.

W zakresie polityki handlowej Peru godnym zanotowania jest fakt prorogowania w kwietniu 1954 r. uczestnictwa w układach GATT z ważnością obowiązywania dla Peru do 30 czerwca 1955 r. Decyzja rządu peruwiańskiego wywołała silne protesty krajowych kół przemysłowych, które obawiają się znacznego nasilenia konkurencji na rynku wewnętrznym ze strony eksporterów zagranicznych, biorąc pod uwagę niemal całkowitą liberalizację importu w Peru. Szczególnie przemysł tekstylny domaga się dalszej ochrony celnej. Warto dodać, że gałąź ta chroniona jest już dotychczas wysokimi cłami.

Jak już informowaliśmy /patrz "WHZ" nr.40/171/ niedawno została zawarta umowa trójkątna między Peru, Argentyną i Niemcami zach. Bezpośrednim jej następstwem, jak obawiają się eksporterzy kanadyjscy, będzie spadek eksportu pszenicy kanadyjskiej do Peru.

F i n a n s e

Mimo podejmowanych przez rząd Peru drastycznych środków mających na celu zwalczanie tendencji inflacyjnych, poprzez restrykcje kredytowe, ograniczanie robót publicznych itp. /patrz "WHZ" nr.24/115 str.77 i nast./, widoczne jest w tym kraju dalsze pogłębianie się inflacji. Ogólna ilość pieniądza rozporządzalnego /pieniądz w obiegu plus depozyty bankowe/ wzrosła przy końcu lipca 1954 r. do 3.836 mln solów w porównaniu z 3.538 mln solów przy końcu 1953 r. Sama tylko ilość banknotów w obiegu wykazała w lipcu b.r. wzrost do 1.622 mln solów wobec 1.406 mln solów w grudniu

1953 r. Jednocześnie ogólne rezerwy złota i dewiz zagranicznych spadły przy końcu sierpnia 1954 r. do £ 41,8 mln z £ 48,9 mln w grudniu ub. roku /w tym zapasy złota obniżyły się do £ 34,8 mln wobec £ 36,3 mln, a rezerwy dewizowe skurczyły się aż do £ 7 mln wobec £ 12,6 mln na koniec 1953 r./.

W parze ze zmianami w obiegu pieniądza i rezerwach złoto-dewizowych trwa dalszy wzrost kosztów utrzymania. Oficjalny wskaźnik kosztów utrzymania w Limie wzrósł w czerwcu 1954 r. do 173 punktów w porównaniu z 169 punktów w analogicznym miesiącu 1953 r./1948 r. = 100/.

Produkcja

Rolnictwo

Jedną z zasadniczych przyczyn trudności gospodarczych Peru jest niedostateczny rozwój produkcji rolnej. Z ogólnej ilości 8,5 mln mieszkańców tego kraju, znaczna większość utrzymuje się z pracy na roli, a poziom stopy życiowej ludności jest bardzo niski. Przemysł górniczy i naftowy zatrudniają łącznie tylko ok. 40 tys. robotników. Wykorzystywana pod uprawę ziemia stanowi zaledwie 2% powierzchni kraju, przy czym najbardziej żyzne tereny i sprzęt zmechanizowany zarezerwowany jest dla produkcji artykułów przeznaczonych na eksport, jak bawełna i cukier. Peru nie jest samowystarczalne w zakresie produkcji mięsa, wobec czego musi je importować z Meksyku, Argentyny i Nikaragui. Zamierza się co prawda podnieść poziom rolnictwa i hodowli, jednak jak dotychczas jest to tylko program ramowy, nie rozpracowany w szczegółach. Dla celów rozwoju rolnictwa ma służyć wspomniana wyżej pożyczka z Banku Światowego, przeznaczona na zakup maszyn i sprzętu rolniczego. Jednocześnie projektuje się nawodnienie 10.000 ha na wysoko położonych terenach w Andach, co pociągnie wydatek £ 1,25 mln.

Przewiduje się, że zbiory bawełny w roku bieżącym osiągną wysoki poziom 104.000 ton. Peru jest drugim poza Brazylią eksporterem bawełny spośród krajów Ameryki Łacińskiej; wprowadzie ten kraj do produkcji mniej niż np. Argentyna, lecz niski poziom konsumpcji wewnętrznej zezwala na stosunkowo wysoki eksport bawełny. W 1953 r. głównymi nabywcami bawełny peruwiańskiej były /według wielkości zakupów/: Wielka Brytania, Chile, Belgia, Kolumbia, Niemcy zach., Francja, Holandia i USA. Produkcja drugiego z rzędu głównego artykułu rolnego i eksportowego - cukru - wyniosła w 1953 r. ogółem 623.373 ton metrycznych, z czego wyeksportowano 408.486 ton. Głównymi odbiorcami cukru były: Chile, Japonia, USA, Boliwia, Urugwaj i Niemcy zach. Cyfry produkcji i eksportu cukru za rok bieżący nie są jeszcze znane.

Produkcja ryżu w 1953 r. szacowana jest na 230 tys. ton metrycznych /wobec 247 tys. ton w 1952 r./, z czego wyeksportowano za £ 4 mln, głównie do Japonii. Przewiduje się, że zbiory ryżu w roku bieżącym będą niższe skutkiem tego,

że rząd ograniczył pożyczki dla rozwoju uprawy tego zboża oraz wydatki na nawodnienie.

Eksport kawy w b.r. oceniony jest na 5 tys. ton, to znaczy o 20% więcej niż w 1953 r., przy czym wpływy dewizowe z tego tytułu mają być o 40% wyższe aniżeli w roku poprzednim, na co wpływ ma również jednoczesny wzrost cen kawy na rynku światowym.

P r z e m y s ł

Produkcja przemysłowa Peru wykazuje stopniowy wzrost. Przyczynia się tu między innymi uruchomienie jeszcze przed rokiem kopalń rudy żelaza w Marcona, które dają obecnie około 2 mln ton rudy w skali rocznej. Według prowizorycznych danych "Biki", wydobycie rudy żelaza w I półroczu 1954 r. osiągnęło 1.207.000 ton w porównaniu z 1.000.000 ton za cały 1953 r. Warto tu wspomnieć, że w trakcie budowy znajduje się stalownia w Chimbota. W roku bieżącym uruchomiona została również nowa fabryka cementu. W dążności do rozbudowy przemysłu elektrycznego rząd peruwiański wydał ustawę, która faworyzuje inwestycje w tej gałęzi produkcji. Pewien rozwój wykazuje również przemysł chemiczny. W Limie buduje się najnowocześniejszą w Ameryce Południowej rafinerię soli. W kraju znajduje się fabryka maszyn rolniczych, która obecnie produkuje nawet na eksport. Mimo to Peru dla rozwoju rolnictwa musi importować szereg maszyn i np. zamówiło w Brazylii znaczne ilości maszyn do oczyszczania siemienia bawełnianego. Amerykańskie towarzystwo "Goodrich Rubber" ma uruchomić przy końcu 1955 r. zakłady, które produkować będą 50.000 opon samochodowych rocznie, w oparciu o surowiec peruwiański. Koszt budowy tego obiektu wynieść ma \$ 3 mln.

Również w oparciu o kapitał amerykański Peru zamierza eksploatować bogate złoża miedzi w kopalniach Toquepola, położonych w południowej części kraju. W związku z tym "Eksport-Import Bank" USA ma udzielić kredytu do wysokości \$ 100 mln /przy czym łączne koszty eksploatacji miedzi w Toquepola ocenia się na \$ 205 mln/. Ostateczne warunki udzielenia pożyczki nie zostały jeszcze uzgodnione. Według informacji "Financial Times" ma być ona udzielona na okres do 20 lat przy odsetkach nie mniejszych niż 6% rocznie. Pożyczkobiorcą będzie towarzystwo "Southern Peru Copper Corporation", filia "American Smelting and Refining Company". Ocenia się, że przy osiągnięciu pełnej zdolności produkcyjnej kopalnie w Toquepola dadzą 30.000 ton rudy dziennie. W ciągu najbliższych 10 lat produkcja miedzi "blister" ma wzrosnąć aż do 140.000 ton rocznie, poczym spadnie do 90.000 ton rocznie w miarę tego jak przyjdzie wykorzystywać rudę o mniejszej zawartości metalu.

Towarzystwa amerykańskie, które kontrolują przemysł naftowy Peru, kontynuują poszukiwania wiertnicze za naftą, jakkolwiek dokonane w ostatnich czasach wiercenia nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Nie mniej jednak przewi-

duje się, że Peru posiada bogate złoża ropy naftowej. Towarzystwo "International Petroleum Co" /filia "Standard Oil"/, które skupia w swym ręku 70% ogólnej produkcji ropy naftowej w Peru, uruchomiło drugi z rzędu szyb w pustyni Sechura. Miejszane towarzystwo kanadyjsko-amerykańskie "Peruvian Oils and Minerals" rozpoczęło nowe wiercenia w Andach łącznie z towarzystwem "Ganzo Azul Compania Petrolera" /filia "Texas Gulf Producing Co"/. Kalifornijska firma "Douglas Oil Co" wyasygnowała \$ 1 mln na wiercenia koło Lobito. Ponadto "Standard Oil" i "Socony Vacuum Oil" wydatkowały dotychczas ponad \$ 2 mln na wiercenia we wschodniej części kraju.

Według oceny pisma "Moniteur Officiel du Commerce et de l'Industrie", wysokość kapitału zakładowego przez towarzystwa naftowe operujące w Peru - wynosi \$ 60 mln. Jednocześnie towarzystwa naftowe starają się zwiększyć rafinację ropy naftowej na miejscu, w celu eksportu jej produktów za granicę. Jeszcze we wrześniu 1953 r. stworzone zostało w oparciu o kapitał zach.niemiecki towarzystwo "Helios S.A." w celu zbudowania rafinerii w Pisco, małym porcie położonym 250 km na południe od Limy. Rafineria ta ma produkować rocznie 10 tys.ton parafiny stałej, ponad 10 tys.ton asfaltu i 20 tys.ton smarów płynnych.

Poniżej zamieszczamy z "Monthly Bulletin of Statistics" ONZ niektóre dane bezwzględne o produkcji przemysłowej Peru w ciągu 1954 r. /średnie miesięczne w tys.ton metrycznych/.

	ropa naft.	miedź ^{1/}	cynk	ołów ^{2/}
1953 r. /śred.mies./	178	1,95	0,74	5,03
1954 r.				
styczeń	184	1,73	0,97	4,80
lut	168	1,33	0,98	3,28
marzec	200	1,45	1,39	4,81
kwiecień	189	2,19	1,24	5,09
maj	198	2,38	1,53	4,40
czerwiec	...	2,29	1,49	5,74

1/ miedź "blister" i miedź rafinowana

2/ ołów rafinowany

/o/

Źródła:

Foreign Trade - 21.VIII.54.

" " - 2. X. 54.

Wirtschaftliche Mitteilungen - 22,9.VI.54

" " - 31, 11.VIII.54

Informazioni per il Commercio Estero - 37, 16.IX.54

Board of Trade Journal - 3012, 11.IX.54.

Monthly Bulletin of Statistics - wrzesień 1954.

International Financial Statistics - październ.1954.

Statist - 3999, 30.X.54.

Direction of International Trade - wrzesień 54.

Biki - 121, 9.X.54

" - 132, 4.X.54

Moniteur Officiel - 1622, 19.VIII.54.

Food and Agricultural Organization - wrzesień 54

Financial Times - 20411, 8.XI.54

S U D A N ANGLO-EGIPSKI

Handel zagraniczny

Po rekordowych obrotach handlowych w okresie boom'u koreańskiego w 1951 r., kiedy to eksport Sudanu wzrósł prawie dwukrotnie w porównaniu z 1950 r., późniejszy rozwój eksportu tego kraju aż do roku bieżącego wykazuje tendencję spadku. Spadek ten był przede wszystkim wynikiem znacznego obniżenia się cen bawełny, które w 1953 r. spadły do połowy swej wartości z 1951 r. Bawełna stanowiąc podstawowy artykuł produkcji i eksportu /70%/ Sudanu, decyduje o sytuacji w handlu zagranicznym tego kraju. Monokultura gospolarka skazuje Sudan na pełną zależność od kształtowania się cen bawełny na rynkach światowych. Wieloletnia polityka imperializmu angielskiego doprowadziła do tego, że Sudan był traktowany jako źródło surowca dla brytyjskiego przemysłu włókienniczego oraz jako rynek zbytu dla wyrobów tekstylnych. Wzrost znaczenia Sudanu dla Anglii jako dostawcy bawełny nastąpił ze względu na niższą cenę bawełny sudańskiej niż egipska, jak również z powodu ograniczenia importu tego surowca z USA. Jednakże ostatnie wydarzenia w Sudanie wyraźnie wskazują na to, iż ludność tego kraju dąży do pełnego wyzwolenia zarówno od W. Brytanii, jak i Egiptu. Coraz bardziej bowiem staje się popularnym w Sudanie hasło "Ani Egipt ani W. Brytania". W chwili obecnej jednak gospodarka Sudanu znajduje się jeszcze w rękach przedsiębiorców angielskich. Dokonali oni szeregu inwestycji w rolnictwie tego kraju /szczególnie w uprawie bawełny/ i ciągną z nich znaczne dochody uwarunkowane tanią siłą roboczą.

Ewolucja obrotów handlu zagranicznego Sudanu przebiegała w ostatnich latach następująco /w mln £ egipskich/:

	Import	Eksport	Saldo
1950 r.	27,04	33,11	+ 6,07
1951 r.	41,96	62,78	+20,74
1952 r.	61,68	42,77	-18,81
1953 r.	50,36	44,41	- 5,95
I kw. 1954 r.	12,11	6,93	- 5,18
kwiecień	3,77	3,68	- 0,09
maj	3,39	5,04	+ 1,65

W 1953 r. nastąpiła zmiana metody obliczania eksportu. Zmiana ta spowodowała wzrost wartości eksportu o około 10%. Rzeczywista wartość eksportu w 1953 r. wyniosła ok. 40 mln £ egipskich.

Deficyt bilansu handlowego ciągle wzrasta. Podczas gdy w całym 1953 roku wyniósł on ok. 6 mln £ egip./zniekształcone metodą statystyczną/, to w I kwartale b.r. wyniósł on już przeszło 5 mln £. Jak podaje Financial Times, w miesiącach letnich jest przewidywane pewne zrównoważenie obrotów handlowych głównie drogą zwiększenia eksportu.

Struktura towarowa zarówno importu jak i eksportu jest b. mało zróżnicowana. Import obejmuje przede wszystkim towary konsumpcyjne, zaś eksport - produkty rolne. W 1953 r. struktura towarowa handlu zagranicznego Sudanu przedstawia się następująco /mln £.E./:

Import		Eksport	
Tkaniny bawełn.	4,8	bawełna	26,8
cukier	3,8	siemię bawełn.	3,1
produkty naftowe	3,1	guma arabska	3,0
		orzechy ziemne	2,0

Zacofanie ekonomiczne Sudanu najlepiej ilustruje fakt, iż podczas gdy najważniejszym artykułem importowanym są tkaniny bawełniane, w przeważającej części sprowadzane z W. Brytanii, to jednocześnie bawełna stanowi podstawową pozycję eksportu.

Z bardziej szczegółowych statystyk O.N.Z. wynika, iż Sudan sprowadził w 1952 r. samochody ciężarowe wartości blisko 2 mln £.E. - a części do nich za 1,3 mln £.E. Import żelaza i stali wyniósł w omawianym okresie ok. 2,4 mln £.E.

Wśród kontrahentów Sudanu dominującą pozycję zajmuje W. Brytania. Import sudański z tego kraju wyniósł w 1953 r. 62 mln \$ /1952-60 mln/, zaś eksport 52 mln \$ /68 mln/. Udział W. Brytanii w ogólnym imporcie Sudanu wyniósł w 1953 r. ok. 43%, zaś w eksporcie ok. 45%. Ten wysoki odsetek obrotu podkreśla dość silną pozycję W. Brytanii na rynku sudańskim.

Droczegółowa struktura geograficzna handlu zagranicznego Sudanu przedstawiała się w 1953 r. następująco /mln \$/:

	Eksport		Import	
	1952	1953	1952	1953
W. Brytania	67,6	52,1	60,2	62,0
Indie	9,0	16,2	22,4	11,4
Egipt	8,6	7,0	13,0	12,1
Niemcy zach.	5,7	13,4	5,7	7,7
Holandia	2,4	4,3	9,7	5,3
Francja	9,6	8,4	2,8	3,7
Szwecja	0,3	0,3	2,5	0,9
Włochy	4,5	7,8	14,7	8,6
Ahisynia	1,4	1,6	3,9	4,2
Kongo Belg.	0,2	0,2	0,9	0,9
Z.S.R.R.	...	...	0,1	0,3

Czechosłowacja	0,7		3,1	2,4
Polska	...		0,7	0,5

Szczególne zmiany zaszły w obrotach z Indiami. Eksport Sudanu do tego kraju wzrósł b.znacznie, natomiast przywóz spadł o przeszło 50% swej wartości z 1952 r. Spadek eksportu do W.Brytanii kompensowany był przez wzrost wywozu do Niemiec zach. i Włoch. Włoski eksport do Sudanu zmalał w 1953 r. o 40%, natomiast podkreślić należy rozwój wymiany z Niemcami zachodnimi.

Z krajami obozu pokoju obrotu miały raczej tendencję spadkową. Pierwszy kwartał b.r. przyniósł jednak pewne ożywienie obrotów szczególnie z Polską. W omawianym okresie ewolucja obrotów miała następujący przebieg /mln \$/:

	Eksport		Import	
	I kwartał			
	1953 r.	1954 r.	1953r.	1954 r.
W.Brytania	4,0	5,0	17,5	11,5
U.S.A.	0,5	0,6	1,0	0,7
Indie	1,9	0,3	3,0	3,7
Egipt	1,3	2,7	2,5	3,0
Niemcy zach.	4,3	2,0	1,5	2,0
Belgia	0,6	1,2	0,5	0,3
Holandia	1,3	1,5	0,7	1,3
Francja	0,5	0,5	0,4	1,1
Z.S.R.R.	...	...	...	0,1
Czechosłowacja	...	...	0,6	0,8
Polska	...	...	0,1	3,1

W roku bieżącym ogólnie można zaobserwować spadek importu z krajów Europy Zachodniej na korzyść krajów afrykańskich i Bliskiego Wschodu.

Podobnie rozwijał się eksport sudański. Eksport dwóch podstawowych artykułów - bawełny i gumy arabskiej napotyka na trudności w zbycie na terenie Egiptu i krajów afrykańskich, których potrzeby na te towary są zaspakajane przez własną produkcję.

Produkcja

Władze Sudanu starają się wszelkimi sposobami przyciągnąć kapitały zagraniczne do swego kraju. Sudański minister gospodarki i handlu podkreślił w swym przemówieniu, iż rozwój ekonomiczny Sudanu jest niemożliwy bez pomocy finansowej zagranicy.

Jednakże w ostatnim czasie daje się zauważyć zmniejszenie napływu kapitałów. Spowodowane to jest przede wszystkim obawami przed wzrastającym ruchem narodowo-wyzwoleńczym. Z tego powodu rząd sudański w celu stworzenia atmosfery

sprzyjającej ekspansji firm zagranicznych jest zdecydowany wg. oficjalnego oświadczenia do "utrzymania porządku publicznego". Środki wewnętrzne Sudanu są niewystarczające dla obecnych potrzeb gospodarki. Również brak jest wykwalifikowanej siły roboczej - szczególnie personelu technicznego.

Według pisma "Marchés Coloniaux" opracowano ostatecznie program rozwoju gospodarczego. Wydatki przewidziane dla realizacji zamierzeń programu mają wynieść ok. 34 mln L.E. Podział tej sumy na poszczególne dziedziny gospodarki przedstawia się następująco /mln L.E./:

transport	9,3
budownictwo	7,8
urz.socjalne	6,9
wydatki publ.	5,1
administracja	4,1
inne	0,8

Znaczna część wydatków przeznaczonych na transport wynika z konieczności rozbudowy komunikacji. Ostatnio otwarta została nowa linia kolejowa długości 159 km, łącząca Sudan centralny z południowo-zachodnim. W budowie znajduje się również inna linia kolejowa na zachodzie kraju.

Poważnym zamierzeniem inwestycyjnym jest projektowana budowa tamy na Nilu w prowincji Gazirah. Koszt jej jest szacowany na 12 mln L.E. Tama będzie pozwalała zgromadzić ok. 3 mld m³ wody, które wystarczyłyby na nawodnienie 320.000 ha poza 400.000 ha obecnie uprawianymi w tej prowincji. Ostatnie rozmowy sudańsko-egipskie w sprawie umowy o wodach Nilu upływały pod znakiem protestu Sudanu, który łomagał się większych uprawnień w tej dziedzinie. Dotychczasowy układ przyznawał Egiptowi 22/23 korzyści z Nilu, zaś Sudanowi tylko 1/23. System irygacyjny posiada b.duże znaczenie dla pustynnych obszarów Sudanu, które nie mają opadów atmosferycznych.

Jak podaje "Public Ledger", sytuacja w rolnictwie w tym roku była pomyślna. Dobry stan produkcji bawełny był wynikiem pomyślnych warunków atmosferycznych. Jednakże powierzchnia uprawy bawełny w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o około 15%.

Produkcja bawełny w Sudanie wyniosła w 1953 r. /wg. szacunku F.A.O./ 89 tys.t. wobec 83 tys.t. w roku poprzednim i 62 tys.t. w 1951 r. Powierzchnia uprawy bawełny wynosiła w 1952 r. ok. 250 tys.ha, zaś w 1953 r. - 269 tys.ha.

Cała produkcja bawełny idzie na eksport. W 1953 r. eksportowano blisko 90 tys.ton, tj. prawie tyle co w okresie koniunktury koreańskiej w 1951 r. W 1952 r. eksport objął ok. 55 tys.ton. W bieżącym roku w I kwartale eksportowano ok. 4,2 tys.ton, tj. o 200 t. więcej niż w analogicznym okresie roku ub. Należy się spodziewać, iż eksport tegoroczny ze względu na lepsze zbiory będzie tylko nieznacznie wyższy, ponieważ zmniejszono obszar upraw.

Produkcja sierpionia bawełnianego wzrosła w 1953 r. w porównaniu z latami poprzednimi, wynosząc 170 tys. ton wobec 162 tys. ton w 1952 r. i 111 tys. ton w 1951 r.

Plantatorzy Sudanu w 1953 r. sprowadzili tylko 21 traktorów, co stanowi b.malą ilość maszyn w porównaniu z potrzebami rolnictwa. Z tej sumy 14 traktorów sprowadzono z USA i 7 z Niemiec zach.

Produkcja orzeszków ziemnych w 1952 r. wyniosła 21 tys. ton przy obszarze zasiewów wynoszącym 27 tys. ha.

Z innych kultur rolnych w Sudanie uprawia się sezam /w 1952 r. w. produkowano 63,2 tys. ton na 137 tys. ha oraz bany /1952 r. - 10 tys. ton/ i daktyl /1952 - 31 tys. ton/.

/st./

Źródła:

Statystyki C.N.E. - F.A.O. 1954
Mensuel Bulletin - październik 1954
Public Ledger - 061, 041/54
Biki - 111
Marchés Coloniaux - nr. 267, 258 i 246.

U M O W Y HANDLOWE I PŁATNICZE

ARGENTYNA - NIEMCY ZACHODNIE

Miedzy Argentyną a Niemcami zachodnimi zawarty został trzyletni układ handlowy i płatniczy. Układ ten, obowiązujący od 15 sierpnia 1954 r. przewiduje roczne obroty w wysokości co najmniej 90 mln dol. w każdą stronę. Przedstawiciele obydwu krajów spotykać się będą co rok celem ustalenia minimalnej kwoty obrotów.

Na pierwszy rok trwania umowy wartość obrotów została ustalona na 140 mln dol. w każdą stronę, w porównaniu ze 136 mln dol. w poprzedniej umowie handlowej.

Eksport argentyński składać się będzie głównie z pasz i zbóż. W pierwszym roku umowy dostarczy ona Niemcom zachodnim 950.000 t. zboża.

Niemcy zachodnie dostarczać mają Argentynie głównie żelazo, stal oraz wyroby chemiczne.

Rząd Niemiec zachodnich stwierdził, iż sprawa zaległych długów Argentyny z tytułu umów długoterminowych wobec Niemiec została załatwiona pomyślnie, wobec czego utworzona została droga do zawierania nowych umów długoterminowych, włączając w nie tranzyt i reeksport.

Płatności przeprowadzane będą poprzez odpowiednie konta w Bank Deutscher Länder oraz Central Bank w Buenos Aires. Wysokość kredytu dla obydwu stron na pierwszy rok umowy ustalona została na sumę 35 mil. dol.

AUSTRIA - PORTUGALIA

W Lizbonie podpisany został protokół, stanowiący uzupełnienie austriacko-portugalskiej umowy handlowej, do którego dołączone zostały również listy towarowe.

Umowa ta wraz z listami towarowymi po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów opublikowana zostanie w austriackiej prasie.

AUSTRIA - SZWAJCARIA

W Wiedniu zawarta została umowa handlowa i płatnicza między Austrią a Szwajcarią. Austriackie kontyngenty importowe ustalone zostały na rok od 1 sierpnia 1954 r. począwszy.

AUSTRIA - TURCJA

W Wiedniu podpisany został protokół regulujący przyszłe obroty między Austrią a Turcją. Treści umowy dotychczas nie opublikowano; wiadomo natomiast, iż Austria udzielić ma Turcji kredytu eksportowego w wysokości 20 mln zł. Uzgodnione zostały również środki zmierzające do zmniejszenia deficytu handlowego Turcji oraz do zwiększenia wzajemnych obrotów.

Turcja wydaje się być zainteresowana głównie austriackimi wyrobami przemysłowymi oraz dobrami inwestycyjnymi; natomiast gotowa jest Austria dostarczać zboże, tytoń i bawełnę.

Przypuszcza się, że Turcja stanowić będzie obecnie dobry rynek zbytu dla austriackich wyrobów tekstylnych oraz iż przemysł jej będzie zasilany tureckimi dostawami bawełny.

AUSTRIA - URUGWAJ

Czas trwania umowy płatniczej, zawartej między austriackim Nationalbank, a Banco de la Republica Oriental del Uruguay, przedłużony został z 7 listopada 1954 do 7 listopada 1955 r.

BOLIWIA-CHILE

13 października 1954 r. podpisana została umowa handlowa między Boliwią a Chile, dotycząca wymiany gazolinu boliwijskiego za chilijską stal. Umowa przewiduje dostawę 3 mln galonów gazolinu rocznie wobec 36.000 t. stali w sztabach oraz blachy stalowej.

EKWADOR - NIEMCY ZACHODNIE

15 października 1954 r. zawarty został między Ekwadorem a Niemcami zachodnimi układ handlowy, przewidujący klauzulę największego uprzywilejowania. Układ ten ma termin ważności do 14 października 1955 r., przewiduje się jednak automatyczne przedłużenie do r. 1956

IRLANDIA-NIEMCY ZACHODNIE

22 października została zawarta umowa handlowa między Niemcami zachodnimi a Irlandią. Umowa ta ma okres ważności do 30 września 1955 r. Zawarcie nowej umowy stało się konieczne, gdyż lista towarowa z umowy niemiecko-irlandzkiej, zawartej w grudniu 1953 r., ważna była tylko do 30 września b.r. Nowa niemiecka lista importowa zawiera pewne zmiany spowodowane rozszerzeniem listy towarów zliberalizowanych.

Irlandia nie wprowadziła żadnych zmian w strukturze swego importu z Niemiec zachodnich.

JAPONIA - NIEMCY ZACHODNIE

22 października 1954 r. podpisany został układ handlowy między Niemcami zachodnimi a Japonią, z okresem ważności do 30 września 1955 r. Układ przewiduje płatności z tytułu obrotów handlowych oraz usług w wysokości 52 mln dol. w każdą stronę. Kredyt dla obydwu stron ustalony został na sumę 12 mln dol.

Wartość eksportu Niemiec zachodnich do Japonii wynosić będzie 46,5 mln dol., eksport Japonii 37 mln dol. Wartość towarów japońskich eksportowanych do Niemiec, a przeznaczonych na reeksport, wynosić będzie 10 mln dol.

Niemiecka lista eksportowa obejmuje maszyny za 23,15 wpn za 11, farby za 4,15, lekarstwa za 0,7 oraz środki lokomocji za 0,5 mln dol.

Japońska lista eksportowa obejmuje bawełnę za 5, nikiel za 3,5, żelazo-nikiel za 1,8 chemikalia za 2, tłuszcze roślinne za 1,5, wyroby ceramiczne za 0,3 oraz maszyny do szycia za 0,15 mln dol.

Specjalna rezerwa dla obydwu krajów ustalona została na sumę 1 mln dol.

NIEMCY ZACHODNIE - TURCJA

15 listopada b.r. podpisana została umowa handlowa między Turcją a Niemcami zachodnimi.

Umowa ta ma za podstawę układ handlowy i płatniczy zawarty 16 lutego 1953 r., który został automatycznie przedłużony do 30 czerwca 1955 r.

ARGENTYNA

Kontyngenty przywozowe

Bezpośrednio po niedawnych przydziałach dewiz dla szeregu krajów europejskich i północno-amerykańskich w wysokości 44 mln pesos argentyńskich Bank Centralny wydać ma dalsze pozwolenia dewizowe na ogólną sumę 50,3 mln pesos na import ze strefy funta, dolara i franka oraz z Włoch, Szwajcarii, Niemiec zachodnich, Szwecji, Belgii, Danii, Brazylii, Austrii, Hiszpanii, Norwegii, Czechosłowacji i Japonii. Nowe przydziały przeznaczone są na import części zamiennych dla maszyn i instrumentów chirurgicznych, farb, pokostów i lakierów, nawozów sztucznych, materiałów radio- i elektrotechnicznych, rur, papieru i wyrobów z tektury, kwasów przemysłowych, kosmetyków i medykamentów, materiałów dla produkcji lamp elektrycznych, drutu, wyrobów z drutu i innych.

AUSTRIA

Liberalizacja importu

W uzupełnieniu informacji umieszczonej w WHZ Nr 42/173 ogłoszono, że w połowie grudnia stopień liberalizacji austriackiego importu/ z krajów OEEC/ wyniesie w stosunku do surowców - 91,2%, do produktów rolnych - 79,3%, do wyrobów gotowych zaś - 76,7%.

BRAZYLIA

Import wiązany

Ze źródeł oficjalnych doniesiono, że Bank Brazylijski będzie obecnie udzielał zezwoleń na przeprowadzenie transakcji trójkątnych przy imporcie tych towarów pierwszego priorytetu, których nie można sprowadzać inną drogą. Zatwierdzenie tych transakcji zależy od Banku Brazylijskiego.

B R A Z Y L I A

Rozluźnienie przepisów importowych

Powołane władze udzieliły zezwolenia na przywóz dodatkowych kwot towarowych z okazji przypadającego na koniec roku okresu świątecznego. Dodatkowe limity dewizowe przydzielono dla towarów kategorii 4 i 5-ej

P E R U

Wolny przywóz maszyn rolniczych

Minister finansów został upoważniony na dalszy 5-letni okres do zwalniania od opłat celnych lub dodatkowych maszyn i urządzeń przywożonych z zagranicy przez przedsiębiorstwa, których działalność ma na celu ulepszenie i rozszerzenie upraw rolnych.

E G I P T

Zmiana stawek celnych

Ministerstwo Finansów wprowadziło szereg zmian w obowiązującej taryfie celnej. Podniesione zostały stawki celne od towarów produkowanych w Egipcie w odpowiedniej ilości i jakości jako to: zapalki, brzytwy i tkaniny /nylonowe, jedwabne, bawełniane i wełniane/. Obniżono natomiast stawki od towarów niezbędnych dla przemysłu krajowego: nylonowe tkaniny przemysłowe i filce. Stawki od przywożonych akumulatorów obniżone zostały z 4 Łeg do 2 Ł eg. za 100 kg. podczas gdy stawki od baterii uległy podwyższeniu z 2 Ł do 4 Ł eg. za 1 kg.

G R E C J A

Podatek importowy i wzrost cła

Rząd ustanowił nowe dodatkowe opłaty od importowanych towarów podlegających poborowi podatku obrotowego. Towary podlegające podatkowi w wysokości 6% opłacać będą dodatkowo 1 1/2%, a zatem razem 7 1/2%.

Równocześnie wprowadzone zostały podwyżki stawek celnych w odniesieniu do przezroczystego papieru pergaminowego - 34% a.v. oraz celofanu - 250 drachm metal. za 100 kg /mnożnik 25 x 300 /.

I R L A N D I A

Kontyngent importowy

Rząd udzielił zezwolenia na przywóz 7500 świec samochodowych i ich części w czasie od 1.XI.1954 do 31.X.1955 r. oraz 100.000 żarówek na okres od 1.XII.1954 do 30.XI.1955 r.

K A N A D A

Zawieszenie cła antidumpingowego

Kanadyjskie cło antydumpingowe w wysokości 50% wartości importu, które wprowadzono w listopadzie 1952 r. w stosunku do dużej ilości towarów czechosłowackich zostało zniesione z dniem 1 września br., wobec czego Czechosłowacja spodziewa się, że zwiększy swój eksport do Kanady do co najmniej \$ 7 mln rocznie. Zamierza ona dostarczać przede wszystkim szkło i wyroby zdobnicze, tekstylia, maszyny, samochody i motocykle. Równocześnie ma być zwiększony przywóz z Kanady zbóż i rudy.

K O L U M B I A

Polityka importowa

Rząd przedsięwziął szereg środków, które mają na celu zapewnienie - pomimo spadających cen kawy - dostateczne wpływy dolarowe oraz zmniejszyć odpływ dewiz. Zmniejszona została ponownie nie wysokość tej ilości dewiz, jaką eksporterzy kawy mają oddawać Bankowi Narodowemu, a mianowicie z 115 \$ do 110 od worka /70 kg/. Posunięcie to ma zwiększyć wpływy, podczas gdy w celu zmniejszenia wydatków wprowadzono restrykcje importowe na 305 artykułów z listy towarów "non essentials". Cło importowe ad valorem zostało zwiększone z 40% do 80%. Równocześnie zakazuje się importu tych towarów z krajów, wobec których Kolumbia ma nie zrównoważony bilans handlowy. W ten sposób dostawcami tych 305 pozycji mogą być praktycznie Niemcy zachodnie, Austria, Belgia, Argentyna, Dania, Ekwador, Hiszpania, Finlandia, Francja, Wielka Brytania, Włochy, Szwecja oraz Stany Zjednoczone; kraje te jednakże będą musiały płacić podwójne cło. W liczbie tych towarów są między innymi samochody osobowe wagi ponad 1.240 kg., lodówki wszelkich rodzajów, tekstylia, odzież, włókno syntetyczne, konserwy oraz napoje alkoholowe.

P A K I S T A N

Zwiększenie ochrony celnej

Na wniosek komisji taryfowej, rząd postanowił wzmocnić ochronę celną dla przemysłu budowy motorów Diesla na czas do 30.VI.

1957 r i podniósł w tym celu obowiązującą dotychczas stawkę celną od tych motorów z 5% do 35% a.v.z wyjątkiem jednak motorów okrętowych.

U N I A P O Ł . A F R Y K A N S K A

Kwoty importowe w r 1955

Według ogłoszonych w prasie brytyjskiej nieurzędowych danych kontyngenty na przywóz surowców w r 1955 ustawione będą w wysokości 90% ich wartości z r 1954, ale ewent. dodatkowo zapotrzebowanie będzie przychylnie rozpatrzone. Zezwolenia na przywóz p o d s t a w o w y c h dóbr inwestycyjnych/maszyny i urządzenia/ będą wydawane w szerszej mierze niż w r 1954. W szerszym również zakresie pozwolony będzie przywóz c z ę ś c i s a m o c h o d o w y c h /ciężarowych i osobowych/. Powiększony zostanie w porównaniu z r 1954 - kontyngent importowy m a s z y n r o l n i c z y c h i c i ą g n i k ó w. Natomiast preliminarz kontyngentu przywozu dóbr konsumcyjnych stanowi $33 \frac{1}{3} \%$ w porównaniu z r 1948 i 25% z preliminarzem na r 1954. Lista priorytetów zostanie w r 1955 utrzymana i powiększona. Poczynając od r 1955 zbędne będą zezwolenia na przywóz niektórych surowców/bawełny, kawy, herbaty/ i wyrobów z papieru

1955 1954

W Ł O C H Y

Opłaty wyrównawcze

Wprowadzono pobieranie dodatkowych t.zw.opłat wyrównawczych od importowanych towarów w wysokości od 1% do 4% od wartości. Dotyczy to większości pozycji włoskiej taryfy celnej.

/c/

II UMOWY HANDLOWE I PŁATNICZE		Str.
Argentyna - Niemcy Zachodnie		89
Austria - Portugalia		89
Austria - Szwajcaria		89
Austria - Turcja		90
Austria - Urugwaj		90
Bolivia - Chile		90
Ekwador - Niemcy Zachodnie		90
Irlandia - Niemcy Zachodnie		91
Japonia - Niemcy Zachodnie		91
Niemcy Zachodnie - Turcja		91
III. CŁA I POLITYKA IMPORTOWA		
Argentyna	Kontyngenty przywozowe	93
Austria	Liberalizacja importu	93
Brazylia	Import wiązany	93
	Rozluźnienie przepisów importowych	94
Peru	Wolny przywóz maszyn roln.	94
Egipt	Zmiana stawek celnych	94
Grecja	Podatek importowy i wzrost cła	94
Irlandia	Kontyngent importowy	95
Kanada	Zawieszenie cła antidumpingowego	95
Kolumbia	Polityka importowa	95
Pakistan	Zwiększenie ochrony celnej	95
Unia Poł.Afrykańska	Kwoty importowe w r.1955	96
Włochy	Opłaty wyrównawcze	96

